

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
DOTYCZĄCA PROJEKTU
MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
DLA TERENU W REJONIE ULIC CMENTARNEJ I GRUNWALDZKIEJ
W POZNANIU

OPRACOWANIE:

ZESPÓŁ OPRACOWAŃ ŚRODOWISKOWYCH

MGR JOANNA ZOMERSKA

MGR INŻ. ANNA MOCZKO

WSPÓŁPRACA W ZAKRESIE AKUSTYKI

MGR KRYSZYNA BEREZOWSKA-APOLINARSKA

BIEGŁY Z LISTY WOJEWODY WLKP. NR 0006

POZNAŃ, LIPIEC 2018 R./WRZESIEŃ 2018 R. *

* PROGNOZA ZAKTUALIZOWANA W WYNIKU UZYSKANYCH OPINII I DOKONANYCH UZGODNIEŃ

SPIS TREŚCI

1.	WPROWADZENIE	3
1.1.	Informacje wstępne	3
1.2.	Podstawy formalno-prawne opracowania	3
1.3.	Cel i zakres merytoryczny opracowania.....	3
1.4.	Wykorzystane materiały i metody pracy	4
2.	CHARAKTERYSTYKA ORAZ STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	6
2.1.	Położenie, użytkowanie i zagospodarowanie terenu	6
2.2.	Rzeźba terenu	7
2.3.	Warunki gruntowe	8
2.4.	Zasoby naturalne	8
2.5.	Gleby	9
2.6.	Warunki wodne	9
2.7.	Szata roślinna i świat zwierzęcy	10
2.8.	Klimat lokalny	12
2.9.	Jakość powietrza atmosferycznego.....	13
2.10.	Klimat akustyczny	15
2.11.	Jakość wód.....	16
2.12.	Dziedzictwo kulturowe.....	17
3.	ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU PLANU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY	17
4.	INFORMACJA O GŁÓWNYCH CELACH I ZAWARTOŚCI PROJEKTU PLANU	19
4.1.	Cel opracowania projektu planu	19
4.2.	Ustalenia projektu planu.....	20
4.3.	Powiązanie ustaleń projektu planu z innymi dokumentami	22
4.4.	Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń projektu planu	22
5.	CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, KRAJOWYM, LOKALNYM	22
6.	PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO	27
6.1.	Oddziaływanie na powierzchnię ziemi.....	27
6.2.	Oddziaływanie na zasoby naturalne.....	28
6.3.	Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne.....	28
6.4.	Oddziaływanie na szatę roślinną, zwierzęta i różnorodność biologiczną.....	30
6.5.	Oddziaływanie na krajobraz	31
6.6.	Oddziaływanie na ludzi.....	32
6.7.	Oddziaływanie na powietrze atmosferyczne	33
6.8.	Oddziaływanie na klimat lokalny	34
6.9.	Oddziaływanie na klimat akustyczny.....	34
6.10.	Oddziaływanie na dziedzictwo kulturowe	37
6.11.	Oddziaływanie na dobra materialne.....	37
6.12.	Oddziaływanie na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000	37
6.13.	Oddziaływanie transgraniczne.....	37
7.	PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA	37
8.	ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE PLANU	38
9.	WNIOSKI I STRESZCZENIE	39

ZAŁĄCZNIKI GRAFICZNE

1. Granica obszaru objętego opracowaniem mpzp na tle ortofotomapy miasta Poznania
- 2a. Szczegółowa mapa geologiczna Polski – fragment ark. 471 Poznań
- 2b. Szczegółowa mapa geologiczna Polski – legenda
3. Zasięgi oddziaływania hałasu samochodowego w porze dzieńno-wieczorno-nocnej (L_{DWN}) w oraz porze nocnej (L_N) – w stanie istniejącym w roku 2017
4. Zasięgi oddziaływania hałasu tramwajowego w porze dzieńno-wieczorno-nocnej (L_{DWN}) w oraz porze nocnej (L_N) – w stanie istniejącym w roku 2017
5. Dokumentacja fotograficzna obszaru opracowania
6. Projekt mpzp dla terenu w rejonie ulic Cmentarnej i Grunwaldzkiej w Poznaniu, MPU 2018 r. (etap procedury – wyłożenie do publicznego wglądu projektu mpzp)

1. WPROWADZENIE

1.1. Informacje wstępne

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu w rejonie ulic Cmentarnej i Grunwaldzkiej w Poznaniu.

Projekt planu miejscowego sporządzany jest na podstawie uchwały Nr XXXIII/513/VII/2016 Rady Miasta Poznania z dnia 12 lipca 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu w rejonie ulic Cmentarnej i Grunwaldzkiej w Poznaniu.

Obszar objęty uchwałą położony jest w południowo-zachodniej części miasta Poznania, na Junikowie, u zbiegu ulic Cmentarnej i Grunwaldzkiej. Obejmuje obszar działek ewidencyjnych nr 121/3, 121/4, 113/7, 113/8, ark. 25, obr. Junikowo, położonych przy skrzyżowaniu ww. ulic w bezpośrednim sąsiedztwie Cmentarza Komunalnego nr 2 Junikowo oraz przyległy do ww. działek odcinek ulicy Cmentarnej. Powierzchnia projektu planu wynosi 1,08 ha.

Obecnie na omawianym terenie obowiązują ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru części północnej „POŁUDNIOWO-ZACHODNIEGO KLINA ZIELENI” w Poznaniu – obszar B (uchwała Nr XXXVIII/399/V/2008 Rady Miasta Poznania z dnia 10 czerwca 2008 r.¹).

Szczegółowy przebieg granic obszaru, dla którego sporządzono projekt mpzp, przedstawiono na załączniku do niniejszego opracowania (załącznik nr 1).

1.2. Podstawy formalno-prawne opracowania

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko wynika z ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*. W myśl powyższej ustawy, prognoza oddziaływania na środowisko stanowi podstawowy dokument niezbędny do przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu. Zgodnie z art. 46 przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają m.in. projekty planów zagospodarowania przestrzennego.

Na obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko dotyczącej projektu planu miejscowego wskazuje również art. 17, pkt. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, zgodnie z którym wójt, burmistrz albo prezydent miasta „sporządza projekt planu miejscowego (...), wraz z prognozą oddziaływania na środowisko”. Stosownie do tej ustawy, projekt planu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko przedkładane są instytucjom i organom właściwym do zaopiniowania i uzgodnienia projektu planu, a także są przedmiotem społecznej oceny – podlegają wyłożeniu do publicznego wglądu.

1.3. Cel i zakres merytoryczny opracowania

Prognoza oddziaływania na środowisko stanowi element procedury sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Jej głównym celem jest wskazanie przewidywanego wpływu na środowisko przyrodnicze, jaki może mieć miejsce na skutek realizacji dopuszczonych w projekcie planu różnych form zagospodarowania przestrzennego. W tym celu, w prognozie ocenia się relacje pomiędzy przyjętymi w projekcie planu rozwiązaniami planistycznymi, a uwarunkowaniami środowiska przyrodniczego.

W prognozie oddziaływania na środowisko analizie i ocenie podlega projekt uchwały w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (tekst) wraz z rysunkiem, stanowiącym załącznik graficzny uchwały. Szczegółowy zakres informacji wymaganych w prognozie określa art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*. Zgodnie z art. 52 ust. 1 ww. ustawy, informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko muszą być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny, a także dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości informacji zawartych w projekcie planu miejscowego.

Stosownie do wymogu art. 53 ustawy jw., zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w niniejszej prognozie został uzgodniony z właściwymi organami, wskazanymi w art. 57

¹ Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 129, poz. 2366 z dnia 12.08.2008 r.

i art. 58 ustawy: Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu pismem WOO-III.411.455.2016.JM.1 z dnia 19.10.2016 r. i Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Poznaniu pismem NS-52/3-270/16 z dnia 13.10.2016 r.

1.4. Wykorzystane materiały i metody pracy

Przy opracowaniu niniejszej prognozy wykorzystano następujące materiały źródłowe:

Literatura:

- Kondracki J., Geografia Polski. Mezoregiony fizyczno-geograficzne, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1994,
- Krygowski B. Geografia fizyczna Niziny Wielkopolskiej, Cz. 1 Geomorfologia, PTPN, Wyd. Mat.-Przyr., Komitet Fizjograficzny, Poznań 1961,
- Wśród zwierząt i roślin, pod red. J. Wiesiołkowskiego, Kronika Miasta Poznania, Wydawnictwo Miejskie, Poznań 2002,
- Seneta W., Dolatowski J., Dendrologia, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1997.

Materiały kartograficzne:

- mapa zasadnicza dla obszaru planu,
- mapa glebowo-rolnicza,
- Mapa hydrograficzna w skali 1:50 000, ark. N-33-130-D Poznań, OPGK Poznań,
- Mapa sozologiczna w skali 1:50 000, ark. N-33-130-D Poznań, OPGK Poznań,
- Szczegółowa mapa geologiczna Polski w skali 1:50 000, ark. 471 - Poznań N-33-130-D, Państwowy Instytut Geologiczny,
- Mapa hydrogeologiczna Polski, w skali 1:50 000, ark. 0471 - Poznań, Państwowy Instytut Geologiczny, (wersja cyfrowa mapy w GIS),
- Mapy warunków budowlanych na głębokościach 1 m, 2 m, 4 m, w skali 1:10 000, ark. Poznań – Grunwald N-33-130-D-c-2, Atlas geologiczno-inżynierski Poznania, Przedsiębiorstwo Badań Geofizycznych, Przedsiębiorstwo Geodezyjne i Geologiczno-Fizjograficzne GEOPROJEKT, Warszawa, sierpień 2007 r.

Akty prawne:

- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2017 r. poz. 1405, tekst jednolity z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2018 r., poz. 799, tekst jednolity z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* (Dz. U. z 2018 r., poz. 142, tekst jednolity z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. z 2017 r., poz. 1073, tekst jednolity z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne* (Dz. U. z 2017 r., poz. 1566 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (Dz. U. z 2017 r., poz. 2187, tekst jednolity z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. *Prawo budowlane* (Dz. U. z 2018 r., poz. 1202, tekst jednolity z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. *o odpadach* (Dz. U. z 2018 r., poz. 992, tekst jednolity z późn. zm.),
- Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. *w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie* (Dz. U. z 2015 r., poz. 1422, tekst jednolity z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. *w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (Dz. U. z 2014 r., poz. 112, tekst jednolity),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2007 r. *w sprawie szczegółowego zakresu danych ujętych na mapach akustycznych oraz ich układu i sposobu prezentacji* (Dz. U. z 2007 r., Nr 187, poz. 1340),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. *w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt* (Dz. U. z 2016 r. poz. 2183),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. *w sprawie ochrony gatunkowej roślin* (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409),

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r. poz. 1408),
- Rozporządzenie Nr 39/07 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 31 grudnia 2007 r. w sprawie określenia programu ochrony powietrza dla strefy – aglomeracja Poznań (Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 4, poz. 61 z dnia 31 stycznia 2008 r.) – akt archiwalny,
- Uchwała Nr XXIX/561/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 17 grudnia 2012 r. w sprawie Aktualizacji programu ochrony powietrza dla strefy: Aglomeracja Poznań (strefa Miasto Poznań) w woj. wielkopolskim (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2013 r., poz. 508) – akt archiwalny,
- Uchwała Nr XXIX/566/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 17 grudnia 2012 r. w sprawie Programu ochrony powietrza w zakresie benzo-alfa-pirenu dla stref: Aglomeracja Poznańska, Miasto Leszno, strefy gnieźnieńsko-wrzesińskiej oraz strefy pilsko-złotowskiej w woj. wielkopolskim (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2013 r., poz. 509) – akt archiwalny,
- Uchwała Nr XI/316/15 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 października 2015 r. w sprawie Program ochrony powietrza w zakresie pyłu PM₁₀ oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska, którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM₁₀ (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2015 r., poz. 6241),
- Uchwała Nr LIV/978/VII/2017 Rady Miasta Poznania z dnia 26 września 2017 r. w sprawie „Programu ochrony środowiska dla miasta Poznania na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 roku”,
- Dyrektywa Rady z dnia 27 września 1996 r. w sprawie oceny i zarządzania jakością otaczającego powietrza (96/62/WE).

Dokumenty, inne dostępne opracowania:

- Aktualizacja opracowania ekofizjograficznego dla potrzeb Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania., A. Moczko, A. Wieczorkiewicz, J. Zomerska, K. Berezowska-Apolinarska (współpraca w zakresie akustyki), MPU, Poznań, 2012 r.,
- Atlas geochemiczny Poznania i okolic, Lis J., Pasieczna A., Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa, 2005,
- Atlas rozmieszczenia płazów na terenie miasta Poznania - narzędzie skutecznej ochrony gatunkowej. Praca zbiorowa, red. Kaczmarski M., Pędziwiatr K., Kaczmarek J. Klub Przyrodników Koło Poznańskie, Poznań 2013,
- Baza danych geologiczno – inżynierskich wraz z opracowaniem Atlasu geologiczno – inżynierskiego Poznania, zespół pod kierunkiem mgr inż. Mirosława Musiatewicza, Przedsiębiorstwo Badań Geofizycznych w Warszawie, PGI GF „Geoprojekt” Sp. z o.o, Warszawa, sierpień 2007,
- Mapa akustyczna miasta Poznania 2017, AkustiX, *lemitor* OCHRONA ŚRODOWISKA, wrzesień 2017,
- Objaśnienia do Szczegółowej mapy geologicznej Polski, 1:50 000, arkusz Poznań (471), Chmal R., Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa 1997,
- Objaśnienia do arkusza Mapy Hydrogeologicznej Polski w skali 1:50 000, ark. Poznań (471), Biuro Studiów i Badań Hydrogeologicznych i Geofizycznych „HYDROCONSULT” Sp. z o.o., Warszawa 2000,
- Klasyfikacja wskaźników jakości wód płynących w województwie wielkopolskim za rok 2017, Poznań 2017, WIOŚ 2018,
- Ocena jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych sieci krajowej w ramach monitoringu operacyjnego stanu chemicznego wód podziemnych w 2017 r. (wg. badań PIG) WIOŚ 2018,
- Opracowanie ekofizjograficzne dla potrzeb projektu mpzp dla części północnej „Południowo – Zachodniego Klina Zieleni” w Poznaniu, dr Zbigniew Ziętkowiak Pracownia Badawczo – Projektowa „Ekolog”, październik - listopad 2006 r.,
- Prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru części północnej „Południowo-zachodniego klina zieleni” w Poznaniu - obszar B, oprac.: mgr Krzysztof Gała, mgr Joanna Łobacz, mgr Maria Mielcarek (biegły z listy Wojewody Wlkp. w zakresie ochrony przyrody nr 0048 i sporządzania ocen oddziaływania na środowisko nr 0081), Poznań listopad 2007 r.,
- Projekt Uchwały Rady Miasta Poznania w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu w rejonie ulic Cmentarnej i Grunwaldzkiej w Poznaniu, MPU 2018,
- Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2010, Biblioteka Monitoringu Środowiska, WIOŚ, Poznań 2011 r.,
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2017, WIOŚ, Poznań kwiecień 2018 r.,

- Stan środowiska w Wielkopolsce, Raport 2017, Biblioteka Monitoringu Środowiska, WIOŚ, Poznań, 2017 r.,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania, Uchwała LXXII/1137/VI/2014 Rady Miasta Poznania z dnia 23 września 2014 r.,
- Uchwała Nr XXXIII/513/VII/2016 Rady Miasta Poznania z dnia 12 lipca 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu w rejonie ulic Cmentarnej i Grunwaldzkiej w Poznaniu,
- Waloryzacja przyrodnicza terenów zieleni wzdłuż Strumienia Junikowskiego ze wskazaniem działań ochronnych i analiza terenowo-finansowa, tereny dawnych użytków ekologicznych „Strumień Junikowski” oraz „Kopanina I” i „Kopanina II”, zespół pod kierownictwem dr. hab. Dorota Wrońska-Pilarek, ARBOR Firma Usługowa Jacek Zatorski, Poznań 2016.

Inne źródła:

- wizja terenowa (luty 2018 r.),
- dokumentacja fotograficzna (MPU 2018 r.),
- mapa SIP ZGiKM GEOPOZ,
- <http://poznan.wios.gov.pl/>
- <https://geolog.pgi.gov.pl/>
- <http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web>

Informacje uzyskane z powyższych materiałów oraz obserwacje zebrane podczas wizji terenowej, pozwoliły na opracowanie ogólnej charakterystyki środowiska przyrodniczego omawianego obszaru – w podziale na jego poszczególne komponenty, w tym: rzeźbę terenu, budowę geologiczną i warunki podłoża, warunki wodne, szatę roślinną, świat zwierząt, gleby, klimat lokalny. Na podstawie powyższych materiałów określono również stan środowiska przyrodniczego w zakresie jakości powietrza, wód i klimatu akustycznego oraz wskazano obecny sposób i stan zagospodarowania obszaru objętego projektem planu oraz jego najbliższego otoczenia.

Prognozę oddziaływania na środowisko sporządzono przy zastosowaniu metody indukcyjno-opisowej, polegającej na charakterystyce istniejących zasobów środowiska oraz łączeniu w logiczną całość posiadanych informacji o dotychczasowych mechanizmach funkcjonowania środowiska i wskazaniu, jakie potencjalne skutki mogą wystąpić w środowisku w wyniku realizacji ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Posłużono się również metodą porównawczą, wykorzystując wiedzę o funkcjonowaniu środowiska jako całości. Skonfrontowano zaproponowane rozwiązania planistyczne z istniejącymi uwarunkowaniami środowiskowymi.

Prognozę oddziaływania na środowisko przedstawiono w zakresie, jaki umożliwia obecny stan dostępnej informacji o środowisku oraz w tym kontekście – stopień ogólności (lub szczegółowości) ustaleń planu.

2. CHARAKTERYSTYKA ORAZ STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

2.1. Położenie, użytkowanie i zagospodarowanie terenu

Obszar będący przedmiotem opracowania położony jest w południowo-zachodniej części miasta Poznania, na Junikowie, w bezpośrednim sąsiedztwie skrzyżowania ulic Cmentarnej i Grunwaldzkiej oraz Cmentarza Komunalnego nr 2 Junikowo.

Obejmuje niewielki teren położony pomiędzy ul. Cmentarną a Potokiem Junikowskim (działki ewidencyjne nr 121/3, 121/4, 113/7, 113/8, ark. 25, obr. Junikowo) oraz fragment ulicy Cmentarnej. Powierzchnia projektu planu wynosi 1,08 ha.

Obecnie większą część analizowanego obszaru stanowi niezabudowany teren, pokryty ubogą roślinnością niską. W jego obrębie wydzielono dwa niewielkie tereny – jeden przy północnej granicy obszaru opracowania i drugi bliżej skrzyżowania z ul. Grunwaldzką – w obrębie których prowadzona jest działalność usługowa (sprzedaż i ekspozycja nagrobków). Tereny te zostały wyгородzone. Wąskie pasy terenu od strony ul. Grunwaldzkiej i w pobliżu skarpy Potoku Junikowskiego stanowią obecnie splantowane, w wielu miejscach nasypane różnymi kruszywami grunty.

Fragment ulicy Cmentarnej w granicach sporządzanego planu obejmuje: pasy dla ruchu samochodowego, rozdzielone pasami zieleni urządzonej, chodniki, ścieżkę rowerową, pobocza z zielenią urządzoną i przejście piesze.

Sąsiadująca z obszarem opracowania ulica Grunwaldzka stanowi jedną z głównych tras komunikacyjnych Poznania i prowadzi ruch samochodowy z gminy Komorniki do centrum miasta. Obszar posiada bezpośredni dostęp do komunikacji publicznej – tramwajowej, biegnącej w ul. Grunwaldzkiej.

W obszarze opracowania w ul. Cmentarnej przebiega wyłącznie sieć kanalizacji deszczowej, wyposażona w separator i podziemny zbiornik retencyjny. Do północno-zachodniej i północno-wschodniej granicy obszaru opracowania dochodzą sieci gazowe.

Bezpośrednie sąsiedztwo analizowanego obszaru stanowią:

- od zachodu – teren Cmentarza Komunalnego nr 2 Junikowo oraz obsługujący go parking wraz z pawilonami usługowymi,
- od północy – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej przy ul. Rzepińskiej oraz tereny zieleni położone w dolinie Potoku Junikowskiego,
- od wschodu – teren koryta Potoku Junikowskiego i dalej przylegający do niego płaski, nieużytkowany teren zieleni,
- od południa – teren komunikacyjny, obejmujący ul. Grunwaldzką oraz jej skrzyżowanie z ul. Cmentarną.

Położenie obszaru projektu planu należy rozpatrywać także w kontekście jego usytuowania w klinowym systemie zieleni miasta Poznania. Kliny zieleni wykorzystują naturalnie ukształtowane doliny rzeczne – na osi północ-południe dolinę Warty, w kierunku zachodnim dolinę Bogdanki, w kierunku wschodnim doliny rzek Cybiny oraz Głównej. Natomiast w pobliżu południowej granicy miasta wykształciły się dwa kolejne, uzupełniające kliny. Jeden z klinów jest ukształtowany w oparciu o naturalną dolinę i rozlewiska Potoku Junikowskiego. Drugi obejmuje naturalnie ukształtowaną dolinę i rozlewiska rzeki Kopel (Głuszynki). Kształtowanie się dwóch uzupełniających klinów zieleni przy południowej granicy miasta oparte jest na dużych walorach środowiska, zachowanych z racji mało atrakcyjnych warunków hydrogeologicznych dla lokalizacji różnego rodzaju zabudowy. Głównym celem kreowania klinów zieleni przy południowej granicy miasta jest ochrona naturalnych terenów zasobnych w wody powierzchniowe.

Dolina Potoku Junikowskiego, przebiega przez południowo-zachodnią część miasta, na terenach Ławicy, Junikowa, Kopaniny i Swierczewa. Potok Junikowski jest lewobrzeźnym dopływem Warty, przepływającym prawie w całości w granicach administracyjnych Poznania, jedynie odcinek ujściowy znajduje się w Luboniu. W górnej części zlewni potoku zaszły istotne zmiany. Jego pierwotnie źródło znajdowało się ok. 650 m na północ od ul. Bukowskiej. Obecnie początkowy odcinek cieku przebiega pod terenem lotniska Poznań-Ławica betonowym rurociągiem. W środkowym biegu – w miejscu dawnych wyrobisk cegielnianych – potok przepływa przez zespół zbiorników wodnych - glinianek (szacht), z których największe to: staw Rozlany, staw Baczkowski, staw Kachlarski. W granicach Poznania największymi dopływami potoku są: Ławica, Skórzanka, Plewianka, Ceglanka, natomiast w Luboniu Kotówka i Żabinka.

Dolina Potoku Junikowskiego posiada znaczne walory krajobrazowe. Wynikają one z mozaikowatej struktury przestrzennej, bardzo różnych ekosystemów, różnych biotopów siedlisk oraz wynikającej z tego różnorodności struktury krajobrazu roślinnego ukształtowanego przez potok. Zlewnia potoku zajmuje jednocześnie tereny bardzo zróżnicowane także pod względem funkcjonalnym. Są to zarówno tereny rolne (pola uprawne, sady, łąki, nieużytki), ogrody działkowe, cmentarz, lasy, a także tereny zabudowane, głównie mieszkaniowe.

Analizowany w prognozie obszar stanowi niewielki fragment krajobrazu doliny Potoku Junikowskiego. Obecnie jest to teren niezabudowany, biologicznie czynny, natomiast został on istotnie przekształcony antropogenicznie, głównie w trakcie realizacji inwestycji, związanej z przebudową ul. Grunwaldzkiej, w czasie której analizowany teren stanowił zaplecze budowlane, na którym składowane były materiały budowlane. Stąd jego obecna wartość przyrodnicza jest mała.

Granice projektu mpzp wskazano na załączniku nr 1 prognozy.

2.2. Rzeźba terenu

Według podziału fizycznogeograficznego Polski J. Kondrackiego, badany teren położony jest w mezoregionie Pojezierze Poznańskie (315.51), należącym do makroregionu Pojezierze Wielkopolskie (315.5). Natomiast zgodnie z podziałem geomorfologicznym Niziny Wielkopolskiej B. Krygowskiego, przedmiot opracowania należy do subregionu Równina Poznańska (VIII₆), będącej częścią Wysoczyzny Poznańskiej (VIII).

Pod względem geomorfologicznym przedmiotowy obszar stanowi fragment równiny sandrowej (Sandr Junikowski), powstałej na przedpolu strefy marginalnej zlodowacenia bałtyckiego (faza poznańska), na styku z wysoczyzną morenową. Wzdłuż wschodniej granicy projektu planu przebiega obszar dolinny, powstały w holocenie na skutek działalności lądolodu, przez który przepływa Potok Junikowski.

Obszar objęty opracowaniem jest terenem płaskim, który delikatnie opada w południowo-wschodnią stronę, w kierunku Potoku Junikowskiego – z poziomu 78,00 m n.p.m. przy północnej części ul. Cmentarnej do poziomu 76,60 m n.p.m. przy krawędzi doliny przy ul. Grunwaldzkiej. Stosunkowo płaski, równinny teren obszaru opracowania graniczy z wyraźnie wcinającym się w podłoże korytem Potoku Junikowskiego.

2.3. Warunki gruntowe

Zgodnie z informacjami przedstawionymi na Szczegółowej mapie geologicznej Polski², w budowie geologicznej zachodniej części obszaru opracowania (po której przebiega ul. Cmentarna) przypowierzchniowo zalega warstwa plejstocenijskich osadów, powstałych podczas poznańskiej fazy zlodowacenia, zbudowanych z piasków i żwirów wodnolodowcowych I poziomu sandrowego. We wschodniej części obszaru przypowierzchniowo zalegają natomiast, powstałe w holocenie, namuły piaszczyste den dolinnych. Budowę geologiczną obszaru opracowania przedstawiono na załączniku nr 3 prognozy, stanowiącym fragment Szczegółowej mapy geologicznej.

Bardziej szczegółowych informacji w zakresie budowy geologicznej i warunków gruntowych panujących na omawianym obszarze dostarcza „Atlas geologiczno-inżynierski Poznań”³. W opracowaniu tym oceny warunków geologiczno-inżynierskich dokonano na tle budowy geologicznej i warunków hydrogeologicznych, w oparciu o wykonane prace terenowe oraz analizę materiałów archiwalnych z dużego przedziału czasowego, tzn. od roku 1919 do roku 2006. Do oceny wzięto pod uwagę charakterystykę litologiczną, genetyczną, geomorfologiczną oraz właściwości fizyczno-mechaniczne gruntów. Występujące warunki wodne oceniono pod kątem ich wpływu na właściwości gruntów, a więc na budowlaną przydatność terenu. Na podstawie danych powstały między innymi: mapy gruntów na głębokości 1, 2 i 4 m oraz mapy warunków budowlanych na głębokości 2 m.

Z analizy „Atlasu geologiczno-inżynierskiego Poznań” wynika, że na całym obszarze opracowania na głębokościach sięgających 1, 2 i 4 m p.p.t. zalegają osady wodnolodowcowe poziomu sandrowego I fazy poznańskiej, wykształcone jako piaski o różnej granulacji i żwiry. Jedynie w północnej części obszaru na głębokości 4 m p.p.t. zalegają osady wcześniejszej fazy leszczyńskiej.

Osady I poziomu sandrowego wytworzyły się na mułkach zastoiskowych, w obniżeniu rynnowym (Ławica-Janikowo), obejmującym obszar opracowania. Miąższość osadów wodnolodowcowych poziomu sandrowego wynosi maksymalnie do kilkunastu metrów.

W rejonie występowania osadów wodnolodowcowych poziomów sandrowych warunki budowlane są korzystne ze względu na sprzyjające parametry fizyko-mechaniczne tych gruntów. Grunty są nośne przy jednoczesnym występowaniu wody podziemnej poniżej 2 m.

Występujące w części północnej na głębokości 4 m p.p.t. osady wodnolodowcowe górne wcześniejszej fazy leszczyńskiej zbudowane są z piasków różnej granulacji i żwirów z domieszką pyłów. Osady te zalegają bezpośrednio na glinach i piaskach wodnolodowcowych fazy leszczyńskiej. Mają sprzyjające parametry geotechniczne, charakteryzują się korzystnymi warunkami budowlanymi do bezpośredniego posadowienia różnego rodzaju obiektów. Miąższość osadów tej serii dochodzi maksymalnie do kilkunastu metrów.

Tylko w pobliżu ulicy Grunwaldzkiej budowa geologiczna nieznacznie odbiega od wyżej opisanej. W związku z realizacją inwestycji drogowej – poprowadzenia ulicy Grunwaldzkiej nad doliną Potoku Junikowskiego – zostały nasypane grunty antropogeniczne. Grunty te występują w pobliżu doliny do głębokości 2 m p.p.t. Grunty nasypowe są gruntami pochodzenia antropogenicznego; znajdują się zawsze w stropie profilu, leżą na różnego rodzaju gruntach rodzimych, są zróżnicowane pod względem składu granulometrycznego i pochodzenia materiału. Stare nasypy są zagęszczone i mogą być dostatecznym podłożem budowlanym, jednak ze względu na ich zróżnicowany skład i wiek (nierównomierne zagęszczenie), w przypadku posadowienia nowych obiektów budowlanych wymagają każdorazowo szczegółowych badań geologicznych. Ogólnie ze względu na zróżnicowany stan gruntów antropogenicznych, występujące na nich warunki budowlane należy uznać za niekorzystne.

2.4. Zasoby naturalne

Na obszarze objętym granicami projektu mpzp dla terenu w rejonie ulic Cmentarnej i Grunwaldzkiej w Poznaniu nie stwierdzono występowania zasobów naturalnych w postaci

² Szczegółowa mapa geologiczna Polski w skali 1:50 000, ark. 471 - Poznań N-33-130-D, Państwowy Instytut Geologiczny, 1990

³ Atlas geologiczno-inżynierski Poznań, Przedsiębiorstwo Badań Geofizycznych w Warszawie, Przedsiębiorstwo Geodezyjno i Geologiczno-Fizjograficzne, Warszawa, sierpień 2007 r.

udokumentowanych i zarejestrowanych złóż kopalin oraz udokumentowanych zbiorników wód podziemnych.⁴

2.5. Gleby

W przeszłości część terenu objętego granicami projektu mpzp był uprawiany rolniczo (uprawa zbóż). Według mapy glebowo-rolniczej gleby analizowanego terenu zaliczane są do gruntów rolnych klasy VI (kompleks żytni bardzo słaby). Podczas przebudowy ul. Grunwaldzkiej i ul. Cmentarnej prawie cały obszar projektu planu został intensywnie przekształcony. Stanowił wówczas zaplecze budowlane dla realizacji inwestycji, w tym również był użytkowany do składowania kruszywa budowlanego. Po zakończeniu inwestycji został splantowany. Materiał mineralny miejscami pozostał na powierzchni gruntu lub został wymieszany z gruntem rodzimym. W pobliżu doliny Potoku Junikowskiego grunty zostały nadsypane. Ponieważ naturalna gleba nie spełniała wymogów technicznych, jakie są wymagane przy inwestycjach drogowych, w celu uzyskania odpowiednich właściwości gruntu dokonano przemieszczenia mas ziemnych, utwardzenia oraz wzbogacenia podłoża o materiały mineralne czy też budowlane, takie jak: piasek, żwir, cement, gruz i inne. Działania te doprowadziły do utraty naturalnych właściwości fizycznych, chemicznych oraz biologicznych gleb. Na skutek działań inwestycyjnych gleby zajęte pod drogę i skrzyżowanie uległy nieodwracalnej degradacji.

Zgodnie z informacjami przedstawionymi w „Atlasie geochemicznym Poznania”⁵ na obszarze opracowania gleby wykazują odczyn alkaliczny (pH 7,4-9,3). Alkaliczność gleb należy wiązać z emisją niską i opadami alkalicznymi pyłów emitowanych przez zakłady przemysłowe oraz znacznym udziałem gleb antropogenicznych, zanieczyszczonych materiałami budowlanymi, z wysoką zawartością wapnia.

2.6. Warunki wodne

Obszar opracowania mpzp dla terenu w rejonie ulic Cmentarnej i Grunwaldzkiej w Poznaniu pod względem hydrograficznym położony jest w dorzeczu Warty, w zasięgu jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) Potok Junikowski (kod PLRW60001718576) oraz w zasięgu jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 60 (PLGW60060).

Na obszarze projektu planu nie ma żadnych cieków i zbiorników wodnych. Od strony wschodniej obszar sąsiaduje bezpośrednio z fragmentem koryta Potoku Junikowskiego, do którego teren jest odwadniany.

Potok Junikowski jest silnie zmienionym, nizinny, piaszczystym ciekim, zwyczajowo nazywanym Strumieniem Junikowskim⁶. Stanowi lewobrzeżny dopływ Warty, mający swoje źródło w okolicy Lotniska Ławica i poznańskiego toru wyścigowego. Potok w pobliżu wschodniej granic obszaru opracowania przepływa w korycie, które wyraźnie wcina się w podłoże i którego skarpy miejscami zostały nasypane podczas plantowania terenu w ramach rozbudowy skrzyżowania ulic Grunwaldzkiej i Cmentarnej.

W zakresie wód podziemnych w obszarze opracowania wyróżniamy użytkowe piętro czwartorzędowe oraz piętro trzeciorzędowe. Spływ wód podziemnych przebiega w kierunku południowo-wschodnim – w kierunku Warty.

Użytkowe piętro czwartorzędowe obejmuje poziomy: wód gruntowych, wód poziomu międzyglinnego górnego i wód poziomu międzyglinnego środkowego. Zagrożenia wód podziemnych dotyczą głównie wód zalegających w warstwach czwartorzędowych.

Poziom wód gruntowych występuje w utworach piaszczysto-żwirowych tarasów i dolin rzecznych oraz w osadach sandru. Zwierciadło wód gruntowych ma charakter swobodny, podlegający wahaniom sezonowym, a zasilanie odbywa się głównie poprzez bezpośrednią infiltrację wód opadowych, a w dolinie dodatkowo dopływem wód podziemnych z terenów przyległych.

W zachodniej części obszaru opracowania wody gruntowe występują przeważnie na głębokości 1,0-2,0 m p.p.t. We wschodniej części terenu, na obrzeżu doliny potoku, wody gruntowe występują płycej na głębokości do 1,0 m p.p.t. (wg Mapy hydrograficznej w skali 1:50 000⁷).

Część wschodnia obszaru opracowania należy do wydzielonej w piętrze czwartorzędowym jednostki 5aQII/Tr. Poziomem użytkowym tej jednostki jest poziom międzyglinowy górny, zbudowany

⁴ <http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web/pages/index.jsf?conversationContext=2>

⁵ Atlas geochemiczny Poznania i okolic, Lis J., Pasieczna A., Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa, 2005,

⁶ w prognozie przyjęto nazwę Potoku Junikowskiego za „Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18.10.2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U.2016.1967)

⁷ Mapa hydrograficzna w skali 1: 50 000 ark. 423.1 Poznań, 1988/89, OPGK Poznań; Mapa hydrograficzna Polski w skali 1:50000, ark. N-33-130-D Poznań, GEOMAT Sp. z o.o., Poznań 2001, druk: Geokart-International Rzeszów 2001.

z piasków i żwirów fluwioglacjalnych, o miąższości od 5 do 20 metrów, średnio 9,5 m. Zasilanie tego poziomu zachodzi w wyniku przesączania się wód z wyżej leżącego poziomu wodonośnego lub poprzez infiltrację opadów przez nakład gliniasty. Poziom ten jest drenowany w dolinach większych cieków. Obszar w granicach tej jednostki zaliczany jest do obszarów o wysokim stopniu zagrożenia wód podziemnych głównych użytkowych poziomów wodonośnych⁸ (czas potencjalnej migracji zanieczyszczeń wynosi do 25 lat; w nadkładzie obecne są ogniska zanieczyszczeń).

Część zachodnia obszaru opracowania – po której biegnie ulica Cmentarna – należy do wydzielonej w piętrze czwartorzędowym jednostki 4abQII/Tr. Poziomem użytkowym tej jednostki jest poziom międzyglinowy środkowy. Tworzą go piaski o różnym uziarnieniu oraz żwiry o miąższości od 10 do 20 m, lokalnie do 30 m. Zasilanie poziomu wodonośnego zachodzi poprzez przesączanie wód przez gliny zwałowe i utwory słabo przepuszczalne z wyżej leżących poziomów wodonośnych czwartorzędowych. W zasięgu tej jednostki hydrogeologicznej w granicach obszaru opracowania znalazły się dwa obszary o różnym stopniu zagrożenia zanieczyszczeniem wód. Część północna tej jednostki hydrogeologicznej należy do obszaru, który charakteryzuje się niskim stopniem zagrożenia wód piętra czwartorzędowego (czas potencjalnej migracji zanieczyszczeń w pionie poprzez nakład słabo przepuszczalnych glin morenowych, iltów i mułów zastoiskowych, wynosi powyżej 50 lat; w nadkładzie nie ma ognisk zanieczyszczeń). Część południowa tej jednostki znalazła się w zasięgu obszaru o średnim stopniu zagrożenia wód piętra czwartorzędowego (czas potencjalnej migracji zanieczyszczeń w pionie do poziomu międzyglinowego środkowego wynosi do 25 lat; w nadkładzie obecne są ogniska zanieczyszczeń).

Omawiany obszar znajduje się poza zasięgiem Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP) i zasięgiem stref ochronnych ujęć wód. Na obszarze projektu planu nie stwierdzono występowania studni ujmujących wody podziemne.

2.7. Szata roślinna i świat zwierzęcy

Pomimo położenia w obrębie południowo-zachodniego klina zieleni oraz w bezpośrednim sąsiedztwie koryta Potoku Junikowskiego środowisko przyrodnicze analizowanego obszaru zostało bardzo silnie przekształcone. Dotyczy to zwłaszcza jego ożywionych elementów, a więc zieleni i świata zwierzęcego.

Obszar charakteryzuje się bardzo ubogą szatą roślinną, w obrębie której można wyróżnić zieleń urządzoną i spontaniczną. Obszar położony pomiędzy ul. Cmentarną a doliną Potoku Junikowskiego porasta wyłącznie spontanicznie rozwijająca się niska zieleń, w tym gatunki ruderalne. W miejscach nie dość zarośniętych trawami, bliższych dolinie, grunt licznie porastają mchy (*Bryophyta*) i wątrobowce (*Marchantiophyta syn. Hepaticophyta*). Wątrobowce reprezentowane głównie przez porostnicę wielokształtną (*Marchantia polymorpha*) zdominowały powierzchnie gruntu, tworząc zwarte plechy w miejscu dawnej lokalizacji szkółki roślin ozdobnych. Z roślin ruderalnych obserwowanych w terenie można wymienić takie gatunki, jak: krwawnik pospolity (*Achillea millefolium*), cykoria podróżnik (*Cichorium intybus*), mniszek pospolity (*Taraxacum officinale*), wiesiołek (*Oenothera sp.*).

Z kolei w ul. Cmentarnej – w pasach rozdziału – nasadzone została zieleń urządzone, w tym jednogatunkowe rzędy klonu polnego (*Acer campestre 'Elsrijk'*) i platanu klonolistnego (*Platanus acerifolia*), otoczone powierzchniami trawiastymi.

Położenie obszaru projektu planu w bezpośrednim sąsiedztwie potoku, stosunkowo duża trawiasta powierzchnia gruntu i brak ogrodzeń na większości obszaru powodują, że analizowany teren charakteryzuje się łatwą dostępnością dla zwierząt. Istniejące w terenie warunki pozwalają na potencjalne pojawianie się w jego zasięgu lub swobodne przemieszczanie się po nim wielu gatunków zwierząt bytujących w innych, mniej antropogenicznie przekształconych, fragmentach doliny Potoku Junikowskiego i wzdłuż całego południowo-zachodniego klina zieleni miasta Poznania⁹.

Dolina Potoku Junikowskiego charakteryzuje się występowaniem gatunków typowych dla mozaiki krajobrazu o silnym antropogenicznym oddziaływaniu na szatę roślinną oraz o znacznym uwodnieniu terenu. Obszar doliny zasiedlają przede wszystkim gatunki o szerokim zasięgu

⁸ Mapa Hydrograficzna Polski, Główny Użytkowy Poziom Wodonośny, w skali 1: 50 000 Poznań, ark.471 Poznań, Państwowy Instytut Geologiczny(wersja cyfrowa)

⁹ Waloryzacja przyrodnicza terenów zieleni wzdłuż Strumienia Junikowskiego ze wskazaniem działań ochronnych i analiza terenowo-finansowa, tereny dawnych użytków ekologicznych „Strumień Junikowski” oraz „Kopanina I” i „Kopanina II”, na zlecenie Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Poznania, zespół pod kierownictwem dr. hab. Dorota Wrońska-Pilarek, ARBOR Firma Usługowa Jacek Zatorski, Poznań 2016

występowania, w większości odznaczające się dużymi możliwościami adaptacyjnymi do zmienionych warunków środowiskowych.

Większe gatunki ssaków reprezentowane są przez: sarnę (*Capreolus capreolus*), dzika (*Sus scropha*) i lisa (*Vulpes vulpes*). W zasięgu doliny występują też ssaki drapieżne, takie jak: kuna leśna (*Martes martes*) oraz borsuk (*Meles meles*). Stosunkowo ograniczona jest lista gatunków chronionych występujących w obszarze doliny. Z uwagi na korzystne warunki biotopowe i obfitość pokarmu oczywiste jest występowanie w zasięgu doliny chronionych gatunków nietoperzy (*Chiroptera*), w tym powszechnie występującego w tej części kraju np. karlika malutkiego (*Pipistrellus pipistrellus*) czy nocka Natterera (*Myotis nattereri*). W zasięgu doliny Potoku Junikowskiego stwierdzono także występowanie dwóch obcych gatunków ssaków – norki amerykańskiej (*Mustela vison*) i jenota (*Nyctereutes procyonoides*).

Na terenie dawnego użytku ekologicznego „Strumień Junikowski” stwierdzono łącznie 85 gatunków ptaków. Pomiędzy dawnym użytkiem ekologicznym a ul. Rzepińską, na otwartych przestrzeniach sporadycznie porośniętych samosiejkami drzew, w odległości ok. 400 m i 250 m od północnej granicy projektu planu, stwierdzono odpowiednio stanowiska lęgowe lerka (*Lullula arborea*) i gąsiora (*Lanius collurio*), a w zadrzewieniach porastających dolinę Potoku Junikowskiego, ok. 140 m od północnej granicy projektu planu, stwierdzono stanowisko pleszki (*Phoenicurus phoenicurus*). Opisana bliskość stanowisk ww. gatunków ptaków, nie wyklucza zatem możliwości ich pojawienia się w granicach obszaru opracowania.

Jednocześnie położenie obszaru w dość bliskim otoczeniu obszarów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej nie wyklucza też obecności gatunków ptaków typowych dla tej miejskiej zabudowy (z przydomowymi ogrodami), takich jak: szpak (*Strunus vulgaris*), kos (*Turdus merula*), sroka (*Pica pica*), dzierłatka (*Galerida cristata*), wróbel zwyczajny (*Passer domesticus*) czy gołąb miejski (*Columba livia v. Urbana*). Spośród ww. ptaków sroka i gołąb miejski są objęte ochroną częściową, a pozostałe gatunki objęte są ochroną ścisłą¹⁰.

Dolina Potoku Junikowskiego jest cennym miejscem stwierdzonego bytowania chronionych płazów, takich gatunków jak: żaba zielona [w skład grupy żab zielonych wchodzi: żaba śmieszka (*Pelophylax ridibundus*), żaba jeziorkowa (*Pelophylax lessonae*) i żaba wodna (*Pelophylax kl. esculentus*)], żaba trawna (*Rana temporaria*), ropucha zielona (*Bufo viridis*) i ropucha szara (*Bufo bufo*)¹¹. Spośród wymienionych gatunków ropucha zielona podlega ochronie ścisłej, a pozostałe gatunki ochronie częściowej. Płazy nie ograniczają swojej egzystencji do zasięgu strumienia gwarantującego im właściwe warunki rozrodu, lecz mogą pojawić się na znacznych odległościach od ciek. Z obserwacji wynika, że: żabę zieloną można napotkać w odległości 100 m od ciek, żabę trawną w odległości 800 m, a obszar występowania ropuchy zielonej może sięgać 1000 m i ropuchy szarej 1500 m w głąb lądu. Zatem osobniki tych gatunków mogą pojawić się na terenie objętym opracowywanym planem. Na uwagę zasługuje stosunkowo liczne występowanie w dolinie potoku jaszczurki zwinki (*Lacerta agilis*) i zaskrońca (*Natrix natrix*) – gadów należących do gatunków podlegających ochronie częściowej.

Gospodarowanie terenem objętym opracowywanym planem może mieć wpływ na stan i jakość wód Potoku Junikowskiego. Dlatego nie sposób pominąć faktu, że w jego wodach występują mięczaki i ryby. Badania dokonane na potrzeby waloryzacji doliny potoku¹² wskazują na spadek liczby gatunków. W potoku nie zaobserwowano żywych małży i stwierdzono występowanie nielicznych osobników 4 gatunków ślimaków wodnych. Na ubożenie malakofauny może mieć wpływ deficyt wody, jak również zanieczyszczenie oraz nielegalna i niekontrolowana przebudowa brzegów ciek oraz melioracje. Podczas badań spośród ślimaków lądowych (*Gastropoda terrestria*) na terenie dawnego użytku ekologicznego stwierdzono 28 gatunków ślimaków. W trakcie inwentaryzacji terenu w obszarze opracowania stwierdzono występowanie ślimaków: ogrodowego (*Cepaea hortensis*), przydrożnego (*Helicela obvia*) oraz podlegającego ochronie częściowej ślimaka winniczka (*Helix pomatia*).

¹⁰ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r. poz. 2183)

¹¹ Atlas rozmieszczenia płazów na terenie miasta Poznania - narzędzie skutecznej ochrony gatunkowej. Opracowanie wykonane ze środków Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Poznania. Praca zbiorowa, red. Kaczmarski M., Pędziwiatr K., Kaczmarek J. Klub Przyrodników Koło Poznańskie, Poznań 2013

¹² Waloryzacja przyrodnicza terenów zieleni wzdłuż Strumienia Junikowskiego ze wskazaniem działań ochronnych i analiza terenowo-finansowa, tereny dawnych użytków ekologicznych „Strumień Junikowski” oraz „Kopanina I” i „Kopanina II”, na zlecenie Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Poznania, zespół pod kierownictwem dr. hab. Dorota Wrońska-Pilarek, ARBOR Firma Usługowa Jacek Zatorski, Poznań 2016

Podczas przeprowadzonych odłowów badawczych w Potoku Junikowskim oznaczono 5 gatunków ryb. Wszystkie pozyskane gatunki ichtiofauny cechują się wysoką odpornością na niekorzystne warunki środowiskowe, żaden z nich nie jest objęty ochroną gatunkową, nie należy również do gatunków zagrożonych. Z oznaczonych taksonów w 2016 roku licznie dominuje cierniczek (*Pungitius pungitius*), który nie ma wysokich wymagań środowiskowych.

2.8. Klimat lokalny

Według regionalizacji klimatycznej (Woś 1994) obszar objęty granicami planu, podobnie jak obszar całego Poznania, należy do Regionu Środkowowielkopolskiego.

Warunki klimatyczne w Poznaniu w znacznym stopniu ukształtowane zostały poprzez napływające w kierunku miasta masy powietrza. Dominującymi masami powietrza, szczególnie w okresie letnim i jesiennym, są masy powietrza polarno - morskiego, które napływają znacznie częściej niż powietrze polarno-kontynentalne. Najrzadziej pojawiają się masy powietrza arktycznego oraz zwrotnikowego.

Najczęściej przemieszczającymi się nad terenami Poznania frontami są fronty chłodne, powodujące znaczne wahania ciśnienia, odczuwalny spadek temperatury powietrza oraz wzrost prędkości wiatru. Zjawiskom tym towarzyszy również występowanie opadów, często o znacznej gwałtowności. Średnio w ciągu roku notowanych jest w Poznaniu 67 dni, w których przemieszczają się fronty chłodne i 42, w których przemieszczają się fronty ciepłe. Najdłużej obserwowany jest okres bezfrontowy i wynosi on 230 dni w roku.

Warunki klimatyczne w Poznaniu odzwierciedlają wartości elementów klimatu uzyskane z pomiarów prowadzonych na stacji IMGW Poznań – Ławica. Elementy klimatu na wyżej wspomnianej stacji, przedstawia poniższa tabela:

Tabela 1. Elementy klimatu w rejonie Poznań - Ławica (wg IMGW w Poznaniu)

OKRES	MIESIĄC												Rok
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
ŚREDNIA MIESIĘCZNA TEMPERATURA POWIETRZA (°C)													
Rok 2010	-6,5	-1,0	3,6	8,8	11,5	17,4	22,1	18,7	12,5	6,5	4,7	-5,6	7,7
WIELOLECIE 1971-2000	-1,2	-0,5	3,2	7,7	13,5	16,4	18,3	17,7	13,0	8,2	3,2	0,3	8,3
ŚREDNIA MIESIĘCZNA WILGOTNOŚĆ WZGLĘDNA (%)													
Rok 2010	85	85	80	69	83	67	61	78	83	79	92	93	80
WIELOLECIE 1971-2000	86	85	78	72	69	72	72	74	80	84	87	88	79
ŚREDNIA MIESIĘCZNA PRĘDKOŚĆ WIATRU (m/s)													
Rok 2010	4,0	3,4	4,0	3,7	3,4	3,0	3,1	3,1	3,3	3,8	3,8	4,1	3,6
WIELOLECIE 1971-2000	3,9	3,8	4,0	3,7	3,3	3,3	3,2	2,8	3,0	3,3	3,8	3,9	3,5
ŚREDNIA MIESIĘCZNA WYSOKOŚĆ OPADU ATMOSFERYCZNEGO (mm)													
Rok 2010	28	18	42	27	111	17	81	153	74	8	100	58	692
WIELOLECIE 1971-2000	29	23	33	31	47	62	76	56	44	35	33	39	508

Źródło: Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2010, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska; Poznań 2011; <http://www.poznan.pios.gov.pl/glowna/index.php>

Średnia roczna suma opadów dla terenu Poznania należy do najniższych w kraju. Pomiar wielkości opadów atmosferycznych dla posterunku Poznań - Ławica wykazały, że średnia wartość opadu atmosferycznego z wielolecia (w okresie 1971 – 2000) wynosiła 508 mm. Natomiast w 2010 r. roczna suma opadów atmosferycznych wynosiła 692 mm, co stanowiło 136% normy.

Rozkład temperatur, podobnie jak ilości opadów, ma charakter roczny. Najcieplejszym miesiącem roku 2010 był lipiec – średnia miesięczna temperatura w Poznaniu wyniosła 22,1°C, z kolei najniższe temperatury odnotowano w styczniu, kiedy średnia miesięczna temperatura wyniosła w Poznaniu – 6,5°C. W skali roku średnia temperatura wynosi dla miasta Poznania 7,7°C.

Równie istotnymi czynnikami meteorologicznymi, wpływającymi na klimat miasta, a w szczególności na stężenia i rozkład przestrzenny zanieczyszczeń powietrza, jest kierunek oraz siła wiatru.

Dla obszaru Poznania stwierdzono największą częstotliwość występowania wiatrów z sektora zachodniego, o dość niewielkiej sile – średnia roczna wartość wynosiła 3,6 m/s. Najwyższą średnią miesięczną prędkość wiatru zanotowano w Poznaniu w 2010 r. w grudniu – 4,1 m/s. Z kolei najniższa

średnia miesięczna prędkość wiatru wystąpiła, podobnie jak w wieloleciu, w lecie, jednak w czerwcu (3,0 m/s), a nie w sierpniu.

Rozkład kierunków wiatru w Poznaniu w 2010 r. charakteryzuje, podobnie jak w wieloleciu 1971 – 2000, zdecydowana przewaga wiatrów z sektora zachodniego oraz mały udział wiatrów z kierunków N i NE (15%). Co istotne, w sierpniu i wrześniu zwiększyła się liczba ciszy, co może przyczynić się do pogorszenia sytuacji aerosanitarnej w regionie. Tego typu sytuacje, charakteryzujące się między innymi bardzo małymi prędkościami wiatru utrzymującymi się dłużej niż 48 godzin, wystąpiły w Poznaniu, poza styczniem, również pod koniec września i października.

Wilgotność względna powietrza na terenie Poznania zależna jest od pory roku. W 2010 r. na terenie Poznania nie wystąpiła susza hydrograficzna. Najwyższą wartość wilgotność osiąga w okresie zimowym, w tym najwyższą w 2010 r. zanotowano w grudniu (93%). Natomiast najniższe wartości występują w miesiącach letnich, takich jak czerwiec i lipiec, kiedy osiągnęła wartości 67% i 61%.

Okres wegetacyjny w rejonie miasta Poznania należy do najdłuższych w kraju i wynosi 220 dni.

W przypadku terenów zurbanizowanych należy podkreślić, że sposób ich zagospodarowania powoduje modyfikację podstawowych parametrów meteorologicznych. Zmiany klimatu lokalnego wywołane urbanizacją dotyczą przede wszystkim zmian warunków termiczno-wilgotnościowych, zmian bilansu promieniowania, wzrostu zanieczyszczeń powietrza, zmian cyrkulacji powietrza (zmiany kierunku i prędkości wiatru) oraz opadów atmosferycznych. Natomiast wśród czynników, które w największym stopniu powodują zmiany lokalnych warunków klimatycznych należy wymienić zwiększanie powierzchni trwale utwardzonych kosztem tych biologicznie czynnych, powstawanie wysokiej i gęstej zabudowy, która w największym stopniu utrudnia efektywne wypromieniowanie energii i cyrkulację powietrza, zmniejszanie powierzchni zadrzewionych, szybki przyrost emitorów sztucznego ciepła i zanieczyszczeń gazowych i pyłowych do atmosfery.

Biorąc pod uwagę obecne zagospodarowanie analizowanych terenów i jego otoczenia nie można jeszcze mówić o drastycznych modyfikacjach topoklimatu. Obecność doliny rzecznej, zbiorników wód powierzchniowych oraz terenów zieleni towarzyszących Potokowi Junikowskiemu, przyczynia się do poprawy warunków wilgotnościowych panujących w rejonie opracowania planu, wpływając jednocześnie korzystnie na rozkład temperatur. Takie sąsiedztwo pozytywnie wpływa też na możliwość przewietrzania terenów oraz na obniżenie zawartości zanieczyszczeń w powietrzu. Zagrożenie mogą stanowić natomiast wiatry wiejące z północy i południa, mogące powodować stagnację powietrza w obniżeniu dolinnym.

2.9. Jakość powietrza atmosferycznego

Na jakość powietrza w mieście ma wpływ emisja zanieczyszczeń powstających w wyniku spalania surowców energetycznych dla celów grzewczych budynków, zanieczyszczeń powstających w wyniku procesu technologicznego zakładów produkcyjno-usługowych oraz emisja zanieczyszczeń komunikacyjnych.

W przypadku analizowanego obszaru, dotychczas niezabudowanego, zasadniczy wpływ na pogorszenie stanu czystości powietrza będzie miał sposób użytkowania najbliższych, otaczających go terenów. Obszar sąsiaduje z ruchliwym układem komunikacyjnym – ul. Grunwaldzką oraz ul. Cmentarną, której fragment znajduje się w granicy projektu planu. Ruch komunikacyjny generuje emisję do atmosfery szeregu zanieczyszczeń gazowych, powstających podczas spalania paliw płynnych w silnikach pojazdów, w tym m.in. węglowodorów aromatycznych, dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla oraz substancji pyłowych, powstających w wyniku ścierania opon pojazdów i nawierzchni jezdni.

Należy jednak podkreślić, że wyniki wielu szczegółowych analiz stężeń zanieczyszczeń powietrza w rejonie tras komunikacyjnych na terenie miasta Poznania – tras o podobnych parametrach i wskaźnikach natężenia ruchu pojazdów, prowadzonych w ramach ocen oddziaływania na środowisko realizacji inwestycji drogowych (w tym np. w raporcie dotyczącym przebudowy ul. Grunwaldzkiej¹³), wskazują na brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów stężeń substancji poza granicami pasa drogowego. Nie należy zatem spodziewać się występowania przekroczeń dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego na terenach przylegających do

¹³ Raport o oddziaływaniu planowanego przedsięwzięcia na środowisko pn: „Przebudowa ul. Grunwaldzkiej do układu dwujezdniowego na odcinku od ul. M. Smoluchowskiego do ul. Malwowej oraz odnowa transportu publicznego w związku z organizacją EURO 2012 w Poznaniu etap II”, Tebodin SAP-Projekt Sp. z o.o., Poznań, czerwiec 2010 r.,

wymienionych głównych szlaków komunikacyjnych, zlokalizowanych jednocześnie w granicach obszaru opracowania.

Tereny otaczające obszar opracowania od północy i wschodu zajmują głównie budynki jednorodzinne ogrzewane indywidualnymi systemami, których funkcjonowanie stanowi źródło emisji niskiej. Podobna zabudowa jednorodzinna zlokalizowana jest również na południowy-zachód od obszaru opracowania, bezpośrednio przy ul. Grunwaldzkiej. Indywidualne instalacje grzewcze budynków, w zależności od rodzaju stosowanego paliwa, generują różne ilości zanieczyszczeń gazowych i pyłowych, obejmujących m.in. tlenki siarki (głównie SO₂), tlenki azotu (NO_x), dwutlenek węgla (CO₂) oraz pyły o zróżnicowanym składzie frakcyjnym (w tym pył PM₁₀ i pył PM_{2,5}).

Analizę jakości powietrza atmosferycznego przeprowadzono na podstawie wykonywanej przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu rocznej oceny jakości powietrza dla poszczególnych stref¹⁴, wyznaczonych w oparciu o ustawę *Prawo ochrony środowiska*. Obszar będący przedmiotem opracowania znajduje się w granicach strefy aglomeracja poznańska.

Wykonana przez WIOS roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2017 pod kątem ochrony zdrowia ludzi dotyczyła następujących zanieczyszczeń: dwutlenku azotu (NO₂), dwutlenku siarki (SO₂), tlenku węgla (CO), benzenu (C₆H₆), pyłu PM_{2,5}, pyłu PM₁₀, benzo(a)pirenu B(a)P, arsenu (As), kadmu (Cd), niklu (Ni), ołowiu (Pb), ozonu (O₃). Klasyfikację stężeń poszczególnych zanieczyszczeń na obszarze strefy aglomeracja poznańska (z uwzględnieniem kryterium ochrony zdrowia ludzi) w roku 2017 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Klasyfikacja strefy aglomeracja poznańska w roku 2017 z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia

NAZWA STREFY	SYMBOL KLASY STREFY DLA POSZCZEGÓLNYCH SUBSTANCJI											
	NO ₂	SO ₂	CO	C ₆ H ₆	PM _{2,5}	PM ₁₀	BAp	As	Cd	Ni	Pb	O ₃
aglomeracja poznańska	A	A	A	A	A	C	C	A	A	A	A	A

Zródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2017, WIOS, Poznań, kwiecień 2018 r., <http://www.poznan.wios.gov.pl>

Stężenia NO₂, SO₂, CO, C₆H₆, pyłu PM_{2,5}, As, Cd, Ni, Pb, O₃, oceniane pod kątem ochrony zdrowia ludzi za 2017 r., nie przekraczały poziomów dopuszczalnych bądź docelowych, w związku z tym aglomeracja poznańska zaliczona została do klasy A.

Ze względu na stwierdzone przekroczenia dopuszczalnego poziomu pyłu PM₁₀ dla stężeń 24-godzinnych strefa aglomeracja poznańska w 2017 r. (podobnie jak w latach ubiegłych) zaliczona została do klasy C. Na terenie miasta Poznania nie zanotowano natomiast na żadnym ze stanowisk pomiarowych przekroczeń stężeń średnich rocznych dla pyłu PM₁₀. Z przebiegu rocznej serii pomiarów pyłu PM₁₀ odczytać można wyraźną sezonową zmienność stężeń pyłu, stąd można przypuszczać, że powodem przekroczeń w sezonie grzewczym jest niska emisja z sektora komunalno-bytowego wpływająca na pogorszenie warunków aerosanitarnych.

W przypadku stężeń benzo(a)pirenu na wszystkich stanowiskach pomiarowych odnotowano stężenia przekraczające poziom docelowy. Na podstawie wykonanych pomiarów, wszystkie strefy, w tym strefę aglomeracja poznańska, zaliczono do klasy C.

Ze względu na występowanie na terenie Poznania przekroczeń dopuszczalnych poziomów pyłu PM₁₀ oraz benzo(a)pirenu konieczne było podjęcie działań, których realizacja doprowadziłaby do zmniejszenia emisji wspomnianych zanieczyszczeń do poziomów pozwalających na dotrzymanie obowiązujących standardów jakości powietrza atmosferycznego. Z tego względu, w latach ubiegłych opracowano programy naprawcze, wskazujące cele i działania jakie muszą zostać podjęte w celu przywrócenia standardów jakości powietrza – „Program ochrony powietrza dla strefy – aglomeracja Poznań”¹⁵, „Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy: Aglomeracja Poznań (strefa Miasto Poznań) w woj. wielkopolskim”¹⁶ oraz „Program ochrony powietrza w zakresie benzo-alfa-pirenu dla

¹⁴ Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2016, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, Poznań, kwiecień 2017

¹⁵ Rozporządzenie Wojewody Wielkopolskiego Nr 39/07 z dnia 31 grudnia 2007 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 31.01.2018 r. Nr 4, poz. 61, akt archiwalny)

¹⁶ Uchwała Nr XXIX/561/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 17 grudnia 2012 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 15.01.2013 r., poz. 508, akt archiwalny)

stref Aglomeracja Poznańska, Miasto Leszno, strefy gnieźnieńsko-wrzesińskiej oraz strefy pilsko-złotowskiej w woj. wielkopolskim¹⁷.

Dokumenty te utraciły swoją moc na skutek wejścia w życie zapisów uchwały Sejmiku Województwa Wielkopolskiego w sprawie określenia „Programu ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10 oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska, którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM10”¹⁸. Program ten określa szereg działań, koniecznych do podjęcia w celu przywrócenia standardów jakości powietrza w zakresie stężeń pyłu zawieszonego PM10 oraz B(a)P. Wśród nich wskazuje działania naprawcze związane z wprowadzaniem do mpzp odpowiednich zapisów, m.in. zakazu stosowania paliw stałych w obrębie projektowanej zabudowy, stosowania odpowiednich wskaźników powierzchni biologicznie czynnej (towarzyszącej zabudowie), czy też tworzenia publicznych terenów zieleni urządzonej, w tym parków i skwerów.

2.10. Klimat akustyczny

Obszar projektu planu dla terenu w rejonie ulic Cmentarnej i Grunwaldzkiej w Poznaniu położony jest w południowo-zachodniej części miasta Poznania, na Junikowie, u zbiegu ulic Cmentarnej i Grunwaldzkiej, w sąsiedztwie Cmentarza Komunalnego nr 2 Junikowo. Większą część analizowanego obszaru stanowi obecnie teren niezabudowany, wykorzystywany okresowo jako parking dla cmentarza. W północnej oraz południowej części tego terenu prowadzona jest działalność usługowa (sprzedaż nagrobków). Pozostała część to tereny komunikacji związane z ul. Cmentarną, które obejmują: pasy jezdni dla ruchu samochodowego rozdzielone pasami zieleni urządzonej, chodniki, ścieżkę rowerową, pobocza z zielenią urządzonej i przejście pieszkie.

Bezpośrednie sąsiedztwo analizowanego obszaru projektu planu stanowią: od zachodu – teren Cmentarza Komunalnego nr 2 Junikowo oraz obsługujący go parking wraz z pawilonami usługowymi, od północy – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej przy ul. Rzepińskiej oraz tereny zieleni położone w dolinie Potoku Junikowskiego, od wschodu – teren koryta Potoku Junikowskiego i dalej przylegający do niego płaski, nieużytkowany teren zieleni, od południa – teren komunikacyjny, obejmujący ul. Grunwaldzką oraz jej skrzyżowanie z ul. Cmentarną.

Sąsiadująca z obszarem opracowania ul. Grunwaldzka stanowi bardzo obciążoną ruchem pojazdów samochodowych ulicę główną (prowadzi ruch samochodowy z gm. Komorniki do centrum miasta). Obszar posiada bezpośredni dostęp do komunikacji publicznej – tramwajowej, biegnącej w ul. Grunwaldzkiej.

Na podstawie obowiązujących przepisów ustawy *Prawo ochrony środowiska*¹⁹ oraz rozporządzenia *w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku*²⁰ – tereny w obszarze projektu planu nie podlegają ochronie akustycznej w środowisku.

Niemniej, w celu zobrazowania warunków akustycznych w obszarze projektu planu, do prognozy dołączono ilustrację zasięgów oddziaływania hałasu samochodowego i tramwajowego z ul. Grunwaldzkiej (załącznik nr 3 i nr 4), oraz hałasu samochodowego z ul. Cmentarnej (załącznik nr 3) – na podstawie aktualnej dokumentacji *Mapy akustycznej miasta Poznania 2017*²¹. Z dokumentacji tej wynika, że analizowany obszar opracowania znajduje się zarówno w zasięgu oddziaływania hałasu samochodowego, jak i hałasu tramwajowego, chociaż w nieznacznie mniejszym stopniu.

Obszar projektu planu znajduje się w całości w zasięgu oddziaływania hałasu samochodowego o poziomie wyższym niż $L_{DWN} = 55$ dB, w porze dziennie-wieczorno-nocnej, na wysokości obserwatora ok. 4 m nad powierzchnią terenu, dla której wykonuje się badania hałasu na potrzeby map akustycznych, na podstawie rozporządzenia *w sprawie szczegółowego zakresu danych ujętych na mapach akustycznych oraz ich układu i sposobu prezentacji*²². W części analizowanego obszaru – na terenie obecnie niezagospodarowanym, czyli poza terenem komunikacji ul. Cmentarnej, poziom hałasu przekraczający wartość $L_{DWN} = 60$ dB zajmuje ok. 2/3 powierzchni terenu, od strony

¹⁷ Uchwała Nr XXIX/566/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 17 grudnia 2012 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 15.01.2013 r., poz. 509, akt archiwalny)

¹⁸ Uchwała Nr XI/316/15 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 października 2015 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2015 r., poz. 6241)

¹⁹ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2017 r., poz. 519, tekst jednolity z późn. zm.)

²⁰ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. *w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (Dz. U. z 2014 r., poz. 112, tekst jednolity)

²¹ *Mapa akustyczna miasta Poznania 2017*, AkustiX, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, wrzesień 2017

²² Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2007 r. *w sprawie szczegółowego zakresu danych ujętych na mapach akustycznych oraz ich układu i sposobu prezentacji* (Dz. U. z 2007 r., Nr 187, poz. 1340)

ul. Grunwaldzkiej i ul. Cmentarnej, natomiast hałas o poziomie przekraczającym wartość $L_{DWN} = 65$ dB – zajmuje pas terenu o szerokości ok. 18 m od granicy obszaru projektu planu od strony ul. Grunwaldzkiej (a także na terenie komunikacji – wzdłuż jezdni ul. Cmentarnej). Wzdłuż południowej granicy projektu planu – na wysokości terenu obecnie niezagospodarowanego, przyległej do terenu komunikacji ul. Grunwaldzkiej, poziom hałasu samochodowego osiąga wartość ok. $L_{DWN} = 68-69$ dB. W porze nocnej, prawie cały obszar projektu planu znajduje się w zasięgu oddziaływania hałasu samochodowego o poziomie wyższym niż $L_N = 50$ dB. W pasie terenu – w części niezagospodarowanej, o szerokości do ok. 35-36 m, od strony ul. Grunwaldzkiej (a także na terenie komunikacji – wzdłuż jezdni ul. Cmentarnej), poziom tego hałasu jest wyższy niż $L_N = 55$ dB, natomiast w wąskim pasie terenu o szerokości do ok. 2-3 m – hałas samochodowy jest wyższy niż $L_N = 60$ dB, od strony ul. Grunwaldzkiej. Wzdłuż południowej granicy projektu planu – na wysokości terenu obecnie niezagospodarowanego, poziom hałasu samochodowego osiąga wartość ok. $L_N = 60-61$ dB.

Hałas tramwajowy jest nieco niższy niż hałas samochodowy, jednak większość obszaru projektu planu (ok. 5/6 jego powierzchni) znajduje się w zasięgu oddziaływania tego hałasu o poziomach przekraczających wartość $L_{DWN} = 55$ dB, w porze dziennie-wieczornonocnej. Poziom hałasu tramwajowego przekraczający wartość $L_{DWN} = 60$ dB zajmuje pas terenu obecnie niezagospodarowanego – o szerokości od ok. 43 m, od strony ul. Cmentarnej, do ok. 35 m, od strony ul. Grunwaldzkiej, natomiast w znacznie węższym pasie terenu – o szerokości od ok. 10 m, od strony ul. Cmentarnej, aż do granicy tego terenu od strony ul. Grunwaldzkiej, poziom hałasu tramwajowego przekracza wartości $L_{DWN} = 65$ dB. Wzdłuż południowej granicy projektu planu – na wysokości terenu obecnie niezagospodarowanego, przyległej do terenu komunikacji ul. Grunwaldzkiej, poziom hałasu tramwajowego osiąga wartość ok. $L_{DWN} = 67-65$ dB. W porze nocnej, tylko prawie połowa obszaru projektu planu znajduje się w zasięgu oddziaływania hałasu tramwajowego o poziomie wyższym niż $L_N = 50$ dB, a w pasie terenu – w części niezagospodarowanej, o szerokości od ok. 17 m, od strony ul. Cmentarnej, do ok. 7 m, od strony ul. Grunwaldzkiej, poziom tego hałasu jest wyższy niż $L_N = 55$ dB. Wzdłuż południowej granicy projektu planu – na wysokości terenu obecnie niezagospodarowanego, poziom hałasu tramwajowego osiąga wartość ok. $L_N = 58-56$ dB.

Jednak jednocześnie oddziaływanie obu omówionych wyżej źródeł hałasu komunikacyjnego, samochodowego i tramwajowego – oznacza, że po zsumowaniu zasięgów ich oddziaływania, skumulowany poziom hałasu komunikacyjnego będzie wyższy od np. hałasu samochodowego co najmniej o ok. 2 dB. Oznacza to, że znaczna część obszaru projektu planu (ok. 3/4 jego powierzchni) znajduje się w zasięgu oddziaływania hałasu komunikacyjnego o poziomie wyższym niż $L_{DWN} = 60$ dB, natomiast prawie jego połowa (ok. 2/5 powierzchni) od strony ul. Grunwaldzkiej – w zasięgu oddziaływania hałasu komunikacyjnego o poziomie wyższym niż $L_{DWN} = 65$ dB. Wzdłuż południowej granicy projektu planu – na wysokości terenu obecnie niezagospodarowanego, poziom hałasu komunikacyjnego osiąga wartość ok. $L_{DWN} = 70$ dB oraz ok. $L_N = 62$ dB, odpowiednio w porze dziennie-wieczornonocnej oraz w porze nocnej.

Obszar projektu planu nie jest skażony hałasem przemysłowym na podstawie aktualnej dokumentacji *Mapy akustycznej miasta Poznania 2017*²³. Brak jest również sygnałów o uciążliwym akustycznie oddziaływaniu innych źródeł – tzw. „pozostałych obiektów i działalności będących źródłem hałasu”, zlokalizowanych w granicach opracowania i poza nimi.

Ponadto, obszar projektu planu znajduje się poza zasięgiem oddziaływania hałasu lotniczego oraz hałasu kolejowego.

Podsumowując należy stwierdzić, że analizowany obszar projektu planu – przede wszystkim w części obecnie niezagospodarowanej – znajduje się w zasięgu oddziaływania hałasu komunikacyjnego, samochodowego i tramwajowego, o wyższych poziomach wartości – w porze dziennie-wieczornonocnej oraz porze nocnej.

2.11. Jakość wód

Wody powierzchniowe

Ze względu na bezpośrednie sąsiedztwo wschodniej granicy obszaru opracowania z Potokiem Junikowskim i wynikające z tego odwadnianie obszaru w kierunku cieku, przedstawiono poniżej analizę stanu jego wód.

²³ *Mapa akustyczna miasta Poznania 2017*, AkustiX, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, wrzesień 2017

Zgodnie z ustaleniami „Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, JCWP Potok Junikowski (kod PLRW60001718576) stanowi silnie zmienioną część wód, dla której celem środowiskowym jest osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego. Zgodnie z Planem, aktualny stan JCWP jest zły i jest ona zagrożona nieosiągnięciem wyznaczonych celów środowiskowych. Ponieważ w zlewni JCWP nie zidentyfikowano presji mogącej być przyczyną występujących przekroczeń wskaźników jakości, konieczne jest dokonanie szczegółowego rozpoznania przyczyn w celu prawidłowego zaplanowania działań naprawczych. Termin osiągnięcia celu środowiskowego – ze względu na brak możliwości technicznych – został przedłużony do 2021 roku.

Dla Potoku Junikowskiego punkt pomiarowo-kontrolny zlokalizowany jest w odległości 0,2 km od ujścia do rzeki Warty, już na terenie gminy Luboń (kod ppk PL02S0501_0852). Zgodnie z wynikami badań zebranymi w ww. punkcie pomiarowo-kontrolnym w 2017 r.²⁴ Potok Junikowski został zakwalifikowany do IV klasy – w klasie elementów biologicznych, do V klasy – w klasie elementów hydromorfologicznych, natomiast w klasie elementów fizykochemicznych potencjał potoku został zaliczony do poniżej dobrego.

Jakość wód podziemnych

Analizy jakości wód podziemnych na potrzeby niniejszego opracowania dokonano w oparciu o ocenę jakości wód podziemnych prowadzoną dla jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) przez Państwowy Instytut Geologiczny. Miasto Poznań zlokalizowane jest w granicach JCWPd nr 60 (PLGW60060). Według „Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, celem środowiskowym dla JCWPd nr 60 jest osiągnięcie dobrego stanu chemicznego oraz dobrego stanu ilościowego. Wody te nie są zagrożone nieosiągnięciem ww. celu. Stan chemiczny oraz stan ilościowy wód JCWPd nr 60 oceniany w roku 2016 oceniony został jako dobry.

Z uwagi na brak lokalizacji punktów pomiarowo-kontrolnych na obszarze miasta Poznania, dla oceny jakości wód podziemnych JCWPd nr 60 przyjęto dane zebrane dla punktów pomiarowych zlokalizowanych w granicach powiatu poznańskiego²⁵. W 2017 r. jakość wód na terenie powiatu poznańskiego badana była w 8 punktach.

Wody podziemne najlepszej jakości, zaliczane do klasy II, stwierdzono w punktach pomiarowo-kontrolnych w następujących miejscowościach: Biskupice (nr 1258), Dakowy Suche (nr 1282), Kamionki (nr 2563), Gruszczyn (nr 2564). Wody klasy III stwierdzono w Kalwach (1278), Buku (1279) i Pobiedziskach (2547). Najgorsza jakość wód podziemnych – IV klasy – stwierdzona została w punkcie zlokalizowanym na terenie Pecny (1495).

2.12. Dziedzictwo kulturowe

Na terenie objętym projektem planu nie występują obiekty i dobra kultury objęte ochroną konserwatorską w rozumieniu ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*, jak również nie występują udokumentowane stanowiska archeologiczne oraz warstwy kulturowe.

3. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU PLANU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY

Na obszarze objętym projektem mpzp dla terenu w rejonie ulic Cmentarnej i Grunwaldzkiej w Poznaniu nie występują cenne zasoby przyrodnicze, objęte prawną ochroną w formie: parku narodowego, rezerwatu przyrody, parku krajobrazowego, obszaru chronionego krajobrazu, obszaru Natura 2000, zespołu przyrodniczo-krajobrazowego, użytku ekologicznego, stanowiska dokumentacyjnego, czy pomnika przyrody – ustanowione w trybie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody*.

Obiektem prawnie chronionym, oddalonym około 1500 m od wschodniej granicy opracowania, jest znajdujący się przy Stadionie Miejskim (INEA Stadionie), w rejonie ul. Rumuńskiej – Fort VIII. Fort ten, na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. *w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory*,²⁶ stanowi element Europejskiej Sieci Ekologicznej

²⁴ Klasyfikacja wskaźników jakości wód płynących w województwie wielkopolskim za rok 2017 (http://poznan.wios.gov.pl/wios/ocena2018/rzeki/Potok_Junikowski-Lubon.pdf)

²⁵ Ocena jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych sieci krajowej w ramach monitoringu operacyjnego stanu chemicznego wód podziemnych w 2017 r. (wg. badań PIG) (<http://poznan.wios.gov.pl/monitoring-srodowiska/Monitoring%20wod%20podziemnych/Wody%20podziemne%202017.pdf>)

²⁶ Dyrektywa 92/43/EWG *w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory* (Dyrektywa Siedliskowa)

Natura 2000, obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty – „Fortyfikacje w Poznaniu” (PLH300005). OZW „Fortyfikacje w Poznaniu” obejmuje w sumie 18 fortów (forty główne I-IX i fort pośrednie Ia – IXa), Cytadelę oraz 3 schrony zlokalizowane w obrębie Sołacza. Został wskazany do ochrony z uwagi na występowanie w jego granicach unikatowych miejsc zimowania nietoperzy, w tym gatunków wskazanych w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej. Wśród najbardziej istotnych zagrożeń, jakie mogą wpływać na zmniejszenie populacji zimujących nietoperzy, wskazuje się zmianę sposobu zagospodarowania obiektów fortecznych, w obrębie których zimują nietoperze, zmiany lokalnych stosunków wodnych prowadzące do odwodnienia bądź przesuszenia obiektów, ingerencję w strukturę obiektów, zmiany warunków mikroklimatycznych (w zakresie wilgotności, temperatury i przepływu powietrza), jak również zmiany najbliższego otoczenia obiektów, np. poprzez usunięcie zadrzewień i zakrzewień. Wśród zagrożeń istotnych w szczególności w okresie hibernacyjnym i okołohibernacyjnym wskazuje się natomiast na niekontrolowaną penetrację obiektów, używanie otwartego ognia, prowadzenie wszelkich prac wewnątrz obiektów, organizowanie imprez poza miejscami do tego wyznaczonymi oraz stosowanie materiałów pirotechnicznych.²⁷ Działania te dotyczą zatem samych obiektów stanowiących miejsce zimowania nietoperzy i zasadniczo nie są związane ze sposobem zagospodarowania terenów położonych poza ich sąsiedztwem. Z uwagi na powyższe, zakłada się, że realizacja ustaleń projektu mpzp dla terenu w rejonie ulic Cmentarnej i Grunwaldzkiej nie spowoduje wystąpienia znaczących, negatywnych oddziaływań na przedmiot ochrony, a więc zimowiska nietoperzy oraz integralność wspomnianego obszaru chronionego.

Obszar opracowania położony jest w zasięgu południowo-zachodniego klina zieleni miasta Poznania, w bezpośrednim sąsiedztwie doliny Potoku Junikowskiego. Należy jednak pamiętać, że jest to mocno antropogenicznie przekształcony fragment doliny. Środowisko przyrodnicze i krajobraz omawianego obszaru zostały całkowicie zantropizowane – w przeszłości w wyniku rolniczego użytkowania terenu, a współcześnie w wyniku realizacji rozległej inwestycji komunikacyjnej (2012 r. – przebudowa skrzyżowania ul. Grunwaldzkiej z ul. Cmentarną, wówczas na terenie planu składowane były materiały budowlane) i trwającego obecnie użytkowania fragmentów terenu na cele sprzedaży nagrobków. Sam obszar planu nie stanowi zatem przyrodniczo wartościowej przestrzeni, został silnie przekształcony pod względem florystycznym i faunistycznym. Jest natomiast położony w obrębie większej, nadal jeszcze ciągłej przestrzeni, struktury przyrodniczej, jaką jest południowo-zachodni klin zieleni i z nim związany lokalny korytarz ekologiczny doliny Potoku Junikowskiego. I chociaż sam obszar doliny Potoku Junikowskiego oraz cały południowo-zachodni klin zieleni miasta Poznania nie są położone w zasięgu obszarów chronionych, to dzięki obecności cieków wodnych i towarzyszących im ciągów wilgotnych łąk, enklaw leśnych oraz gruntów rolnych, pełni rolę ważnego łącznika, korytarza ekologicznego związanego z doliną Warty.

Poza tym należy też dodać, że obszar opracowania leży pomiędzy wartościowymi przyrodniczo terenami dawnych użytków ekologicznych: „Strumień Junikowski”, „Kopanina I” i „Kopanina II”. Wyżej wymienione użytki ekologiczne powołane zostały uchwałą Rady Miejskiej Poznania z 1994 r. *w sprawie: utworzenia użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych*²⁸, która to straciła moc w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. *o zmianie ustawy o ochronie przyrody*²⁹ i braku w jej przepisach przejściowych zapisu utrzymującego w mocy akty prawne powołujące użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe i stanowiska dokumentacyjne. Użytek ekologiczny „Strumień Junikowski” powstał w celu ochrony siedlisk rzadkich w skali Europy gatunków pająków, torfowisk i innej fauny i flory siedlisk wilgotnych i podmokłych. Użytki „Kopanina I” i „Kopanina II” powstały w celu ochrony siedlisk ginących gatunków ptaków, unikalnych w skali regionu wilgotnych łąk, torfowisk niskich oraz różnorodnej flory siedlisk wilgotnych i podmokłych.

W strukturze systemu zieleni miasta kliny stanowią podstawowe elementy pełniące ważne funkcje ekologiczne, klimatyczne i rekreacyjne, zapewniając równocześnie prawidłowe funkcjonowanie miasta jako środowiska życia człowieka. Kliny zieleni umożliwiają również powiązanie systemu zieleni miejskiej Poznania z terenami zieleni gmin sąsiednich i zapewniają zachowanie ciągłości systemu korytarzy ekologicznych w skali regionalnej i krajowej. Podkreślić też należy, że ścisły związek z funkcjonowaniem terenów klina zieleni zachowują przylegające do niego tereny o nieuszczelnionych powierzchniach, porośnięte roślinnością, które zbierają i odprowadzają wody opadowe i roztopowe

²⁷ Gołębniak G., Jaros R., Dzieciółowski R., Opinia dotycząca walorów chiropterologicznych oraz zagrożeń dla nietoperzy na obszarze Parku Cytadela w Poznaniu, Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody SALAMANDRA, Poznań, marzec 2015 r.,

²⁸ Uchwała Nr CV/610/94 Rady Miejskiej Poznania z dnia 10 maja 1994 r. *w sprawie: utworzenia użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych* (Dz. Urz. Woj. Pozn. Nr 12, poz. 126)

²⁹ Dz. U. z 2001, Nr 3, poz. 21

w kierunku potoku, sprzyjając utrzymaniu w nim odpowiedniego stanu samych wód oraz siedlisk wodnych i wodno-ładowych. Ciągłe powstające nowe zabudowania, zarówno ich realizacja, jak i funkcjonowanie, wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną i komunikacyjną, zawsze powoduje wzrost antropopresji na środowisko przyrodnicze oraz generuje potencjalnie negatywne oddziaływania na jego poszczególne komponenty. Przejawem tego, również częściowo w przypadku omawianego terenu, jest niszczenie powierzchni ziemi i zieleni, zaśmiecanie otoczenia, zwiększony ruch samochodowy.

Dlatego z racji ważnej roli dolin rzecznych kształtowanie ich zagospodarowania musi zapewniać trwałość procesów ekologicznych. Doliny rzeczne powinny być użytkowane w sposób, który umożliwi pełnienie funkcji korytarza ekologicznego, którym mogą migrować osobniki naturalnej flory i fauny. Planując lokalizację nowych obiektów budowlanych w otoczeniu potoku należy wziąć pod uwagę konieczność zachowania podbudowy biologicznej doliny, zachowanie odpowiedniego udziału powierzchni przesiąkalnych, biologicznie czynnych, pozwalających na zachowanie warunków siedliskowych i zasilania potoku wodami opadowymi i roztopowymi.

Wyżej opisane zależności przestrzenne, przyrodnicze i ekologiczne, na które będzie miała wpływ realizacja ustaleń opracowywanego planu, są jednymi z ważniejszych problemów środowiska, które należy mieć na uwadze zamieszczając zapisy dotyczące ochrony wód Potoku Junikowskiego oraz flory i fauny istniejącej w południowo-zachodnim klinie zieleni miasta Poznania.

Ponadto, obszar projektu planu znajduję się w zasięgu skumulowanego oddziaływania hałasu samochodowego i tramwajowego o wyższych poziomach wartości – w porze dziennie-wieczornonocnej oraz porze nocnej, co omówiono w rozdz. 2.10 niniejszej prognozy oraz zilustrowano w załącznikach nr 3 i nr 4, na podstawie dokumentacji aktualnej *Mapy akustycznej miasta Poznania 2017*³⁰.

4. INFORMACJA O GŁÓWNYCH CELACH I ZAWARTOŚCI PROJEKTU PLANU

4.1. Cel opracowania projektu planu

Stosownie do zapisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, głównym celem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego jest ustalenie przeznaczenia terenów oraz określenie sposobów ich zagospodarowania i zabudowy, ze szczególnym uwzględnieniem konieczności kształtowania ładu przestrzennego oraz konieczności dostosowania funkcji i intensywności zagospodarowania do uwarunkowań przestrzennych i przyrodniczych przedmiotowego terenu.

Dla przedmiotowego terenu obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru części północnej „POŁUDNIOWO-ZACHODNIEGO KLINA ZIELENI” w Poznaniu – obszar B, uchwalony w 2008 r.³¹ W obowiązującym planie obszar objęty zmianą przeznaczony został pod łąki, zielen naturalną i zalesienia w klinie zieleni (teren **5Kz-RL**) oraz drogę publiczną klasy lokalnej (teren **2KD-L**, ul. Cmentarna).

Z wnioskiem o zmianę przeznaczenia terenu położonego pomiędzy ul. Cmentarną oraz doliną Potoku Junikowskiego, w obowiązującym planie miejscowym wystąpiły osoby fizyczne. Wniosek dotyczył zmiany przeznaczenia ww. działek z łąk, zieleni naturalnej i zalesień w klinie zieleni na zabudowę mieszkaniową i działalność gospodarczą. Ustalenia planu miejscowego z 2008 r., w tym zakaz zabudowy na ww. działkach, wynikały z obowiązującego w czasie jego opracowania Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania – zarówno w Studium z 2008 r., jak i w obowiązującym wcześniej Studium z 1999 r. ww. działki stanowiły teren wyłączony z zabudowy. Natomiast nowe, obecnie obowiązujące Studium, uchwalone w 2014 r., umożliwiło przeznaczenie ww. działek pod zabudowę, bowiem analizowany obszar włączony został do terenów o specjalnych warunkach zabudowy i zagospodarowania, na których możliwa jest zabudowa, ale o ograniczeniach wynikających z konieczności ochrony zasobów środowiska i krajobrazu (**MN***).

Obecnie analizowany obszar użytkowany jest w części na cele prowadzenia sprzedaży nagrobków oraz na cele parkingowe. Ponieważ ww. działki położone są przy skrzyżowaniu ulic Grunwaldzkiej i Cmentarnej, w bezpośrednim sąsiedztwie Cmentarza Komunalnego nr 2 Junikowo, uznano, że zlokalizowanie na nich zabudowy pozwoli na racjonalne zagospodarowanie przestrzeni wokół ww. skrzyżowania. W celu zapewnienia prawidłowej obsługi komunikacyjnej przyszłej

³⁰ *Mapa akustyczna miasta Poznania 2017*, AkustiX, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, wrzesień 2017

³¹ uchwała Nr XXXVIII/399/V/2008 Rady Miasta Poznania z dnia 10 czerwca 2008 r., opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego z dnia 12 sierpnia 2008 r. Nr 129, poz. 2366

zabudowy, w granice nowo opracowywanego planu włączony został również przyległy do ww. działek odcinek ulicy Cmentarnej.

Sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego pozwoli określić nowe rozwiązania funkcjonalno-przestrzenne, parametry i wskaźniki dla projektowanych obiektów oraz wskaże rozwiązania układu komunikacyjnego dla obsługi przedmiotowego terenu.

4.2. Ustalenia projektu planu

Projekt planu dla terenu w rejonie ulic Cmentarnej i Grunwaldzkiej w Poznaniu składa się z części tekstowej, sporządzonej w formie projektu uchwały Rady Miasta Poznania oraz z części graficznej – rysunku projektu planu, sporządzonego w skali 1:1000.

W projekcie mpzp w miejscu terenu łąk, zieleni naturalnej i zalesień w klinie zieleni (**5Kz-RL**) ustalono teren zabudowy usługowej o symbolu **U**. Natomiast dla fragmentu ul. Cmentarnej, podobnie jak w obowiązującym mpzp, ustalono teren drogi publicznej klasy lokalnej, oznaczony symbolem **KD-L**.

Dla terenu zabudowy usługowej **U** ustalono lokalizację, zgodnie z wyznaczonymi na rysunku liniami zabudowy, wolno stojących budynków usługowych, przy czym ustalono zakaz lokalizacji zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, domów opieki społecznej, szpitali, warsztatów samochodowych, blacharni, lakierni, zabudowy zamieszkania zbiorowego, z wyjątkiem hoteli. Natomiast w przypadku lokalizacji usług handlu, ograniczono powierzchnię sprzedaży do nie więcej niż 300 m² w jednym budynku. Dopuszczono lokalizację na działce budowlanej jednego lokalu mieszkalnego o powierzchni użytkowej nie większej niż 200 m², usytuowanego w budynku usługowym oraz lokalizację stacji transformatorowych, wolno stojących lub przylegających do ściany budynku o innym przeznaczeniu lub wbudowanych w budynki o innym przeznaczeniu, a także wiat.

W zakresie parametrów zabudowy i zagospodarowania terenu **U** ustalono:

- powierzchnię nowo wydzielanych działek budowlanych nie mniejszą niż 3000 m², z wyłączeniem działek pod lokalizację obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej, dojeżdż i dojazdów, oraz z dopuszczeniem wydzielenia działek o powierzchni nie mniejszej niż 50 m² pod wolno stojące stacje transformatorowe;
- powierzchnię zabudowy nie większą niż 25% powierzchni działki budowlanej, przy czym powierzchnia zabudowy stacji transformatorowej wolno stojącej lub przylegającej do ściany budynku o innym przeznaczeniu nie może być większa niż 15 m²;
- powierzchnię pojedynczej wiaty – nie większą niż 100 m²;
- udział powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszy niż 60% powierzchni działki budowlanej;
- intensywność zabudowy działki budowlanej nie mniejszą niż 0,1 i nie większą niż 0,75;
- wysokość:
 - budynków – nie większą niż 9 m i nie większą niż dwie kondygnacje nadziemne,
 - stacji transformatorowych – nie większą niż 3,6 m,
 - wiat – nie większą niż 4,5 m.

Dostęp dla samochodów z terenu **U** ustalono do drogi publicznej **KD-L**, przy jednoczesnym zakazie dostępu dla samochodów do ul. Grunwaldzkiej, położonej poza obszarem planu.

Dla terenu drogi publicznej klasy lokalnej **KD-L** (ul. Cmentarnej) ustalono lokalizację jezdni, obustronnych chodników i co najmniej jednostronnej ścieżki rowerowej, a także przystosowanie drogi do prowadzenia komunikacji autobusowej.

W zakresie zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego ustalono lokalizację zabudowy zgodnie z liniami zabudowy, wyznaczonymi na rysunku planu, z dopuszczeniem przekroczenia tych linii, ale tylko w ściśle określonych przypadkach, opisanych w ustaleniach mpzp. Ustalono zakaz lokalizacji: nowych napowietrznych sieci infrastruktury technicznej i tymczasowych obiektów budowlanych, z wyjątkiem wiat przystankowych komunikacji zbiorowej, kiosków ulicznych i kiosków wbudowanych w wiaty przystankowe komunikacji zbiorowej – na terenie **KD-L** oraz ogródków gastronomicznych na terenie **U**, przy czym wysokość elementów stanowiących wyposażenie ogródka nie może być większa niż 3,5 m. Dopuszczono natomiast lokalizację: kondygnacji podziemnych, dojeżdż i dojazdów, sieci i obiektów infrastruktury technicznej, urządzeń budowlanych i tablic informacyjnych.

W zakresie zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego ustalono:

- zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem przedsięwzięć dopuszczonych pozostałymi ustaleniami planu oraz inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej;
- nakaz zagospodarowania zielenią strefy zieleni, wskazanej na rysunku planu, oraz wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia;
- zachowanie i uzupełnienie istniejących zadrzewień, a w przypadku kolizji z planowaną i istniejącą infrastrukturą lub zabudową dopuszczenie ich przesadzenia lub usunięcia, przy czym:
 - w przypadku usunięcia wymaga się wprowadzenia nowych nasadzeń drzew na działce budowlanej lub terenie,
 - na terenie **KD-L** nowe nasadzenia drzew w pasie drogowym dopuszcza się pod warunkiem, że nie koliduje to z parametrami drogi i infrastrukturą techniczną;
- odprowadzenie wód opadowych i roztopowych do sieci kanalizacji deszczowej, z dopuszczeniem zagospodarowania na działce budowlanej;
- w zakresie kształtowania komfortu akustycznego w środowisku i w budynkach:
 - zapewnienie wymaganych standardów akustycznych na granicach z terenami o zdefiniowanych wymaganiach akustycznych w środowisku,
 - w przypadku lokalizacji na terenie **U** hotelu, zapewnienie w granicach działki budowlanej, na której zlokalizowana będzie taka zabudowa, dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku jak dla terenów zabudowy zamieszkania zbiorowego,
 - dopuszczenie stosowania zasad akustyki budowlanej i architektonicznej w budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi;
- dopuszczenie stosowania indywidualnych systemów grzewczych, przy czym zakazuje się stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe.

Korzystnym ustaleniem projektu planu w dziedzinie zagadnień dotyczących akustyki środowiska, sformułowanym w zakresie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu zabudowy usługowej **U**, jest zakaz lokalizacji na tym terenie zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, domów opieki społecznej, szpitali, a także warsztatów samochodowych, blacharni, lakierni, jak również zakaz lokalizacji zabudowy zamieszkania zbiorowego, z wyjątkiem hoteli.

Korzystnym ustaleniem projektu mpzp w zakresie kształtowania zieleni jest również wymóg wprowadzenia strefy zieleni na terenie zabudowy usługowej **U**, wzdłuż wschodniej granicy projektu planu, o szerokości ok. 12 m, w której ustala się nakaz zagospodarowania zielenią.

W zakresie wymagań wynikających z potrzeb kształtowania przestrzeni publicznych na terenie **KD-L** ustalono stosowanie spójnych elementów zagospodarowania w zakresie oświetlenia oraz nawierzchni jezdni, chodników i ścieżek rowerowych.

W zakresie szczególnych warunków zagospodarowania terenów oraz ograniczeń w ich użytkowaniu ustalono: zakaz lokalizacji budynków na terenie **KD-L**, w strefie ograniczenia zabudowy, wskazanej na rysunku planu na terenie **U** zakaz lokalizacji zakładów produkujących artykuły żywności, zakładów żywienia zbiorowego, zakładów przechowujących artykuły żywności i lokali mieszkalnych, w związku z ograniczeniami wynikającymi z sąsiedztwa cmentarza, położonego poza obszarem planu, uwzględnienie wymagań i ograniczeń wynikających z przebiegu istniejących i projektowanych sieci infrastruktury technicznej oraz ograniczenie maksymalnej wysokości obiektów budowlanych do 136 m n.p.m. ze względu na położenie w otoczeniu lotniska Poznań-Ławica.

W zakresie zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji ustalono m.in.: zachowanie ciągłości powiązań elementów pasa drogowego, w szczególności jezdni, ścieżek rowerowych i chodników, w granicach obszaru objętego planem i z zewnętrznym układem komunikacyjnym, szerokość terenu **KD-L** w liniach rozgraniczających zgodnie z rysunkiem planu oraz na terenie **KD-L** dopuszczenie lokalizacji dodatkowych, innych niż ustalone planem, elementów układu komunikacyjnego, w tym obiektów inżynierskich oraz rozwiązań przeciwhałasowych, przy czym zakazuje się lokalizacji przegród przeciwhałasowych.

W zakresie zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów infrastruktury technicznej ustalono: powiązanie sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie dostępu do sieci, dopuszczenie robót budowlanych w zakresie sieci infrastruktury technicznej oraz sieci teletransmisyjnej, systemu monitoringu wizyjnego oraz systemu służb ratowniczych i bezpieczeństwa publicznego.

4.3. Powiązanie ustaleń projektu planu z innymi dokumentami

Stosownie do art. 9 ust. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* ustalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych. Zgodnie z art. 15 tej ustawy „... prezydent miasta sporządza projekt planu miejscowego, zawierający część tekstową i graficzną, zgodnie z zapisami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego ...”. W myśl art. 20 ust. 1 ww. ustawy, plan miejscowy uchwała rada gminy, po stwierdzeniu, że nie narusza on ustaleń studium. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy sporządza się w celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego.

W „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania”³² obszar projektu mpzp położony jest w granicach terenu o specjalnych warunkach zabudowy i zagospodarowania, w kategorii terenów pod zabudowę, oznaczonego symbolem **MN***, tj. tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, dla którego ustala się:

- wiodący kierunek przeznaczenia – zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna (wolno stojąca, bliźniacza, szeregowa, atrialna),
- uzupełniający kierunek przeznaczenia – zabudowa usługowa towarzysząca zabudowie mieszkaniowej, zieleń (np.: parki, skwery), tereny sportu i rekreacji, tereny komunikacji i infrastruktury technicznej.

Ulica Cmentarna znajduje się w Studium w granicach terenu o specjalnych warunkach zabudowy i zagospodarowania – terenu drogi lokalnej istotnej dla transportu autobusowego, oznaczonego symbolem kdL.

Należy zatem uznać, że rozwiązania funkcjonalne, zaproponowane w analizowanym projekcie mpzp dla terenu w rejonie ulic Cmentarnej i Grunwaldzkiej w Poznaniu są zgodne z zapisami „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania”.

4.4. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń projektu planu

Jak już wcześniej wskazano, obecnie na omawianym obszarze obowiązuje mpzp dla obszaru części północnej „POŁUDNIOWO-ZACHODNIEGO KLINA ZIELENI” w Poznaniu – obszar B. Plan ten obejmuje znacznie większy obszar (ok. 300 ha), w tym duży fragment południowo – zachodniego klina zieleni, ukształtowanego wzdłuż Potoku Junikowskiego wraz ze zlewnią jego dopływu – ławicy. Sporządzenie tego planu miało na celu ochronę cennego przyrodniczo obszaru klina zieleni i zapobieżenie ograniczaniu jego zasięgu oraz uszczuplaniu walorów i zasobów środowiska poprzez sprzyjające tym działaniom właściwe określenie przeznaczenia i zasad zagospodarowania. Zatem w przypadku odstąpienia od uchwalenia i realizacji ustaleń mpzp dla terenu w rejonie ulic Cmentarnej i Grunwaldzkiej zasady kształtowania sposobu postępowania w sprawach przeznaczania omawianych terenów na określone cele oraz ustalania zasad ich zagospodarowania będą określone w obowiązującym planie miejscowym.

W obowiązującym planie analizowany w prognozie obszar położony jest w granicach terenu zieleni, współtworzącego klinowy system zieleni miasta, przeznaczonego pod łąki, zieleń naturalną i zalesienia w klinie zieleni (**5Kz-RL**). Dla terenu **5Kz-RL** ustalono zakaz lokalizacji budynków, dopuszczenie lokalizacji placów gier i zabaw dla dzieci, miejsc biwakowych, parkingów rowerowych, obiektów małej architektury służących rekreacji lub utrzymaniu porządku, zadaszeń, stołów, ławek, tablic informacyjnych i znaków, a także dopuszczenie zalesienia gruntów niezadrzewionych na podstawie planu zalesienia, zgodnie z przepisami odrębnymi. Zatem odstąpienie od realizacji ustaleń analizowanego projektu planu będzie skutkowało pozostawieniem przedmiotowego obszaru jako niezabudowanego terenu przeznaczonego pod zieleń, a ewentualne zainwestowanie terenu może być związane jedynie z jego rekreacyjnym użytkowaniem.

5. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, KRAJOWYM, LOKALNYM

Akcesja Polski do Unii Europejskiej nałożyła na Polskę nowe obowiązki, wynikające z konieczności dostosowania prawa polskiego do regulacji unijnych. Ochrona środowiska wraz z Traktatem z Maastricht (1991) włączona została przez Wspólnoty Europejskie do spisu ich stałych

³² uchwała Nr LXXII/1137/2014 z dnia 23 września 2014 r.

zadań, dla których określono cele działań zapobiegawczych i regulujących. Obecnie prawo Unii Europejskiej regulujące ochronę środowiska liczy sobie kilkaset aktów prawnych, obejmujących dyrektywy, rozporządzenia, decyzje i zalecenia. Do priorytetów Unii Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska zaliczyć należy m.in. przeciwdziałanie zmianom klimatu, ochronę różnorodności biologicznej, ograniczenie wpływu zanieczyszczenia na zdrowie, a także lepsze wykorzystanie zasobów naturalnych.

Do dokumentów stworzonych na szczeblu międzynarodowym, w tym również wspólnotowym, formułujących cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia planowania przestrzennego, w tym też omawianego w prognozie projektu mpzp terenu w rejonie ulic Cmentarnej i Grunwaldzkiej w Poznaniu, zaliczyć można m.in.:

- Europejską Konwencję Krajobrazową sporządzoną we Florencji dnia 20 października 2000 r. – jej celem jest promowanie ochrony, gospodarki i planowania krajobrazu, a także organizowanie współpracy europejskiej w zakresie zagadnień dotyczących krajobrazu – cel istotny z uwagi na konieczność ochrony w granicach projektu mpzp walorów krajobrazowych terenów współtworzących południowo-zachodni klin zieleni;
- Konwencję o różnorodności biologicznej sporządzoną w Rio de Janeiro dnia 5 czerwca 1992 r. – jej celem jest ochrona różnorodności biologicznej, zrównoważone użytkowanie jej elementów oraz uczciwy i sprawiedliwy podział korzyści wynikających z wykorzystywania zasobów genetycznych, w tym przez odpowiedni dostęp do zasobów genetycznych i odpowiedni transfer właściwych technologii, z uwzględnieniem wszystkich praw do tych zasobów i technologii, a także odpowiednie finansowanie – cele istotne z uwagi na konieczność ochrony walorów przyrodniczych terenów położonych w obrębie doliny Potoku Junikowskiego, współtworzących klinowy system zieleni miasta Poznania;
- Dyrektywę 96/62/WE Rady z dnia 27 września 1996 r. w sprawie oceny i zarządzania jakością otaczającego powietrza, stanowiącą o utrzymaniu jakości powietrza tam, gdzie jest ona dobra, oraz jej poprawie w pozostałych przypadkach – cel szczególnie istotny w kontekście obowiązywania dla Poznania programu ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10 i benzoalfapirenu, realizowany w projekcie mpzp m.in. poprzez ustalenie zakazu stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe w przypadku stosowania indywidualnych systemów grzewczych, powiązanie infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym, zapewnienie dostępu do sieci (w tym sieci gazowej i ciepłowniczej), zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem przedsięwzięć dopuszczonych pozostałymi ustaleniami planu oraz inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej oraz pośrednio również poprzez wszystkie ustalenia zapewniające ochronę i kształtowanie nowej zieleni, zwłaszcza tej wysokiej, w granicach projektu planu;
- Dyrektywę 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko, zwana dyrektywą w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (SEA), jej celem jest zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska i przyczynienie się do uwzględnienia aspektów środowiskowych w przygotowaniu i przyjmowaniu planów i programów w celu wspierania stałego rozwoju. Zgodnie z tą dyrektywą wszystkie plany i programy sporządzane i przyjmowane na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym, które potencjalnie mogą powodować znaczący wpływ na środowisko, podlegają procedurze oceny wpływu na środowisko. Transpozycja dyrektywy w polskim prawodawstwie nastąpiła w ustawie o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, która to określa m.in. zasady i tryb w sprawach procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, której jednym z elementów jest właśnie prognoza oddziaływania na środowisko sporządzana dla projektów mpzp.

Na szczeblu krajowym cele ochrony środowiska ustanawia m.in. strategiczny dokument jakim jest Strategia Rozwoju Kraju 2020. Jest to najważniejszy dokument w perspektywie średniookresowej, określający cele strategiczne rozwoju kraju do roku 2020, kluczowy dla określenia działań rozwojowych na terenie kraju. Określa on cele i kierunki rozwoju kraju, wskazując na trzy obszary strategiczne (sprawne i efektywne państwo, konkurencyjna gospodarka oraz spójność społeczna i terytorialna), w obrębie których wskazano szereg celów i priorytetów rozwojowych. Z punktu widzenia niniejszego opracowania wspomnieć można przede wszystkim o celach wskazujących na konieczność zapewnienia ładu przestrzennego oraz bezpieczeństwa energetycznego i środowiska.

W zakresie zapewnienia ładu przestrzennego (obszar strategiczny „sprawne i efektywne państwo”) Strategia wskazuje na konieczność zwiększenia stopnia pokrycia planami zagospodarowania przestrzennego, a w szczególności terenów rozwojowych. Wśród najważniejszych wyzwań wskazuje jednocześnie na zapewnienie właściwego gospodarowania wodami jako elementu różnorodności biologicznej oraz podstawy rozwoju regionalnego i gospodarczego.

W zakresie obszaru strategicznego „konkurencyjna gospodarka” oraz wyznaczonego w nim celu „bezpieczeństwo energetyczne i środowisko” wskazano natomiast następujące kierunki interwencji publicznej, w tym m.in. racjonalne gospodarowanie zasobami, poprawę stanu środowiska oraz adaptację do zmian klimatu.

W zakresie celu strategicznego „poprawa stanu środowiska” Strategia wskazuje na konieczność m.in.:

- poprawy jakości powietrza – m.in. poprzez długoterminowe działania na rzecz ograniczenia emisji pyłów i innych zanieczyszczeń powietrza,
- ochrony wód podziemnych i powierzchniowych – ograniczanie zanieczyszczeń ze źródeł punktowych i obszarowych, porządkowanie systemu gospodarki ściekowej itd.,
- prowadzenia polityki chroniącej przed hałasem, w tym ograniczenie oddziaływania źródeł hałasu,
- określenia metod eliminowania konfliktów przyrodniczo-przestrzennych i barier dla zrównoważonego rozwoju oraz minimalizowanie negatywnych skutków ewentualnych kolizji (szczególnie między programami rozwojowymi a obszarami chronionymi),
- kształtowania wysokiej jakości przestrzeni miejskiej, realizowanie działań na rzecz zrównoważonego planowania przestrzennego miast (służącego wzrostowi jakości życia miejskiego), m.in. poprzez kreowanie przestrzeni publicznej, zielonej infrastruktury miejskich obszarów funkcjonalnych, stref napowietrzania miast, stref cichych.

W zakresie adaptacji do zmian klimatu wskazuje się na konieczność opracowania i efektywnego wdrożenia systemowych rozwiązań dotyczących adaptacji do zmieniających się uwarunkowań klimatycznych i hydrologicznych, a także podjęcie działań mających na celu dostosowanie zagrożonych sektorów i obszarów do nowych warunków i zjawisk klimatycznych.

W kontekście kształtowania polityki klimatycznej wspomnieć można również o Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020). SPA2020 wpisuje się w ramową politykę Unii Europejskiej w zakresie adaptacji do zmian klimatu, której celem jest poprawa odporności państw członkowskich na aktualne i oczekiwane zmiany klimatu, zwracając szczególną uwagę na lepsze przygotowanie do ekstremalnych zjawisk klimatycznych i pogodowych oraz redukcję kosztów społeczno-ekonomicznych z tym związanych. Głównym celem SPA2020 jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu, realizowane poprzez określenie działań adaptacyjnych, które należy podjąć do 2020 roku w najbardziej wrażliwych na zmiany klimatu obszarach takich jak: gospodarka wodna, rolnictwo, leśnictwo, różnorodność biologiczna, zdrowie, energetyka, budownictwo i gospodarka przestrzenna, obszary zurbanizowane, transport, obszary górskie i strefy wybrzeża. Działania adaptacyjne zawarte w SPA2020 obejmują zarówno przedsięwzięcia techniczne, np. budowę niezbędnej infrastruktury przeciwpowodziowej i ochrony wybrzeża, jak i zmiany regulacji prawnych, np. w systemie planowania przestrzennego ograniczające możliwość zabudowy terenów zagrożonych powodzią. Wśród planowanych do realizacji inwestycji znajduje się szereg przedsięwzięć poprawiających jakość życia mieszkańców i pobudzających wzrost gospodarczy. Planowane działania obejmują np. poprawę jakości wód, rozwój odnawialnych źródeł energii, zwiększenie zalesienia czy wsparcie dla rozwoju technologii środowiskowych. Podjęte zostaną również działania edukacyjne, wyjaśniające opinii publicznej zjawisko zmian klimatu.

Spośród zapisów analizowanego w prognozie projektu mpzp, realizujących cele wskazane w dokumencie SPA2020, wymienić można m.in. zapisy ustalające: zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem przedsięwzięć dopuszczonych pozostałymi ustaleniami planu oraz inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej, zagospodarowanie zielenią wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia, zachowanie i uzupełnienie istniejących zadrzewień, a w przypadku kolizji z planowaną i istniejącą infrastrukturą lub zabudową dopuszczenie ich przesadzenia lub usunięcia, przy czym w przypadku usunięcia wymaga się wprowadzenia nowych nasadzeń drzew na działce budowlanej lub terenie, wyznaczenie strefy zieleni na terenie **U**, w której ustalono zagospodarowanie zielenią wysoką, dopuszczenie stosowania

indywidualnych systemów grzewczych, przy czym zakazuje się stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe, powiązanie sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie dostępu do sieci, dopuszczenie robót budowlanych w zakresie sieci infrastruktury technicznej.

Na szczeblu gminnym wyraz realizacji strategii i polityk krajowych stanowi „Program Ochrony Środowiska dla Miasta Poznania na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 roku”. W Programie wytypowano – w poszczególnych obszarach interwencji – cele ekologiczne wraz z kierunkami działań, które sformułowano na podstawie głównych zagrożeń środowiska rozpatrywanych w kontekście aktualnych i planowanych wymogów prawnych oraz potrzeb i możliwości realizacyjnych Miasta. W ramach poszczególnych obszarów interwencji wskazano następujące cele strategiczne (jak również kierunki interwencji polityki ekologicznej):

- poprawa jakości powietrza i ochrona klimatu – cele: osiągnięcie dobrej jakości powietrza i jakości życia mieszkańców, rozwój gospodarki niskoemisyjnej we wszystkich sektorach – zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych;
- zagrożenie hałasem – cele: osiągnięcie dobrego stanu klimatu akustycznego (bez przekroczeń dopuszczalnych norm hałasu), zmniejszenie hałasu komunikacyjnego w przestrzeni miejskiej;
- pola elektromagnetyczne – cel: utrzymanie stopnia emisji pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnego poziomu;
- gospodarowanie wodami – cel: racjonalne korzystanie z zasobów wodnych, ochrona przed powodzią, suszą i deficytem wody;
- gospodarka wodno-ściekowa – cel: poprawa jakości wody, rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej;
- ochrona zasobów geologicznych – cele: ochrona złóż kopalin, ograniczenie presji wywieranej przez wydobywanie złóż;
- ochrona gleb – cel: poprawa jakości gleby i ziemi;
- gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów – cel: zapewnienie zrównoważonego systemu gospodarki odpadami;
- zasoby przyrodnicze – cel: ochrona i zachowanie różnorodności biologicznej oraz tworzenie sieci obszarów chronionych;
- zagrożenia poważnymi awariami – cel: zmniejszenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych i awarii pochodzących z transportu;
- edukacja ekologiczna i działania prośrodowiskowe – cel: zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa (zwiększenie świadomości o współodpowiedzialności za jakość środowiska);
- monitoring środowiska – cel: zapewnienie stałego i rzetelnego monitoringu środowiska.

Część z celów znajduje swoje odzwierciedlenie w zapisach projektu mpzp dla terenu w rejonie ulic Cmentarnej i Grunwaldzkiej. Są to cele dotyczące:

- osiągnięcia dobrej jakości powietrza i jakości życia mieszkańców (dążenie do osiągnięcia dopuszczalnych i docelowych poziomów zanieczyszczeń powietrza) – cel realizowany w projekcie planu poprzez zapisy ustalające: dopuszczenie stosowania indywidualnych systemów grzewczych, przy czym zakazuje się stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe, zachowanie i uzupełnienie istniejących zadrzewień, a w przypadku kolizji z planowaną i istniejącą infrastrukturą lub zabudową, dopuszczenie ich przesadzenia lub usunięcia (przy czym w przypadku usunięcia drzew wymaga się wprowadzenie nowych nasadzeń na działce budowlanej lub na terenie), wprowadzenie na terenie **U**, wzdłuż doliny Potoku Junikowskiego, strefy zieleni, nakaz zagospodarowania zielenią strefy zieleni, wskazanej na rysunku planu, oraz wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia, zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem przedsięwzięć dopuszczonych pozostałymi ustaleniami planu oraz inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej;
- racjonalnego korzystania z zasobów wodnych, ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody – cel realizowany w projekcie planu poprzez zapisy ustalające: odprowadzenie wód opadowych i roztopowych do sieci kanalizacji deszczowej, z dopuszczeniem zagospodarowania na terenie, ustalenie wymogu zachowania minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej oraz nakazu zagospodarowania zielenią wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia;
- osiągnięcia dobrego stanu klimatu akustycznego, bez przekroczeń dopuszczalnych norm hałasu – cel realizowany w projekcie planu poprzez zapisy ustalające: zapewnienie wymaganych

standardów akustycznych na granicach z terenami o zdefiniowanych wymaganiach akustycznych w środowisku, w przypadku lokalizacji na terenie **U** hotelu, zapewnienie w granicach działki budowlanej, na której zlokalizowana będzie taka zabudowa, dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku jak dla terenów zabudowy zamieszkania zbiorowego, dopuszczenie stosowania zasad akustyki budowlanej i architektonicznej w budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi, a także zakaz na terenie zabudowy usługowej **U** lokalizacji zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, domów opieki społecznej, szpitali, tudzież warsztatów samochodowych, blacharni, lakierni, jak również zakaz lokalizacji zabudowy zamieszkania zbiorowego, z wyjątkiem hoteli.

Dokumentem o charakterze strategicznym, przenoszącym założenia i cele zawarte w tzw. Ramowej Dyrektywie Wodnej³³ na poziom krajowy, jest „Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”³⁴. Plan ten jest narzędziem planistycznym, stanowiącym podstawę przy podejmowaniu decyzji wpływających na stan zasobów wodnych oraz zasady gospodarowania wodami w przyszłości. W planie tym ustalono cele środowiskowe dla wód (jednolitych części wód – JCW) oraz odstępstwa od osiągnięcia tych celów. Przy ich ustalaniu brano pod uwagę aktualny stan danej JCW w związku z wymaganym, zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną, warunkiem niepogarszania ich stanu. Dla JCW będących obecnie w bardzo dobrym stanie/potencjale ekologicznym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu/potencjału. Ze względu na istotne różnice między naturalnymi oraz silnie zmienionymi i sztucznymi częściami wód, zróżnicowano cele środowiskowe wymagane do osiągnięcia dla poszczególnych rodzajów wód. W przypadku naturalnych części wód celem będzie osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego, a w przypadku wód silnie zmienionych i sztucznych – co najmniej dobrego potencjału ekologicznego. W obydwu przypadkach, w celu osiągnięcia dobrego stanu lub potencjału wymagane jest jednocześnie utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego.

W kontekście analizowanego projektu mpzp istotne jest uwzględnienie celów środowiskowych wyznaczonych dla JCWP Potok Junikowski (kod (PLRW60001718576), a więc uzyskanie dobrego potencjału ekologicznego oraz dobrego stanu chemicznego. Analizując wpływ realizacji ustaleń projektu mpzp dla terenu w rejonie ulic Cmentarnej i Grunwaldzkiej w Poznaniu na osiągnięcie celu środowiskowego dla wspomnianej JCWP nie przewiduje się wystąpienia znaczącego, negatywnego oddziaływania w tym zakresie. Należy natomiast podkreślić, że do projektu mpzp wprowadzono zapisy, których docelowa realizacja sprzyjać będzie osiągnięciu wskazanego dla analizowanej JCWP celu środowiskowego. Wśród nich wymienić należy przede wszystkim ustalenia dotyczące:

- sposobu zagospodarowania wód opadowych i roztopowych dla terenów, w tym ustalenie odprowadzania ich do sieci kanalizacji deszczowej, z dopuszczeniem zagospodarowania wód na działce budowlanej,
- ustalenia wysokiego procentu powierzchni biologicznie czynnej dla działki budowlanej (min. 60%),
- ochrony i kształtowania zieleni, w tym ustalenia: nakazu zagospodarowania zielenią strefy zieleni, wskazanej na rysunku planu, oraz wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia, zachowania i uzupełnienia istniejących zadrzewień, a w przypadku kolizji z planowaną i istniejącą infrastrukturą lub zabudową dopuszczenie ich przesadzenia lub usunięcia, przy czym w przypadku usunięcia wymaga się wprowadzenia nowych nasadzeń drzew na działce budowlanej lub terenie,
- powiązania sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym, zapewnienia dostępu do sieci oraz dopuszczenia robót budowlanych w zakresie sieci infrastruktury technicznej.

Analizując opisane powyżej cele ochrony środowiska, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, określone na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, należy uznać, że poprzez wprowadzenie odpowiednich zapisów projektu mpzp zostały one uwzględnione w projekcie planu w sposób właściwy.

³³ Dyrektywa 2000/60/WE Parlamenty Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz. Urz. WE L 327 z 22 grudnia 2000 r.)

³⁴ Dz. U. z 2016, poz. 1967

6. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO

6.1. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

Antropogeniczne przeobrażenia powierzchni ziemi spowodowane są działaniami techniczno-inżynierskimi, a zasięg tych zmian warunkowany jest skalą projektowanych w planach inwestycji, zwłaszcza powierzchnią zabudowy nowej inwestycji oraz głębokością prowadzonych prac ziemnych. W kontekście oceny oddziaływań na środowisko przyrodnicze, przekształcenia powierzchni ziemi są szczególnie istotne, powodują bowiem zmiany wśród pozostałych komponentów środowiska przyrodniczego, a poza tym należą do zmian trwałych.

Obszar projektu mpzp dla terenu w rejonie ulic Cmentarnej i Grunwaldzkiej w Poznaniu, obejmuje tereny obecnie niezabudowane i również w przeważającej części nieutwardzone, biologicznie czynne (poza terenem komunikacyjnym – ul. Cmentarną).

Zgodnie z ustaleniami projektu mpzp analizowany teren przeznaczony został pod zabudowę i ustala lokalizację na terenie **U** wolno stojących budynków usługowych. Nieodwracalne przekształcenia powierzchni ziemi na tym obszarze dotyczyć będą zatem miejsc posadowienia nowych budynków oraz obiektów z nimi związanych, w tym m.in.: urzędzeń budowlanych (np. przyłączy i urzędzeń instalacyjnych, stanowisk postojowych, miejsc pod pojemniki na odpady), dojeżdż i dojazdów, sieci i obiektów infrastruktury technicznej.

Realizacja nowej zabudowy spowoduje zarówno trwałe, jak i krótkoterminowe oddziaływania na powierzchnię ziemi. W trakcie prowadzenia prac budowlanych jest ona adaptowana do założeń poszczególnych projektów inwestycyjnych, czego efektem jest przede wszystkim przeprowadzenie niezbędnych niwelacji terenu i usunięcie naturalnych obniżzeń i wyniesień terenu. W przypadku analizowanego obszaru, z uwagi na jego obecne antropogeniczne przekształcenie oraz brak wyraźnych wzniesień i obniżzeń terenu nie przewiduje się znaczących oddziaływań w tym zakresie.

W miejscach lokalizacji nowej zabudowy dojdzie do naruszenia wierzchnich warstw podłoża, a także przemieszczenia gruntów w wyniku prowadzenia prac fundamentowych i realizacji podziemnej infrastruktury.

Powyższe, negatywne oddziaływania będą spowodowane:

- naruszeniem powierzchni terenu, związanym z pracami ziemnymi przy wykonywaniu wykopów i wykonywaniu fundamentów obiektów,
- umieszczeniem w profilu glebowym elementów konstrukcji budowlanych, a także różnego rodzaju materiałów budowlanych, wpływających na właściwości podłoża, w tym na jego przepuszczalność,
- wytworzeniem określonej ilości różnego rodzaju odpadów i ścieków,
- trwałą uszczelnieniem powierzchni ziemi, która wcześniej stanowiła powierzchnię biologicznie czynną.

W zależności od stopnia przekształcenia powierzchni ziemi, a więc sposobów posadowienia nowych budynków i zakresu wykonywania innych prac, głównie z zakresu infrastruktury technicznej, przeobrażeniom ulegają również gleby, których skład i nawodnienie mają kluczowe znaczenie dla bytowania roślin. Przekształcenia spowodowane działaniami mechanicznymi mogą doprowadzić do zmiany ułożenia warstw, jak również zmiany składu chemicznego gruntów i ich właściwości technicznych, m.in. uziarnienia, zagęszczenia, stopnia plastyczności. Obciążenie terenu powoduje bowiem degradację naturalnego systemu kapilarnego, decydującego o retencji wody, jej dostępności dla roślin oraz o wymianie gazowej w profilu glebowym. W rezultacie powstają nowe grunty, składające się z przemieszczonych składników mineralnych rodzimych i sztucznych, kwalifikowane do gruntów nasypowych, które są mniej korzystne dla rozwoju roślinności.

Zasięg bezpośredniego, negatywnego oddziaływania na powierzchnię ziemi obejmować będzie nie tylko powierzchnie przeznaczone pod lokalizację samego budynku, ale również część terenów bezpośrednio do nich przylegających. Zmiany w lokalnych warunkach gruntowych w tym przypadku wynikać będą przede wszystkim z faktu składowania materiałów budowlanych oraz wykorzystywania na potrzeby dojazdu pojazdów, skutkującego zniszczeniem wierzchniej warstwy gleby oraz utwardzeniem i uszczelnieniem terenu. Należy jednak zauważyć, że oddziaływania te będą dotyczyły jedynie etapu realizacji poszczególnych inwestycji, a ich skutki będą w znacznej mierze odwracalne.

Krótkoterminowe oddziaływania na powierzchnię ziemi mogą być również związane z prowadzeniem, dopuszczonych w projekcie planu, robót budowlanych w zakresie sieci infrastruktury technicznej. Tego typu prace spowodują przekształcenia powierzchni ziemi o charakterze czasowym, wynikającym z konieczności wykonania wykopów, a także przemieszczenia lub wprowadzania nowych elementów infrastruktury technicznej. Odpowiednie zabezpieczenie tego typu instalacji będzie

najprawdopodobniej wymagało umieszczenia w glebie materiałów wpływających na zmianę właściwości gruntu. Należy jednak zaznaczyć, że powyższe inwestycje, ze względu na swoją skalę oraz zasięg przestrzenny, nie będą powodować istotnych oddziaływań na powierzchnię ziemi.

Biorąc pod uwagę potrzebę ograniczania skali oraz zasięgu trwałych zmian w środowisku przyrodniczym, istotne są zapisy projektu planu ustalające maksymalne powierzchnie zabudowy działek budowlanych, minimalne powierzchnie biologicznie czynne oraz ustalenie nieprzekraczalnych linii zabudowy. Pozwala to na ograniczenie przestrzeni, na której dochodzi do nieodwracalnych zmian powierzchni ziemi i pozostawienie na każdej działce powierzchni nieutwardzonych, biologicznie czynnych. W tym zakresie w projekcie planu ustalono powierzchnię zabudowy nie większą niż 25% powierzchni działki budowlanej, przy zachowaniu wysokiego, co najmniej 60% udziału powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni działki.

W kontekście ochrony powierzchni ziemi należy pozytywnie ocenić również zapisy projektu w zakresie ochrony i kształtowania zieleni, w tym ustalenie nakazu zagospodarowania zielenią strefy zieleni, wskazanej na rysunku planu, oraz wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia, zachowania i uzupełnienia istniejących zadrzewień, a w przypadku kolizji z planowaną i istniejącą infrastrukturą lub zabudową dopuszczenie ich przesadzenia lub usunięcia, przy czym w przypadku usunięcia wymaga się wprowadzenia nowych nasadzeń drzew na działce budowlanej lub terenie. Zapisy te są istotne z punktu widzenia ochrony powierzchni ziemi, ponieważ roślinność pozwala na uniknięcie lub przynajmniej znaczne ograniczenie wymywania gruntów, a także sprzyja absorpcji części ładunków zanieczyszczeń i blokuje ich przedostawanie się do głębszych warstw gleby.

Podsumowując, należy stwierdzić, że realizacja ustaleń projektu planu przyczyni się do wystąpienia negatywnych oddziaływań na powierzchnię ziemi i warunki gruntowe w obrębie terenu przeznaczonego pod zabudowę usługową. Należy jednak podkreślić, że cały obszar planu jest antropogenicznie przekształcony. Realizacja ustaleń planu miejscowego nie spowoduje zatem utraty szczególnie wartościowych czy też naturalnych elementów ukształtowania terenu. Poza tym, projekt planu zawiera ustalenia, których realizacja pozwoli ograniczyć skalę negatywnych oddziaływań na powierzchnię ziemi.

6.2. Oddziaływanie na zasoby naturalne

Na obszarze objętym granicami projektu mpzp dla terenu w rejonie ulic Cmentarnej i Grunwaldzkiej w Poznaniu nie stwierdzono występowania zasobów naturalnych w postaci udokumentowanych i zarejestrowanych złóż kopalin oraz udokumentowanych zbiorników wód podziemnych, w związku z powyższym nie przewiduje się występowania oddziaływań w tym zakresie na skutek realizacji ustaleń projektu planu.

6.3. Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne

Na obszarze projektu mpzp dla terenu w rejonie ulic Cmentarnej i Grunwaldzkiej w Poznaniu nie występują cieki oraz zbiorniki wodne. Natomiast poza wschodnią granicą projektu mpzp przepływa Potok Junikowski, stanowiący odbiornik wód opadowych i roztopowych spływających z okolicznych terenów. Zatem sposób zagospodarowania przestrzennego obszaru projektu planu potencjalnie może mieć wpływ na jakość i poziom zasilania wspomnianego cieku wodnego. Skala tego typu oddziaływań będzie ściśle uzależniona od intensywności i sposobu prowadzonych działań inwestycyjnych w rejonie cieku.

W projekcie mpzp wyznaczono teren przeznaczony pod zabudowę usługową (**U**). Prowadzenie prac budowlanych, niezbędnych do zrealizowania nowej zabudowy bądź też robót budowlanych w zakresie sieci infrastruktury technicznej wymaga ingerencji w powierzchnię ziemi i warunki gruntowe, a co za tym idzie, w sposób pośredni oddziałuje również na kształtowanie lokalnych warunków wodnych. Realizacja ww. zabudowy spowoduje trwałe uszczelnienie części powierzchni terenów, co z kolei spowoduje ograniczenie powierzchni umożliwiającej infiltrację i retencję wód opadowych i roztopowych oraz zwiększy spływ powierzchniowy z terenów utwardzonych. W pośredni sposób wpłynie zatem na ograniczenie alimentacji zasobów wodnych. Funkcjonowanie nowej zabudowy usługowej jest też nierozdzielnie związane z generowaniem ścieków, co stwarza potencjalne ryzyko zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego na skutek prowadzenia niewłaściwej gospodarki wodno-ściekowej, bądź też na skutek awarii infrastruktury technicznej. Wskazane powyżej negatywne i trwałe oddziaływania wynikające z lokalizacji nowej zabudowy usługowej będą dotyczyć analizowanego obszaru, jednak należy podkreślić, że wielkość

tych oddziaływań, z uwagi na skalę przewidywanych działań inwestycyjnych, nie powinna być znacząca.

Ponadto, lokalne i czasowe negatywne oddziaływania wystąpią również na etapie prowadzenia prac budowlanych, zarówno w zakresie lokalizacji zabudowy, jak i sieci infrastruktury technicznej. Wystąpią one głównie na skutek prowadzenia różnego rodzaju wykopów i prac przy użyciu ciężkiego sprzętu, powodującego nadmierne zagęszczenie oraz przemieszczenie poszczególnych warstw gruntu, które z kolei prowadzić może do zmian w naturalnym procesie infiltracji wód opadowych i roztopowych. Oddziaływania te będą miały jednak znacznie mniejszy wymiar niż oddziaływania związane z lokalizacją zabudowy.

Dla ochrony zasobów wodnych zasadne jest utrzymanie jak największych powierzchni umożliwiających infiltrację wód do gruntu, a więc powierzchni biologicznie czynnej. W tym kontekście istotne są zapisy projektu planu, ustalające maksymalne powierzchnie zabudowane dla działek budowlanych (25%) oraz ich minimalne powierzchnie, które muszą pozostać jako biologicznie czynne (60%). Tak ustalone proporcje pomiędzy powierzchnią utwardzoną a powierzchnią przepuszczalną pozwalają założyć, że na terenie zabudowy usługowej (**U**) nadal będzie możliwa alimentacja wód.

Skalę negatywnego oddziaływania na wody powierzchniowe i podziemne ograniczają również ustalenia, których realizacja zapewnia ochronę istniejącej zieleni i może przyczynić się do zwiększenia udziału powierzchni porośniętych zielenią. W tym zakresie ustalono nakaz zagospodarowania zieleni strefy zieleni, wskazanej na rysunku planu wzdłuż Potoku Junikowskiego, oraz wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia, ochronę istniejących drzew i ich uzupełnienie. Zachowanie i zwiększenie udziału terenów porośniętych roślinnością będzie wpływać korzystnie na ograniczenie tempa spływu powierzchniowego wód opadowych i roztopowych z obszaru opracowania projektu planu.

Niezwykle istotny dla ochrony zasobów wodnych jest sposób postępowania z wytworzonymi w granicach obszaru mpzp ściekami, które będą powstawały w związku z funkcjonowaniem nowej zabudowy. Sposób prowadzenia gospodarki wodno-ściekowej określają przepisy odrębne. Zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*, właściciele nieruchomości zapewniają utrzymanie czystości i porządku poprzez przyłączenie nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacyjnej lub, w przypadku gdy budowa sieci kanalizacyjnej jest technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona, wyposażenie nieruchomości w zbiornik bezodpływowy nieczystości ciekłych lub w przydomową oczyszczalnię ścieków bytowych, spełniające wymagania określone w przepisach odrębnych. Przyłączenie nieruchomości do sieci kanalizacyjnej nie jest obowiązkowe, jeżeli nieruchomość jest wyposażona w przydomową oczyszczalnię ścieków spełniającą wymagania określone w przepisach odrębnych.

Zgodnie z informacjami przekazanymi przez spółkę AQUANET S.A.³⁵ w rejonie objętym planem obecnie brak jest sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej. Najbliższa sieć wodociągowa zlokalizowana jest po drugiej stronie ul. Grunwaldzkiej oraz w ul. Małoszyńskiej, gdzie znajduje się również sieć kanalizacji sanitarnej. W obowiązującym Programie działań inwestycyjnych Aquanet SA przewiduje się jednak budowę sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej w ul. Rzepińskiej i ul. Cmentarnej. W przypadku uruchomienia terenu objętego planem pod zabudowę możliwe jest rozszerzenie zakresu ww. inwestycji w celu podłączenia również terenu objętego niniejszym planem.

W zakresie postępowania z wodami opadowymi i roztopowymi w projekcie planu ustalono ich odprowadzanie do sieci kanalizacji deszczowej z dopuszczeniem zagospodarowania na terenie. W zakresie kanalizacji deszczowej przedmiotowy teren należy do zlewni Strumienia Junikowskiego. W ulicy Cmentarnej i ul. Grunwaldzkiej istnieją sieci kanalizacji deszczowej. W ul. Cmentarnej zlokalizowany jest również zbiornik retencyjny wód deszczowych w postaci kanału o średnicy DN1200mm. Należy mieć na uwadze, że właściwe gospodarowanie wodami opadowymi i roztopowymi pozwoli na zmniejszenie ryzyka nadmiernego odpływu wód z analizowanych terenów na skutek wzrostu udziału powierzchni trwale uszczelnionych. Podstawową zasadą współczesnych metod jest zatrzymanie części (lub całości) deszczu na terenie, na który spadł, powolny odpływ pozostałych wód opadowych do odbiornika, oraz naturalne oczyszczanie wód opadowych na miejscu (przed wprowadzeniem do odbiornika wodnego lub gruntowego, np. spływ przez trawę). Zatrzymanie części wód opadowych ogranicza degradację środowiska spowodowaną uszczelnieniem terenu, powoduje podniesienie poziomu wód gruntowych i lepsze zasilanie cieków przez wody gruntowe, co przyczynia się do polepszenia sytuacji przy niżówkach. Ponadto zgodnie z art. 100 ustawy *Prawo ochrony środowiska* przy planowaniu i realizacji przedsięwzięcia powinny być stosowane rozwiązania, które

³⁵ Pismo z dnia 11.10.2016 złożone w MPU na etapie składania wniosków do projektu mpzp

ograniczą zmianę stosunków wodnych do rozmiarów niezbędnych ze względu na specyfikę przedsięwzięcia.

Reasumując, ustalenia projektu mpzp dla terenu w rejonie ulic Cmentarnej i Grunwaldzkiej w Poznaniu przewidują możliwość wprowadzenia nowych inwestycji budowlanych, których realizacja może przyczynić się do wystąpienia negatywnych oddziaływań na lokalne zasoby wodne. Należy jednak podkreślić, że skala przewidywanych działań inwestycyjnych nie będzie duża, stąd wielkość potencjalnych negatywnych oddziaływań na wody też nie powinna być znacząca. Zakłada się również, że docelowa realizacja zapisów regulujących sposób zagospodarowania poszczególnych terenów pozwoli na ograniczenie skali niekorzystnych oddziaływań.

6.4. Oddziaływanie na szatę roślinną, zwierzęta i różnorodność biologiczną

Realizacja ustaleń mpzp w zakresie lokalizacji nowej zabudowy na terenie **U** spowoduje konieczność usunięcia istniejącej zieleni niskiej w miejscach przeznaczonych bezpośrednio pod lokalizację budynków, zniszczenia wierzchniej warstwy gleby, zapewniającej podstawowe warunki do rozwoju roślin. Co szczególnie istotne w kontekście oceny wpływu realizacji ustaleń planu na przyrodę ożywioną, wzrośnie również udział terenów trwale uszczelnionych, wykluczających możliwość pojawienia się w ich obrębie roślin w przyszłości. Tym samym zmniejszy się również zasięg terenów, które mogłyby potencjalnie stanowić siedliska dla życia drobnych zwierząt, zwłaszcza owadów i ptaków.

Niekorzystne oddziaływania w odniesieniu do kształtowania lokalnej szaty roślinnej wystąpią także na terenach sąsiadujących z terenami przeznaczonymi bezpośrednio pod lokalizację budynków. Związane będą przede wszystkim ze zniszczeniem roślinności niskiej występującej na terenach wykorzystywanych jako place budowy, w obrębie których składowane będą materiały budowlane, jak również na terenach wykorzystywanych jako dojazdy, pozwalające na transport specjalistycznego sprzętu oraz obsługę terenów na etapie realizacji poszczególnych inwestycji. Oddziaływania te wystąpią wyłącznie na etapie realizacji poszczególnych inwestycji, a ich charakter będzie czasowy i w znacznym stopniu odwracalny (możliwość wprowadzenia nowej zieleni po zakończeniu prac realizacyjnych – w przypadku braku uszczelnienia powierzchni ziemi). Należy również podkreślić, że negatywne oddziaływania nie będą dotyczyć cennej roślinności, a bardzo ubogiej pod względem gatunkowym zieleni synantropijnej (niskiej), rozwijającej się obecnie w obrębie terenu **U**.

Skutkiem realizacji ustaleń przedmiotowego projektu mpzp może być również zmiana dotychczasowego charakteru szaty roślinnej występującej na terenie **U**. Występująca tu obecnie bardzo skąpa roślinność, reprezentowana głównie przez pospolite gatunki roślin, w tym także przez gatunki ruderalne, może być zastąpiona wprowadzaną przez człowieka roślinnością ozdobną, nasadzaną w sąsiedztwie zabudowy usługowej w celu podwyższenia wartości estetycznych terenu. Występujące tu dotychczas rośliny reprezentujące pospolite gatunki synantropijne nie zostaną zapewne całkowicie wyeliminowane, jednakże ich udział może być mniejszy niż w chwili obecnej.

W przypadku fauny negatywne oddziaływania realizacji ustaleń projektu mpzp spowodowane będą przede wszystkim zniszczeniem i usunięciem zieleni, która obecnie stanowi miejsce żerowania i bytowania lokalnie występujących drobnych zwierząt, głównie ptaków, owadów i małych ssaków. Lokalne i czasowe ograniczenia w liczebności poszczególnych gatunków zwierząt mogą wystąpić na etapie realizacji poszczególnych zamierzeń inwestycyjnych, wymagających użycia ciężkiego sprzętu, emitującego hałas, będący czynnikiem płoszącym dla zwierząt. Oddziaływania te będą miały jednak charakter krótkotrwały i ustaną po zakończeniu etapu realizacji. Szczególnie istotne będzie zatem zapewnienie możliwie jak największej ochrony istniejącej zieleni na etapie realizacji ustaleń planu, a w przypadku konieczności usunięcia istniejącej zieleni wprowadzanie nowych nasadzeń.

Z uwagi na wyznaczenie w projekcie planu terenu przeznaczonego pod zabudowę **U** i z tym związane potencjalne negatywne oddziaływania na przyrodę ożywioną analizowanego obszaru, niezbędne było wprowadzenie do projektu ustaleń, które pozwolą ograniczyć skalę negatywnych oddziaływań. W tym zakresie istotne są zapisy planu ustalające maksymalne powierzchnie zabudowy działki budowlanej, minimalne powierzchnie biologicznie czynne, jakie muszą być zachowane na każdej działce oraz wyznaczone na rysunku planu maksymalne nieprzekraczalne linie zabudowy. Ta grupa ustaleń planistycznych pozwala na ograniczenie intensywności zabudowy działki budowlanej, zapewnia zachowanie funkcji biologicznych i wymusza pozostawienie części powierzchni dostępnej dla przedstawicieli lokalnej flory i fauny.

Ponadto, na terenie **U**, wzdłuż wschodniej granicy planu i jednocześnie wzdłuż koryta Potoku Junikowskiego, wyznaczono strefę zieleni, o szerokości ok. 12 m. W strefie tej ustalono nakaz

zagospodarowania zielenią. Realizacja tego ustalenia pozwoli na wprowadzenie na teren **U**, obecnie zupełnie pozbawiony zieleni średniej i wysokiej, bardziej intensywnej i wartościowej roślinności. Co szczególnie istotne, zieleń ta stanowić może pas ochronny (barierę ekologiczną) dla Potoku Junikowskiego, przepływającego poza wschodnią granicą planu. Zieleń strefy ochronnej stanowić powinna roślinność zróżnicowaną gatunkowo i odpowiednio nasadzoną, która pełnić będzie rodzaj filtra zanieczyszczeń emitowanych przez teren zabudowy usługowej (**U**).

Ponadto, w projekcie ustalono także nakaz zagospodarowania zielenią wszystkich pozostałych powierzchni wolnych od utwardzenia. Realizacja tego ustalenia zapewni utrzymanie nawet niewielkich powierzchniowo fragmentów terenów zagospodarowanych zielenią. Poza tym, ustalono również ochronę istniejących zadrzewień, a w przypadku kolizji z planowaną i istniejącą infrastrukturą lub zabudową, dopuszczenie ich przesadzenia lub usunięcia, przy czym w przypadku usunięcia wymaga się wprowadzenia nowych nasadzeń na działce budowlanej lub terenie, co również pozwoli na ograniczenie negatywnego wpływu urbanizacji na środowisko przyrodnicze. Należy jednak podkreślić, że w stanie istniejącym ten zapis dotyczy wyłącznie drzew nasadzonych w ul. Cmentarnej (**KD-L**), ponieważ teren zabudowy usługowej (**U**) w stanie istniejącym jest pozbawiony drzew.

Obecna różnorodność biologiczna obszaru projektu mpzp dla terenu w rejonie ulic Cmentarnej i Grunwaldzkiej w Poznaniu została ukształtowana na skutek jego dotychczasowego antropogenicznego użytkowania i jest ona niezwykle niska. Analizowany obszar został całkowicie pozbawiony zbiorowisk autogenicznych, a występująca tu wyjątkowo nieliczna roślinność ma charakter synantropijny i nie przedstawia wysokich wartości przyrodniczych. Ze względu na obecny stan zagospodarowania obszaru opracowania nie należy spodziewać się negatywnych zmian w lokalnej różnorodności biologicznej. Na skutek realizacji ustaleń projektu mpzp w zakresie kształtowania zieleni może natomiast wzrosnąć zróżnicowanie gatunkowe występującej tu flory i fauny, zwłaszcza w przypadku zrealizowania wzdłuż wschodniej granicy planu nasadzeń nowej zieleni. Zieleń ta, odpowiednio gęsto nasadzona i zróżnicowana gatunkowo, oprócz pełnienia funkcji ochronnej dla Potoku Junikowskiego, może stanowić również siedliska dla zwierząt, zwłaszcza ptaków, bezkręgowców, niewielkich rozmiarów ssaków, a więc może wpłynąć pozytywnie na kształtowanie lokalnej bioróżnorodności.

Podsumowując, bioróżnorodność, szata roślinna i świat zwierzęcy omawianego obszaru nie ulegną istotnym przekształceniom na skutek realizacji ustaleń mpzp dla terenów w rejonie ulic Cmentarnej i Grunwaldzkiej w Poznaniu. Pomimo, iż realizacja nowej zabudowy usługowej na terenie **U** oraz nowych inwestycji infrastrukturalnych spowoduje usunięcie części obecnie istniejącej zieleni niskiej, a tym samym i ograniczenie potencjalnych miejsc bytowania i żerowania zwierząt (głównie ptaków, owadów i małych ssaków), to wprowadzone do projektu planu ustalenia w zakresie parametrów zabudowy oraz ochrony i kształtowania zieleni pozwolą na ograniczenie negatywnego oddziaływania realizacji nowych inwestycji na przyrodężywioną omawianego obszaru.

6.5. Oddziaływanie na krajobraz

Obszar projektu mpzp dla terenu w rejonie ulic Cmentarnej i Grunwaldzkiej w Poznaniu charakteryzuje się mało urozmaiconym krajobrazem. Jest to obecnie płaski, otwarty teren, pozbawiony praktycznie roślinności, a jedynymi elementami zagospodarowania widocznymi w krajobrazie są dwa wygrozione miejsca, na których prowadzona jest sprzedaż i ekspozycja nagrobków. Obecne walory krajobrazowe tego terenu należy uznać za niskie.

Realizacja ustaleń projektu planu wpłynie na zmianę dotychczasowego sposobu użytkowania terenu położonego przy ul. Cmentarnej i tym samym również i jego krajobraz. Z terenu pozbawionego trwałego zainwestowania, otwartego przekształcony zostanie w typowy teren zurbanizowany, zainwestowany obiektami budowlanymi. Wprowadzenie do środowiska na terenach dotąd niezainwestowanych nowych kubaturowych obiektów budowlanych, wpłynie na stopniowe, trwałe przekształcenie dotychczasowego krajobrazu. Na etapie realizacyjnym, w wyniku organizacji placów budowy oraz prowadzenia prac budowlanych związanych z lokalizacją nowych budynków oraz realizacją nowego układu drogowego, oddziaływania na krajobraz będą negatywne. Będzie to jednak oddziaływanie krótkoterminowe.

Projekt planu ustala lokalizację zabudowy zgodnie z maksymalnymi nieprzekraczalnymi liniami zabudowy wyznaczonymi na rysunku planu, z dopuszczeniem przekroczenia tych linii o nie więcej niż 1,50 m przez takie części i elementy budynków, jak: okapy, gzymsy, balkony, tarasy, wykusze, schody, pochylnie i dźwigi zewnętrzne, przy czym elementy te nie mogą wykraczać poza linie rozgraniczające terenów. Ustala lokalizację niskich budynków usługowych, o maksymalnej wysokości 9 m. Projekt ustala zakaz lokalizacji nowych napowietrznych sieci infrastruktury technicznej oraz

lokalizacji tymczasowych obiektów budowlanych (z wyjątkiem wiat przystankowych komunikacji zbiorowej, kiosków ulicznych i kiosków wbudowanych w wiaty przystankowe oraz ogródków gastronomicznych na terenie **U**).

W zakresie wymagań wynikających z potrzeb kształtowania przestrzeni publicznych, na terenie **KD-L**, czyli ul. Cmentarnej, ustalono stosowanie spójnych elementów zagospodarowania w zakresie oświetlenia, nawierzchni jezdni, chodników i ścieżek rowerowych.

Niezwykle istotnym elementem każdego krajobrazu, zwłaszcza tego miejskiego, jest zieleń. Oprócz pełnienia istotnych funkcji biologicznych, ekologicznych, sanitarnych pełni również funkcje krajobrazowe i ochronne. Posiada duże znaczenie dla kształtowania odpowiedniej architektury krajobrazu, pozwala podkreślić bądź zasłonić obiekt. Analizowany w prognozie teren **U** jest w stanie istniejącym praktycznie pozbawiony zieleni średniej i wysokiej, co powoduje, że stanowi on mało atrakcyjny pod względem przyrodniczym i krajobrazowym fragment doliny Potoku Junikowskiego. W analizowanym projekcie planu wyznaczono wzdłuż wschodniej granicy planu strefę zieleni, dla której ustalono zagospodarowanie zielenią. Realizacja tego ustalenia będzie niewątpliwie pozytywnie oddziaływać na walory krajobrazowe analizowanego terenu, a odpowiednio zaprojektowana i pielęgnowana zieleń może pełnić funkcję ekranu biologicznego, chroniącego Potok Junikowski przed negatywnym wpływem funkcjonowania nowego terenu zabudowanego.

6.6. Oddziaływanie na ludzi

Oddziaływania na ludzi, wynikające z realizacji ustaleń mpzp dla terenu w rejonie ulic Cmentarnej i Grunwaldzkiej w Poznaniu zaliczyć można zarówno do pozytywnych, jak i negatywnych, należy natomiast podkreślić, że skala negatywnych oddziaływań nie będzie duża i nie będą one znaczące.

Negatywne oddziaływania na ludzi – mieszkańców budynków sąsiadujących z obszarem mpzp od północy (nieliczna zabudowa przy ul. Rzepińskiej) – związane będą głównie z etapem realizacji poszczególnych inwestycji budowlanych prowadzonych na terenie **U**. Negatywne oddziaływania polegać będą na emisji hałasu i zanieczyszczeń powietrza. Należy jednak przypuszczać, że prace prowadzone będą w ciągu dnia i nie będą stanowiły uciążliwości w godzinach nocnych. Poza tym, należy podkreślić, że będzie to oddziaływanie krótkotrwałe i chwilowe, które ustanie po zakończeniu prac budowlanych.

Zgodnie z przepisami *Prawa ochrony środowiska* (art. 141), eksploatacja instalacji lub urządzenia nie powinna powodować przekroczenia standardów emisyjnych, a oddziaływanie instalacji lub urządzenia nie powinno powodować pogorszenia stanu środowiska w znacznym rozmiarach lub zagrożenia życia lub zdrowia ludzi. Ponadto, eksploatacja instalacji, która powoduje wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, emisję hałasu oraz wytwarzanie pól elektromagnetycznych nie powinna powodować przekroczeń standardów jakości środowiska poza terenem, do którego prowadzący instalację ma tytuł prawny.

W celu zapewnienia wysokiej jakości życia oraz bezpieczeństwa przyszłych użytkowników analizowanego terenu **U** (ewentualnie mieszkańców jednego lokalu mieszkalnego dopuszczonego do lokalizacji w budynku usługowym) niezbędne jest podejmowanie działań umożliwiających właściwą ochronę i kształtowanie elementów środowiska przyrodniczego. Działania te są niezwykle ważne z punktu widzenia ochrony zdrowia mieszkańców miasta, gdyż rosnące zanieczyszczenie poszczególnych komponentów środowiska (zwłaszcza powietrza atmosferycznego oraz klimatu akustycznego), pogarsza warunki życia, a długotrwałe narażenie na działanie szkodliwych substancji i oddziaływań może być czynnikiem wpływającym na wzrost zachorowań i umieralności. W związku z powyższym, konieczne jest wprowadzanie takich ustaleń, których realizacja pozwoli na zmniejszenie ryzyka zanieczyszczenia środowiska, a co za tym idzie pogorszenie jakości życia mieszkańców danego terenu.

Analizowany projekt mpzp wprowadza – w ramach możliwego, ustawowego zakresu – zapisy, których realizacja przyczyni się do zapewnienia komfortu życia użytkowników terenu **U** oraz do zapewnienia odpowiedniego standardu jego funkcjonowania. Służyć temu będą ustalenia dotyczące:

- zapewnienia wszystkim terenom dostępu do sieci infrastruktury technicznej, powiązania sieci z układem zewnętrznym oraz dopuszczenia robót budowlanych w zakresie sieci infrastruktury technicznej, a także w zakresie sieci teletransmisyjnej systemu monitoringu wizyjnego oraz systemu służb ratowniczych i bezpieczeństwa publicznego;
- ochrony i kształtowania jakości powietrza atmosferycznego (zakaz stosowania paliw stałych w piecach i trzonach kuchennych, a także powiązanie sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie dostępu do sieci, w tym sieci gazowej);

- ochrony i kształtowania zieleni (ochrona istniejących zadrzewień, a w przypadku kolizji z planowaną i istniejącą infrastrukturą lub zabudową, dopuszczenie ich przesadzania lub usunięcia, przy czym w przypadku usunięcia wymaga się wprowadzenie nowych nasadzeń drzew na działce lub terenie);
- kształtowania klimatu akustycznego (zapewnienie wymaganych standardów akustycznych na granicach z terenami o zdefiniowanych wymaganiach akustycznych w środowisku, w przypadku lokalizacji na terenie **U** hotelu, zapewnienie w granicach działki budowlanej, na której zlokalizowana będzie taka zabudowa, dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku jak dla terenów zabudowy zamieszkania zbiorowego, dopuszczenie stosowania zasad akustyki budowlanej i architektonicznej w budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi).

Korzystnym ustaleniem projektu planu w dziedzinie zagadnień dotyczących akustyki środowiska, sformułowanym w zakresie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu zabudowy usługowej **U**, będzie także zakaz lokalizacji na tym terenie zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, domów opieki społecznej, szpitali, a także warsztatów samochodowych, blacharni, lakierni, jak również zakaz lokalizacji zabudowy zamieszkania zbiorowego, z wyjątkiem hoteli.

Za korzystne z punktu widzenia oddziaływania na ludzi należy uznać również ustalenie zakazu lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem przedsięwzięć dopuszczonych pozostałymi ustaleniami planu oraz inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej. Tym samym uniemożliwiono lokalizację na obszarze planu inwestycji związanych z przedsięwzięciami, których realizacja mogłaby powodować znaczące, negatywne skutki dla środowiska przyrodniczego (np. powierzchni ziemi, warunków wodnych, szaty roślinnej, powietrza, klimatu akustycznego) oraz dla ludzi, co z uwagi na istniejące w sąsiedztwie tereny zabudowy mieszkaniowej byłoby zjawiskiem niekorzystnym, generującym potencjalne konflikty społeczne (sąsiedzkie).

6.7. Oddziaływanie na powietrze atmosferyczne

Projekt planu obejmuje teren, na którym planowane są zmiany funkcjonalno-przestrzenne. Docelowo na terenie **U** ma powstać nowa zabudowa usługowa. Wszystkie nowe budynki będą musiały mieć zapewnioną dostawę energii cieplnej, co oczywiście może powodować emisję zanieczyszczeń do powietrza. Należy jednak podkreślić, że ze względu na powierzchnię nowego terenu przeznaczonego pod zabudowę oraz skalę planowanych obiektów, należy przypuszczać, że jej użytkowanie nie spowoduje znaczącego pogorszenia jakości powietrza na obszarze opracowania.

Analizowany teren posiada dostęp do sieci gazowej, co pozwala przypuszczać, że projektowane budynki mogą być zaopatrywane w ciepło za pomocą indywidualnych systemów grzewczych wykorzystujących paliwo gazowe (charakteryzujące się znacznie niższymi wskaźnikami emisji). Ponadto, w projekcie w zakresie zaopatrywania budynków w energię cieplną wprowadzono zakaz stosowania do zasilania pieców i trzonów kuchennych paliw stałych. Wprowadzenie powyższego zapisu nawiązuje do ustaleń zawartych w uchwale Sejmiku Województwa Wielkopolskiego *w sprawie określenia „Programu ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10 oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska, którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM10”*, która to określa szereg koniecznych do podjęcia działań, których zastosowanie jest niezbędne dla przywrócenia standardów jakości powietrza w zakresie stężeń pyłu zawieszonego PM10 oraz B(a)P. Wśród nich wskazuje działania naprawcze związane z wprowadzaniem do mpzp odpowiednich zapisów, m.in. zakazu stosowania paliw stałych w obrębie projektowanej zabudowy, stosowania odpowiednich wskaźników powierzchni biologicznie czynnej (towarzyszącej zabudowie).

Projekt planu nie przewiduje zmian w układzie komunikacyjnym analizowanego obszaru, stąd nie przewiduje się istotnego wzrostu emisji ze źródeł komunikacyjnych w wyniku realizacji ustaleń planu. Jedynie lokalizacja nowej zabudowy spowoduje nieznaczny wzrost emisji zanieczyszczeń ze źródeł mobilnych, wynikającej z dojazdów do nowych obiektów usługowych.

Na etapie realizacji nowej zabudowy spodziewana jest zwiększona emisja substancji gazowych i pyłowych, których źródłem będą pojazdy budowlane, silniki pracujących maszyn oraz sypkie materiały budowlane. Będzie to oddziaływanie krótkotrwałe, którego zasięg powinien ograniczyć się jedynie do terenu budowy i które powinno ustać po zakończeniu prowadzenia prac budowlanych. Należy spodziewać się również, że prace budowlane będą prowadzone etapowo, co znacznie zmniejszy natężenie negatywnego krótkotrwałego oddziaływania na jakość powietrza atmosferycznego w otoczeniu obszaru zmiany mpzp.

W kontekście ochrony jakości powietrza pozytywnie ocenia się zapisy projektu mpzp dotyczące ochrony i kształtowania zieleni, bowiem roślinność absorbuje część ładunku zanieczyszczeń i ogranicza zasięg przenoszenia zanieczyszczeń pyłowych, jak również sprzyja przewietrzaniu miasta.

Podsumowując należy stwierdzić, że stan powietrza atmosferycznego w wyniku realizacji zapisów projektu mpzp nie ulegnie znacznemu pogorszeniu. Zapisy w zakresie ochrony środowiska pozwolą na ograniczenie ewentualnych niekorzystnych oddziaływań.

6.8. Oddziaływanie na klimat lokalny

Realizacja ustaleń projektu mpzp dla terenu w rejonie ulic Cmentarnej i Grunwaldzkiej w Poznaniu spowoduje zmianę obecnego zagospodarowania i przeznaczenia terenu, objętego jego granicami. Obecnie, zgodnie z obowiązującym planem miejscowym, jest to teren wyłączony z zabudowy, otwarty, pozbawiony trwałego zainwestowania, natomiast zgodnie z ustaleniami analizowanego projektu mpzp przekształcony zostanie w teren zabudowany obiektami usługowymi. Taki kierunek zmian funkcjonalno-przestrzennych stanowi jeden z elementów niekorzystnie wpływających na kształtowanie warunków klimatu lokalnego. Ponadto, wśród pozostałych istotnych czynników, których pojawienie się stanowi przyczynę negatywnych zmian lokalnych warunków klimatycznych, wymienić można między innymi: zmniejszanie udziału powierzchni biologicznie czynnej na skutek zainwestowania terenu, zmniejszanie powierzchni zadrzewionych, zwiększanie liczby źródeł (punktowych, liniowych i powierzchniowych) emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych do powietrza, stosowanie w instalacjach grzewczych paliw o wysokich wskaźnikach spalania.

Na analizowanym obszarze część tych czynników wystąpi na skutek realizacji ustaleń projektu planu w zakresie lokalizacji nowej zabudowy. Należy jednak podkreślić, że skala planowanych zmian funkcjonalno-przestrzennych nie będzie duża, stąd również i ich wpływ na warunki klimatyczne również nie będzie znaczący. Planowana zabudowa będzie niska (do 9 m), jej powierzchnia zabudowy nie może przekraczać 25% powierzchni działki, a udział powierzchni biologicznie czynnej nie może być mniejszy niż 60%.

Z punktu widzenia konieczności minimalizowania negatywnego oddziaływania na klimat lokalny pozytywnie ocenia się wszystkie ustalenia projektu planu, które zapewniają ochronę istniejącej zieleni wysokiej (co prawda nielicznej, rosnącej w stanie istniejącym tylko w ul. Cmentarnej) oraz te, które umożliwią wprowadzanie nowych nasadzeń. W obliczu panujących warunków klimatu lokalnego oraz planowanej lokalizacji nowych obiektów budowlanych na terenie zabudowy usługowej (**U**) należy dołożyć wszelkich starań o wysoki udział zieleni, zwłaszcza tej wysokiej, gdyż jej obecność wśród terenów zabudowanych poprawia warunki klimatyczne i aerosanitarne, wpływa korzystnie na zmniejszenie udziału zanieczyszczeń powietrza stanowiących jądra kondensacji, których zwiększona obecność wpływa z kolei na pojawianie się w granicach miasta niekorzystnych zjawisk klimatycznych.

Równie istotna jest minimalizacja wpływu potencjalnych źródeł zanieczyszczenia powietrza na analizowanym obszarze. Lokalizacja nowej zabudowy spowoduje powstanie w granicach planu nowych źródeł emisji z systemów grzewczych. Projekt planu zawiera ustalenia, które pozwolą na pewne ograniczenie negatywnych skutków dla klimatu lokalnego, wynikających z realizacji nowych obiektów kubaturowych. Należą do nich:

- zakaz stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwa stałe w nowych indywidualnych systemach grzewczych (dopuszczonych planem),
- zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem przedsięwzięć dopuszczonych pozostałymi ustaleniami planu oraz inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej.

Wprowadzenie zakazu stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwa stałe w indywidualnych systemach grzewczych, stosownie do §132 ust. 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, ograniczy możliwość lokalizacji nowych źródeł emisji niskiej, wpływających na wzrost emisji zanieczyszczeń powietrza, a tym samym na niekorzystne kształtowanie lokalnego klimatu.

6.9. Oddziaływanie na klimat akustyczny

Realizacja ustaleń projektu mpzp dla terenu w rejonie ulic Cmentarnej i Grunwaldzkiej w Poznaniu zmieni zagospodarowanie i użytkowanie przede wszystkim terenu obecnie niezagospodarowanego, w granicach opracowania. Prace projektowe pozwolą określić nowe

rozwiązania funkcjonalno-przestrzenne na tym terenie oraz m.in. zabezpieczyć realizację wymogów z dziedziny ochrony środowiska, w tym ochrony akustycznej.

Projekt planu ustalił następujące przeznaczenie terenów: teren zabudowy usługowej, oznaczony na rysunku planu symbolem **U** (obecny teren niezagospodarowany), na którym zakazano lokalizacji zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, domów opieki społecznej, szpitali, a także warsztatów samochodowych, blacharni, lakierni, jak również lokalizacji zabudowy zamieszkania zbiorowego, z wyjątkiem hoteli, oraz teren komunikacji drogi publicznej (obejmujący istniejący fragment ul. Cmentarnej – pasy jezdni dla ruchu samochodowego rozdzielone pasami zieleni urządzonej, chodniki, ścieżkę rowerową, pobocza z zielenią urządzoną i przejście pieszkie), oznaczony symbolem **KD-L**.

Na podstawie przepisów ustawy *Prawo ochrony środowiska*³⁶ oraz obecnie obowiązującego rozporządzenia w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku³⁷, tereny wyznaczone w projekcie planu nie podlegają ochronie akustycznej w środowisku. Niemniej, projekt planu zawiera ustalenia służące kształtowaniu klimatu akustycznego. W zakresie zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, sformułowano ustalenia dotyczące kształtowania komfortu akustycznego w środowisku i w budynkach.

W przypadku lokalizacji na terenie **U** hotelu, projekt planu ustala zapewnienie w granicach działki budowlanej, na której zlokalizowana będzie taka zabudowa, dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku jak dla terenów zabudowy zamieszkania zbiorowego. Ustalono także zapewnienie wymaganych standardów akustycznych na granicach z terenami o zdefiniowanych wymaganiach akustycznych w środowisku, co pozwoli zapewnić ochronę akustyczną w środowisku dla sąsiadujących z obszarem projektu planu terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, o wysokich wymaganiach akustycznych w środowisku.

Ponadto, projekt planu dopuszcza stosowanie zasad akustyki budowlanej i architektonicznej w budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi. Ustalenie to dotyczy planowanych budynków usługowych, które na mocy przepisów polskich norm stosowanych w dziedzinie akustyki budowlanej – wymagają zapewnienia w pomieszczeniach zamkniętych tych budynków odpowiednich standardów akustycznych.

Ustalenie jw. dotyczy również lokalu mieszkalnego, którego lokalizację na terenie zabudowy usługowej **U** dopuszcza projekt planu (projekt planu dopuszcza lokalizację jednego lokalu mieszkalnego, usytuowanego w budynku usługowym). Ochrona akustyczna w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi w tym budynku, zarówno w części mieszkalnej, jak i w części biurowej, zgodnie z zasadami polskich norm stosowanych w akustyce budowlanej – w przypadku występowania zagrożenia hałasem komunikacyjnym lub przemysłowym lub od tzw. „pozostałych obiektów i działalności będącej źródłem hałasu” – będzie mogła być zapewniona poprzez zastosowanie zasad akustyki budowlanej i architektonicznej w budynkach.

Stosowanie zasad akustyki architektonicznej dotyczy właściwego ze względów akustycznych rozkładu pomieszczeń w budynkach (z pomieszczeniami nie tylko mieszkalnymi, także biurowymi, usługowymi, administracyjnymi czy innymi, wymagającymi koncentracji uwagi), który uwzględnia różne wymagania akustyczne pomieszczeń oraz zagrożenia akustyczne zewnętrzne i wewnętrzne w budynku, i odnosi się w tym wypadku do projektowanych, nowych budynków.

Z kolei, stosowanie zasad akustyki budowlanej dotyczy budynków wymagających zapewnienia ochrony akustycznej wewnątrz pomieszczeń (zamkniętych), narażonych na ponadnormatywne oddziaływanie akustyczne z zewnątrz, i wiąże się z potrzebą stosowania przegród zewnętrznych w tych budynkach – o odpowiedniej izolacyjności akustycznej, w tym głównie okien o podwyższonej izolacyjności akustycznej, przy zapewnieniu wymiany powietrza z otoczeniem.

Przyjmując, że realizacja planowanej zabudowy usługowej, z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi, w tym przede wszystkim hoteli, będzie odbywała się wzdłuż wyznaczonych w projekcie planu linii zabudowy, głównie tych znajdujących się w zasięgu oddziaływania hałasu komunikacyjnego z ul. Grunwaldzkiej (por. rozdz. 2.10 niniejszej prognozy) – to będzie występował tam problem zapewnienia odpowiedniego komfortu akustycznego wewnątrz pomieszczeń (zamkniętych). Przyjmując, że w przyszłości hałas komunikacyjny z ul. Grunwaldzkiej będzie utrzymywał się na poziomach zbliżonych do obecnych (określonych na podstawie dokumentacji aktualnej *Mapy*

³⁶ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2017 r., poz. 519, tekst jednolity, ze zmianami)

³⁷ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112, tekst jednolity)

akustycznej miasta Poznania 2017³⁸), które omówiono w rozdz. 2.10 niniejszej prognozy, to wzdłuż południowej granicy projektu planu – najbardziej aktualnie skażonej hałasem komunikacyjnym, poziomy hałasu samochodowego i tramwajowego będą łącznie osiągały wartości, ok. $L_{DWN} = 70$ dB oraz ok. $L_N = 62$ dB, odpowiednio w porze dzień-nocno-cyj oraz w porze nocnej, przekraczając wartości dopuszczalne w środowisku dla terenów zabudowy zamieszkania zbiorowego. Jednak wzdłuż linii zabudowy poziomy hałasu mogą być niższe lub wyższe o ok. 1-2 dB, w zależności od wysokości położenia obserwatora.

Ustalenie dopuszczające stosowanie zasad akustyki budowlanej i architektonicznej dotyczy również sytuacji, w których hałas komunikacyjny nie przekracza wartości dopuszczalnych w środowisku, czyli np. poziomów: $L_{DWN}^* = 68$ dB oraz $L_N^* = 59$ dB, w przypadku nie zakazanych projektem planu lokalizacji hoteli. Takie korzystniejsze warunki akustyczne występują obecnie w większej odległości od ul. Grunwaldzkiej.

Ustalenie dopuszczające stosowanie zasad akustyki budowlanej i architektonicznej w budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi, dotyczy również sytuacji, w których poziomy hałas komunikacyjnego na zewnątrz budynku przekraczają wartości gwarantujące zapewnienie odpowiednich standardów akustycznych wewnątrz większości pomieszczeń zamkniętych w budynkach, przy jednoczesnym zapewnieniu wymiany powietrza z otoczeniem, ale nie przy otwartych oknach, a oknach zamkniętych (według wymagań polskich norm, stosowanych w dziedzinie akustyki budowlanej, przy zastosowaniu powszechnie stosowanych przegród zewnętrznych – w tym głównie okien, zwykle o niewystarczających użytkowych parametrach izolacyjności akustycznej).

Sformułowanie ustalenia jw. służy zwróceniu uwagi na problem. Zastosowanie zasad akustyki architektonicznej i budowlanej wynika również z obowiązujących przepisów rozporządzenia *w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie*³⁹, które np. w § 325, ust. 2 mówi: „Budynki z pomieszczeniami wymagającymi ochrony przed zewnętrznym hałasem i drganiami należy chronić przed tymi uciążliwościami poprzez ... , usytuowanie i ukształtowanie budynku, ... , a także racjonalne rozmieszczenie pomieszczeń w budynku oraz zapewnienie izolacyjności akustycznej przegród zewnętrznych”.

Korzystnym ustaleniem projektu planu, dotyczącym zagadnień ochrony środowiska przed hałasem, sformułowanym z kolei i w zakresie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy i zagospodarowania – dla terenu zabudowy usługowej **U**, będzie również zakaz lokalizacji na tym terenie – zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, domów opieki społecznej lub szpitali, a także warsztatów samochodowych, blacharni, lakierni, jak również zakaz lokalizacji zabudowy zamieszkania zbiorowego, z wyjątkiem hoteli.

Ponadto, przewiduje się, że obszar projektu planu nie będzie, jak dotychczas, skażony hałasem przemysłowym oraz oddziaływaniem innych źródeł hałasu – tzw. „pozostałych obiektów i działalności będącej źródłem hałasu”, zlokalizowanych w granicach opracowania i poza nimi.

Zakłócenia akustyczne w środowisku, a także w budynkach, mogą występować w okresie prowadzenia prac budowlanych, kiedy może dokuczać hałas związany z pracą ciężkich urządzeń budowlanych i pojazdów transportowych, oraz prac w budynkach. Oczekuje się jednak, że prace te nie będą prowadzone w porze nocnej. Hałas ten ustąpi po zakończeniu prac budowlanych.

Przewiduje się także, że jak obecnie, obszar projektu planu będzie nadal znajdował się poza zasięgiem oddziaływania hałasu lotniczego oraz hałasu kolejowego.

Podsumowując należy stwierdzić, że warunki akustyczne w środowisku i w budynkach będą dotrzymane, jeśli zostaną zrealizowane m.in. ustalenia akustyczne sformułowane w projekcie uchwały, dotyczące zapewnienia wymaganych standardów akustycznych w środowisku na granicach terenów o zdefiniowanych wymaganiach akustycznych w środowisku, w tym w przypadku lokalizacji na terenie **U** hotelu, zapewnienie w granicach działki budowlanej, na której zlokalizowana będzie taka zabudowa, dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku jak dla terenów zabudowy zamieszkania zbiorowego, oraz zastosowane zasady akustyki architektonicznej i budowlanej w budynkach przeznaczonych na pobyt ludzi, które zostały dopuszczone.

³⁸ Mapa akustyczna miasta Poznania 2017, AkustiX, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, wrzesień 2017

³⁹ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1422, tekst jednolity)

6.10. Oddziaływanie na dziedzictwo kulturowe

Ze względu na brak w granicach obszaru objętego projektem planu dla terenu w rejonie ulic Cmentarnej i Grunwaldzkiej w Poznaniu zabytków w rozumieniu ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i ochronie nad zabytkami*, w projekcie nie podejmuje się ustaleń w zakresie dziedzictwa kulturowego, zabytków oraz dóbr kultury współczesnej oraz nie przewiduje się oddziaływania realizacji ustaleń planu w tym zakresie.

6.11. Oddziaływanie na dobra materialne

Realizacja ustaleń mpzp dla terenu w rejonie ulic Cmentarnej i Grunwaldzkiej w Poznaniu spowoduje oddziaływania na dobra materialne. Przygotowanie terenu zabudowy **U** pod lokalizację zabudowy usługowej wymagać będzie usunięcia istniejących obiektów i elementów związanych z prowadzoną obecnie sprzedażą i ekspozycją nagrobków. Wprowadzenie nowych inwestycji obejmujących lokalizację nowej zabudowy, a także budowa infrastruktury technicznej w obrębie nowego terenu usługowego przyczyni się natomiast do wzrostu ilości dóbr materialnych.

6.12. Oddziaływanie na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000

W granicach projektu planu dla terenu w rejonie ulic Cmentarnej i Grunwaldzkiej w Poznaniu nie są zlokalizowane formy ochrony przyrody, ustanowione w trybie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody*, w tym również obszary objęte Europejską Siecią Ekologiczną Natura 2000. W związku z powyższym, nie przewiduje się oddziaływania realizacji ustaleń mpzp w tym zakresie.

Jak wskazano w rozdziale 3 prognozy, najbliższym położonym obszarem prawnie chronionym jest Fort VIII, wchodzący w skład obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty „Fortyfikacje w Poznaniu”, (PLH300005). Działania najbardziej zagrażające chronionym siedliskom dotyczą głównie samych obiektów stanowiących miejsca zimowania nietoperzy i zasadniczo nie są związane ze sposobem zagospodarowania terenów położonych poza ich sąsiedztwem, zwłaszcza w większej odległości. Z uwagi na powyższe, zakłada się, że realizacja ustaleń projektu mpzp dla terenu w rejonie ulic Cmentarnej i Grunwaldzkiej nie spowoduje wystąpienia znaczących, negatywnych oddziaływań na przedmiot ochrony, a więc zimowiska nietoperzy oraz integralność wspomnianego obszaru chronionego.

6.13. Oddziaływanie transgraniczne

Ze względu na położenie geograficzne Poznania (znaczne oddalenie od terenów przygranicznych państwa) stwierdzić należy, że realizacja ustaleń omawianego planu miejscowego nie spowoduje oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, w rozumieniu Konwencji z Espoo z 25 lutego 1991 r.

7. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Analiza skutków realizacji postanowień mpzp prowadzona będzie w oparciu o wyniki pomiarów, ocen i analiz, wykonywanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska przez zobligowane do tego instytucje. Stosownie do art. 10 ust. 2 Dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. *w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko* dla monitoringu znaczącego wpływu na środowisko realizacji planów możliwe jest wykorzystanie istniejącego systemu monitoringu, w celu uniknięcia jego powielania. Należy tylko podkreślić, że analiza wyników pomiarów, uzyskanych w ramach PMS, musi dotyczyć obszaru objętego danym planem miejscowym.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, Państwowy Instytut Geologiczny, a także Prezydent Miasta Poznania (będący jednocześnie starostą powiatu grodzkiego) prowadzą monitoring poszczególnych komponentów środowiska, w zakresie oraz z częstotliwością określoną w przepisach odrębnych, w tym w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowisk* oraz ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne*. Działania ww. instytucji w zakresie monitoringu poszczególnych komponentów środowiska pozwolą na ocenę skutków realizacji ustaleń poszczególnych planów miejscowych i umożliwią reakcję na ewentualne negatywne zjawiska zachodzące w środowisku przyrodniczym.

Zakres i częstotliwość monitoringu, obejmującego pomiary stężeń zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego, badania poszczególnych wskaźników zanieczyszczenia wód podziemnych i powierzchniowych, a także pomiary poziomów hałasu na terenach zlokalizowanych na analizowanym obszarze, będą zatem dostosowane do zakresu i częstotliwości monitoringu prowadzonego w ramach programów Państwowego Monitoringu Środowiska. Pomiary i badania prowadzone w celu określenia stanu poszczególnych komponentów środowiska prowadzone będą natomiast zgodnie z metodyką i wymogami określonymi w poszczególnych rozporządzeniach⁴⁰, a także specjalistycznych opracowaniach – określających metodyki referencyjne, odnoszące się do sposobu analizowania stanu jakości poszczególnych komponentów środowiska.

Ponadto, w kontekście ustaleń omawianego w prognozie projektu planu, istotne będzie monitorowanie sposobu realizacji ustaleń mpzp, dotyczących następujących zagadnień:

- utrzymania minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej w obrębie działek budowlanych, a także zachowania określonych parametrów zabudowy – realizowane na etapie wydawania decyzji pozwoleń na budowę,
- wykształcenia wzdłuż wschodniej granicy planu strefy zieleni.

Należy też zaznaczyć, że precyzyjne określenie częstotliwości monitoringu oraz podanie jego zakresu na obecnym etapie projektowania jest bardzo utrudnione. Ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego określają możliwe sposoby zagospodarowania i użytkowania poszczególnych terenów, jednak uchwalenie planu nie oznacza automatycznej realizacji jego ustaleń, co w znacznym stopniu może utrudnić prowadzenie monitoringu w pełnym zakresie.

8. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE PLANU

Możliwość rozważania różnych, odmiennych sposobów zagospodarowania terenu znajdującego się w granicach projektu mpzp dla terenu w rejonie ulic Cmentarnej i Grunwaldzkiej w Poznaniu została ograniczona przez obowiązujące od 2014 r. „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania”, które wyznaczyło nowy kierunek zagospodarowania przestrzennego dla analizowanego terenu. Z terenu wyłączonego z zabudowy, przeznaczonego pod zieleń, został on włączony do grupy terenów przeznaczonych pod zabudowę, o specjalnych warunkach zabudowy i zagospodarowania.

Jak już wskazano w rozdziale 4.4 prognozy, na analizowanym terenie obecnie obowiązuje plan miejscowy dla obszaru części północnej „POŁUDNIOWO-ZACHODNIEGO KLINA ZIELENI” w Poznaniu – obszar B, w którym to stanowi on teren wyłączony z zabudowy, przeznaczony pod łąki, zieleń naturalną i zalesienia w klinie zieleni (**5Kz-RL**). Dla terenu **5Kz-RL** ustalono zakaz lokalizacji budynków, a dopuszczono jedynie lokalizację urządzeń i obiektów służących rekreacyjnemu wykorzystaniu terenu. Z przyrodniczego punktu widzenia, biorąc pod uwagę położenie analizowanego terenu w bezpośrednim sąsiedztwie Potoku Junikowskiego, rozwiązania funkcjonalne ustalone w planie obowiązującym są bardziej korzystne i w większym stopniu zapewniają podbudowę biologiczną potokowi jako lokalnemu korytarzowi ekologicznemu. Stąd jedynym rozwiązaniem alternatywnym jaki można w tym przypadku brać pod uwagę jest wariant zerowy (0), a więc odstąpienie od realizacji ustaleń projektu planu i zachowanie obecnie obowiązującej struktury funkcjonalnej dla analizowanego obszaru.

Z drugiej strony należy podkreślić, że pomimo obowiązywania dla analizowanego obszaru planu miejscowego od 2008 r., to stanowi on obecnie przestrzeń mocno przekształconą antropogenicznie (głównie na skutek wykorzystania terenu jako zaplecza budowlanego w trakcie przebudowy ul. Grunwaldzkiej), całkowicie pozbawioną drzew, krzewów i biorąc pod uwagę stan jego obecnego zagospodarowania nie pełni on funkcji przyrodniczych, które zostały ustalone dla niego w obowiązującym planie miejscowym. Stąd jego obecna wartość przyrodnicza jest mała. Biorąc powyższe pod uwagę oraz to, że teren położony jest w bezpośrednim sąsiedztwie Cmentarza Komunalnego nr 2 Junikowo oraz przy ruchliwym skrzyżowaniu ulic Grunwaldzkiej i Cmentarnej, uznano, że zlokalizowanie na nim ekstensywnej zabudowy usługowej pozwoli na racjonalne

⁴⁰ w tym m.in. w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 19 lipca 2016 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz.U.2016.1178), rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2011 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów poziomów substancji lub energii w środowisku przez zarządzającego drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem lub portem (DZ.U.2011.Nr288 poz.1697)

zagospodarowanie przestrzeni wokół ww. skrzyżowania i nie będzie się wiązało z utratą cennych przyrodniczo komponentów.

9. WNIOSKI I STRESZCZENIE

Prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu w rejonie ulic Cmentarnej i Grunwaldzkiej w Poznaniu. Prognoza składa się z ośmiu części.

W pierwszej części omówiono przedmiot opracowania, podstawy formalno-prawne, metodologię i zasadność jej sporządzania. Prognoza oddziaływania na środowisko stanowi podstawowy dokument, niezbędny do przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu. Obowiązek jej opracowania wynika bezpośrednio z zapisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* oraz z ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*. Zasadniczym celem prognozy oddziaływania na środowisko jest wskazanie potencjalnego oddziaływania realizacji ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na środowisko przyrodnicze, kulturowe i krajobraz.

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu w rejonie ulic Cmentarnej i Grunwaldzkiej w Poznaniu, sporządzanego na podstawie uchwały Nr XXXIII/513/VII/2016 Rady Miasta Poznania z dnia 12 lipca 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu w rejonie ulic Cmentarnej i Grunwaldzkiej w Poznaniu. Obszar będący przedmiotem opracowania położony jest w południowo-zachodniej części miasta Poznania, na Junikowie, w bezpośrednim sąsiedztwie skrzyżowania ulic Cmentarnej i Grunwaldzkiej oraz Cmentarza Komunalnego nr 2 Junikowo. Obejmuje niewielki teren położony pomiędzy ul. Cmentarną a Potokiem oraz fragment ulicy Cmentarnej. Powierzchnia projektu planu wynosi 1,08 ha. Obecnie na omawianym terenie obowiązują ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru części północnej „POŁUDNIOWO-ZACHODNIEGO KLINA ZIELENI” w Poznaniu – obszar B (uchwała Nr XXXVIII/399/V/2008 Rady Miasta Poznania z dnia 10 czerwca 2008 r.

W drugiej części prognozy opisano obecne zagospodarowanie analizowanego terenu. Poddano charakterystyce poszczególne elementy środowiska przyrodniczego oraz ich wzajemne powiązania, w tym: rzeźbę terenu, budowę geologiczną i warunki gruntowe, gleby, warunki wodne, szatę roślinną, świat zwierzęcy oraz klimat lokalny. W oparciu o dostępne informacje i analizy dokonano również oceny jakości powietrza i zasobów wodnych oraz oceny klimatu akustycznego.

Obecnie większą część analizowanego obszaru stanowi niezabudowany teren, pokryty ubogą roślinnością niską. W jego obrębie wydzielono dwa niewielkie tereny – jeden przy północnej granicy obszaru opracowania i drugi bliżej skrzyżowania z ul. Grunwaldzką – w obrębie których prowadzona jest działalność usługowa (sprzedaż i ekspozycja nagrobków). Tereny te zostały wygradzone. Wąskie pasy terenu od strony ul. Grunwaldzkiej i w pobliżu skarpy Potoku Junikowskiego stanowią obecnie splantowane, w wielu miejscach nasypane różnymi kruszywami grunty. Fragment ulicy Cmentarnej w granicach sporządzanego planu obejmuje: pasy dla ruchu samochodowego rozdzielone pasami zieleni urządzonej, chodniki, ścieżkę rowerową, pobocza z zielenią urządzonej i przejście pieszkie.

Pod względem geomorfologicznym przedmiotowy obszar stanowi równinę sandrową (Sandr Junikowski) usypaną przez wody lądolodu, powstałą na przedpolu strefy marginalnej zlodowacenia bałtyckiego. Obszar objęty opracowaniem jest terenem płaskim, który delikatnie opada w południowo-wschodnią stronę, w kierunku Potoku Junikowskiego – z poziomu 78,00 m n.p.m. przy północnej części ul. Cmentarnej do poziomu 76,60 m n.p.m. przy krawędzi doliny przy ul. Grunwaldzkiej. Stosunkowo płaski, równinny teren obszaru opracowania graniczy z wyraźnie wcinającym się w podłoże korytem Potoku Junikowskiego.

Z analizy „Atlasu geologiczno-inżynierskiego Poznania” wynika, że na całym obszarze opracowania na głębokościach sięgających 1, 2 i 4 m p.p.t. zalegają osady wodnolodowcowe poziomu sandrowego I fazy poznańskiej, wykształcone jako piaski o różnej granulacji oraz żwiry i jedynie w północnej części obszaru pod tymi osadami sięgającymi głębokości 1 i 2 m p.p.t. na głębokości 4 m p.p.t. zalegają osady wcześniejszej fazy leszczyńskiej. Jedynie w pobliżu ul. Grunwaldzkiej zostały nasypane grunty budowlane. Grunty te występują w pobliżu doliny potoku do głębokości 2 m p.p.t. Poza fragmentem terenu przylegającym do ul. Grunwaldzkiej w obszarze opracowania występują

grunty o dobrych parametrach geotechnicznych, wystarczających dla bezpośredniego posadowienia większości standardowych obiektów budowlanych.

Na obszarze objętym granicami projektu mpzp nie stwierdzono występowania zasobów naturalnych w postaci udokumentowanych i zarejestrowanych złóż kopalin oraz udokumentowanych śródlądowych zbiorników wód podziemnych.

Gleby tego terenu należały do gruntów rolnych klasy VI kompleksu żytniego (żytnioziemniaczanego) słabego. Grunty te podczas przebudowy ul. Grunwaldzkiej i ul. Cmentarnej były użytkowane jako powierzchnie do składowania kruszywa budowlanego. Po zakończeniu inwestycji zostały splantowane. Materiał mineralny miejscami pozostał na powierzchni gruntu lub został wymieszany z gruntem rodzimym. W pobliżu doliny Potoku Junikowskiego grunty zostały nadsypane. W obszarze opracowania gleby wykazują odczyn alkaliczny (pH 7,4-9,3). Alkaliczność gleb należy wiązać z emisją niską i opadami alkalicznymi pyłów emitowanych przez zakłady przemysłowe oraz znacznym udziałem gleb antropogenicznych, zanieczyszczonych materiałami budowlanymi z wysoką zawartością wapnia (gruz, tynk, farby itp.).

Obszar opracowania mpzp dla terenu w rejonie ulic Cmentarnej i Grunwaldzkiej w Poznaniu pod względem hydrograficznym położony jest w dorzeczu Warty, w zasięgu jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) Potok Junikowski (kod PLRW60001718576) oraz w zasięgu jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 60 (PLGW60060). Obszar jest pozbawiony cieków i zbiorników wodnych, natomiast od strony wschodniej bezpośrednio sąsiaduje z fragmentem koryta Potoku Junikowskiego, do którego jest całości odwadniany. W zakresie wód podziemnych w obszarze opracowania wyróżniamy użytkowe piętro czwartorzędowe oraz piętro trzeciorzędowe. Spływ wód podziemnych przebiega w kierunku południowo-wschodnim – w kierunku Warty.

Obszar charakteryzuje się bardzo ubogą szatą roślinną. Teren pomiędzy ul. Cmentarną a doliną Potoku Junikowskiego porasta wyłącznie spontanicznie rozwijająca się niska zieleń, w tym gatunki ruderalne. W miejscach nie dość zarośniętych trawami, bliższych dolinie, grunt licznie porastają mchy (*Bryophyta*) i wątrobowce (*Marchantiophyta syn. Hepaticophyta*). Wątrobowce reprezentowane głównie przez porostnicę wielokształtną (*Marchantia polymorpha*) zdominowały powierzchnie gruntu, tworząc zwarte plechy. Z roślin ruderalnych obserwowanych w terenie można wymienić takie gatunki, jak: krwawnik pospolity (*Achillea millefolium*), cykoria podróżnik (*Cichorium intybus*), mniszek pospolity (*Taraxacum officinale*), wiesiołek (*Oenothera sp.*). Z kolei w ul. Cmentarnej – w pasach rozdziału – nasadzona została zieleń urządzonej, w tym jednogatunkowe rzędy klonu polnego (*Acer campestre 'Elsrijk'*) i płatanu klonolistnego (*Platanus acerifolia*), otoczone powierzchniami trawiastymi.

Dolina Potoku Junikowskiego charakteryzuje się występowaniem gatunków zwierząt typowych dla mozaiki krajobrazu o silnym antropogenicznym oddziaływaniu na szatę roślinną oraz o znacznym uwodnieniu terenu. Obszar doliny zasiedlają przede wszystkim gatunki o szerokim zasięgu występowania, w większości odznaczające się dużymi możliwościami adaptacyjnymi do zmienionych warunków środowiskowych.

Warunki klimatyczne w Poznaniu w znacznym stopniu ukształtowane zostały poprzez napływające w kierunku miasta masy powietrza. Dominującymi masami powietrza, szczególnie w okresie letnim i jesiennym, są masy powietrza polarno-morskiego, które napływają znacznie częściej niż powietrze polarno-kontynentalne. Najrzadziej pojawiają się masy powietrza arktycznego oraz zwrotnikowego. Najczęściej przemieszczającymi się nad terenami Poznania frontami są fronty chłodne, powodujące znaczne wahania ciśnienia, odczuwalny spadek temperatury powietrza oraz wzrost prędkości wiatru. Zjawiskom tym towarzyszy również występowanie opadów, często o znacznej gwałtowności. Średnio w ciągu roku notowanych jest w Poznaniu 67 dni, w których przemieszczają się fronty chłodne i 42, w których przemieszczają się fronty ciepłe. Najdłużej obserwowany jest okres bezfrontowy i wynosi on 230 dni w roku.

Wykonana przez WIOŚ roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2016 pod kątem ochrony zdrowia ludzi wykazała, że stężenia NO₂, SO₂, CO, C₆H₆, pyłu PM_{2,5}, As, Cd, Ni, Pb, O₃, oceniane pod kątem ochrony zdrowia ludzi za 2016 r., nie przekraczały poziomów dopuszczalnych bądź docelowych, w związku z tym aglomeracja poznańska zaliczona została do klasy A. Ze względu na stwierdzone przekroczenia dopuszczalnego poziomu pyłu PM₁₀ (dla stężeń 24-godzinnych) strefa aglomeracja poznańska w 2016 r. (podobnie jak w latach ubiegłych) zaliczona została do klasy C. Na terenie miasta Poznania nie zanotowano natomiast na żadnym ze stanowisk pomiarowych przekroczeń stężeń średnich rocznych dla pyłu PM₁₀. W przypadku stężeń benzo(a)pirenu, na wszystkich stanowiskach pomiarowych odnotowano stężenia przekraczające

poziom docelowy. Na podstawie wykonanych pomiarów, wszystkie strefy, w tym strefę aglomeracja poznańska, zaliczono do klasy C.

Obszar projektu planu nie podlega w stanie istniejącym ochronie akustycznej w środowisku – na podstawie obowiązujących przepisów ustawy *Prawo ochrony środowiska*⁴¹ oraz rozporządzenia *w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku*⁴².

Niemniej, do prognozy dołączono ilustrację zasięgów oddziaływania hałasu samochodowego i tramwajowego z ul. Grunwaldzkiej oraz hałasu samochodowego z ul. Cmentarnej – na podstawie aktualnej dokumentacji *Mapy akustycznej miasta Poznania 2017*⁴³.

Obszar projektu planu znajduje się w całości w zasięgu oddziaływania hałasu samochodowego o poziomie wyższym niż $L_{DWN} = 55$ dB, w porze dzieńno-wieczorno-nocnej, na wysokości obserwatora ok. 4 m nad powierzchnią terenu. W części analizowanego obszaru – na terenie obecnie niezagospodarowanym, czyli poza terenem komunikacji ul. Cmentarnej, poziom hałasu przekraczający wartość $L_{DWN} = 60$ dB zajmuje ok. 2/3 powierzchni terenu, od strony ul. Grunwaldzkiej i ul. Cmentarnej, natomiast hałas o poziomie przekraczającym wartość $L_{DWN} = 65$ dB – zajmuje pas terenu o szerokości ok. 18 m od granicy obszaru projektu planu od strony ul. Grunwaldzkiej (a także na terenie komunikacji – wzdłuż jezdni ul. Cmentarnej). Wzdłuż południowej granicy projektu planu – na wysokości terenu obecnie niezagospodarowanego, przyległej do terenu komunikacji ul. Grunwaldzkiej, poziom hałasu samochodowego osiąga wartość ok. $L_{DWN} = 68-69$ dB. W porze nocnej, prawie cały obszar projektu planu znajduje się w zasięgu oddziaływania hałasu samochodowego o poziomie wyższym niż $L_N = 50$ dB. W pasie terenu – w części niezagospodarowanej, o szerokości do ok. 35-36 m, od strony ul. Grunwaldzkiej (a także na terenie komunikacji – wzdłuż jezdni ul. Cmentarnej), poziom tego hałasu jest wyższy niż $L_N = 55$ dB, natomiast w wąskim pasie terenu o szerokości do ok. 2-3 m – hałas samochodowy jest wyższy niż $L_N = 60$ dB, od strony ul. Grunwaldzkiej. Wzdłuż południowej granicy projektu planu – na wysokości terenu obecnie niezagospodarowanego, poziom hałasu samochodowego osiąga wartość ok. $L_N = 60-61$ dB.

Hałas tramwajowy jest nieco niższy niż hałas samochodowy. Jednak jednoczesne oddziaływanie obu źródeł hałasu komunikacyjnego, samochodowego i tramwajowego – oznacza, że po zsumowaniu zasięgów ich oddziaływania, skumulowany poziom hałasu komunikacyjnego będzie wyższy od np. hałasu samochodowego o ok. 2 dB. Oznacza to, że znaczna część obszaru projektu planu (ok. 3/4 jego powierzchni) znajduje się w zasięgu oddziaływania hałasu komunikacyjnego o poziomie wyższym niż $L_{DWN} = 60$ dB, natomiast prawie jego połowa (ok. 2/5 powierzchni) od strony ul. Grunwaldzkiej – w zasięgu oddziaływania hałasu komunikacyjnego o poziomie wyższym niż $L_{DWN} = 65$ dB. Wzdłuż południowej granicy projektu planu – na wysokości terenu obecnie niezagospodarowanego, poziom hałasu komunikacyjnego osiąga wartość ok. $L_{DWN} = 70$ dB oraz ok. $L_N = 62$ dB, odpowiednio w porze dzieńno-wieczorno-nocnej oraz w porze nocnej.

Obszar projektu planu nie jest jednak skażony hałasem przemysłowym oraz oddziaływaniem innych źródeł – tzw. „pozostałych obiektów i działalności będących źródłem hałasu”, zlokalizowanych w granicach opracowania i poza nimi. Ponadto, obszar projektu planu znajduje się poza zasięgiem oddziaływania hałasu lotniczego oraz hałasu kolejowego.

Zgodnie z ustaleniami „Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, JCWP Potok Junikowski (kod JCWP – PLRW60001718576) jako nizinny piaszczysty potok, jest silnie zmieniony i prezentuje słaby potencjał ekologiczny. Celem środowiskowym jest osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego. Ponieważ w zlewni JCWP nie zidentyfikowano presji mogącej być przyczyną występujących przekroczeń wskaźników jakości, konieczne jest dokonanie szczegółowego rozpoznania przyczyn w celu prawidłowego zaplanowania działań naprawczych. Termin osiągnięcia celu środowiskowego – ze względu na brak możliwości technicznych – został przedłużony do 2021 roku. Zgodnie z wynikami badań potencjału ekologicznego zebranych w ww. punkcie pomiarowo-kontrolnym w 2014 r. Potok Junikowski został zakwalifikowany do IV klasy – niezadowolającej jakości wody w klasie elementów biologicznych oraz II klasy – dobrej jakości wody w klasyfikacji elementów hydromorfologicznych, jak i fizykochemicznych.

⁴¹ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2017 r., poz. 519, tekst jednolity z późn. zm.)

⁴² Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. *w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (Dz. U. z 2014 r., poz. 112, tekst jednolity)

⁴³ *Mapa akustyczna miasta Poznania 2017*, AkustiX, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, wrzesień 2017

Z kolei celem środowiskowym dla JCWPd nr 60 jest osiągnięcie dobrego stanu chemicznego oraz dobrego stanu ilościowego. Wody te nie są zagrożone nieosiągnięciem ww. celu. Z uwagi na brak lokalizacji punktów pomiarowo-kontrolnych na obszarze miasta Poznania, dla oceny jakości wód podziemnych JCWPd nr 60 przyjęto dane zebrane dla punktów pomiarowych zlokalizowanych w granicach powiatu poznańskiego. W 2016 r. jakość wód na terenie powiatu poznańskiego badana była w 18 punktach. Wody najlepszej jakości, zaliczane do klasy II, stwierdzono w punktach pomiarowo-kontrolnych w 8 miejscowościach: Czachurki (nr 1), Borówiec (nr 5), Biskupice (nr 1258), Dakowy Suche (nr 1282), Góra (nr 2557), Kamionki (nr 2563), Gruszczyn (nr 2564) i Głębocek (nr 2566). Najgorsza jakość wód podziemnych (V klasa) stwierdzona została w punkcie nr 1224, zlokalizowanym na terenie Borówca.

Na terenie objętym projektem mpzp nie występują obiekty zabytkowe, dobra kultury oraz udokumentowane stanowiska archeologiczne i warstwy kulturowe w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*.

Trzeci rozdział prognozy dotyczy analizy problemów ochrony środowiska, istotnych z punktu widzenia projektu planu. Na obszarze objętym projektem mpzp nie występują cenne zasoby przyrodnicze, objęte powierzchniowymi formami ochrony przyrody, ustanowionymi na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody*. Natomiast obszarem prawnie chronionym położonym najbliżej projektu planu jest Fort VIII, zlokalizowany przy Stadionie Miejskim (INEA Stadionie), w rejonie ul. Rumuńskiej (oddalony o ok. 1500 m). Fort stanowi element obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty – „Fortyfikacje w Poznaniu” (PLH300005). OZW „Fortyfikacje w Poznaniu” obejmuje w sumie 18 fortów (forty główne I-IX i forty pośrednie Ia – IXa), Cytadelę oraz 3 schrony zlokalizowane w obrębie Sołacza. Został wskazany do ochrony z uwagi na występowanie w jego granicach unikatowych miejsc zimowania nietoperzy, w tym gatunków wskazanych w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej.

Obszar opracowania położony jest w zasięgu południowo-zachodniego klina zieleni miasta Poznania, w bezpośrednim sąsiedztwie doliny Potoku Junikowskiego. Należy jednak pamiętać, że jest to mocno antropogenicznie przekształcony fragment doliny. Środowisko przyrodnicze i krajobraz omawianego obszaru zostały całkowicie zantropizowane – w przeszłości w wyniku rolniczego użytkowania terenu, a współcześnie w wyniku realizacji rozległej inwestycji komunikacyjnej (2012 r. – przebudowa skrzyżowania ul. Grunwaldzkiej z ul. Cmentarną, wówczas na terenie planu składowane były materiały budowlane) i trwającego obecnie użytkowania fragmentów terenu na cele sprzedaży nagrobków. Sam obszar planu nie stanowi zatem przyrodniczo wartościowej przestrzeni, został silnie przekształcony pod względem florystycznym i faunistycznym, natomiast jest położony w obrębie większej, nadal jeszcze ciągłej przestrzeni struktury przyrodniczej, jaką jest południowo-zachodni klin zieleni i z nim związany lokalny korytarz ekologiczny doliny Potoku Junikowskiego. W strukturze systemu zieleni miasta kliny stanowią podstawowe elementy pełniące ważne funkcje ekologiczne, klimatyczne i rekreacyjne, zapewniając równocześnie prawidłowe funkcjonowanie miasta jako środowiska życia człowieka. Kliny zieleni umożliwiają również powiązanie systemu zieleni miejskiej Poznania z terenami zieleni gmin sąsiednich i zapewniają zachowanie ciągłości systemu korytarzy ekologicznych w skali regionalnej i krajowej. Podkreślić też należy, że ścisły związek z funkcjonowaniem terenów klina zieleni zachowują przylegające do niego tereny o nieuszczelnionych powierzchniach, porośnięte roślinnością, które zbierają i odprowadzają wody opadowe i roztopowe w kierunku potoku, sprzyjając utrzymaniu w nim odpowiedniego stanu samych wód oraz siedlisk wodnych i wodno-lądowych. Planując zatem lokalizację nowych obiektów budowlanych w otoczeniu potoku należy wziąć pod uwagę konieczność zachowania podbudowy biologicznej doliny, zachowania odpowiedniego udziału powierzchni przesiąkalnych, biologicznie czynnych, pozwalających na zachowanie warunków siedliskowych i zasilania potoku wodami opadowymi i roztopowymi.

Czwarty rozdział poświęcono omówieniu celu i zapisów projektu planu oraz ich powiązaniu z ustaleniami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania. Wykazano także potencjalne skutki dla środowiska i przestrzeni, jakie mogą wystąpić w przypadku braku realizacji ustaleń planu miejscowego.

Dla przedmiotowego terenu obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru części północnej „POŁUDNIOWO-ZACHODNIEGO KLINA ZIELENI” w Poznaniu – obszar B, uchwalony w 2008 r. W obowiązującym planie obszar objęty zmianą przeznaczony został pod łąki, zielen naturalną i zalesienia w klinie zieleni (teren **SKz-RL**) oraz drogę publiczną klasy lokalnej (teren **2KD-L**, ul. Cmentarna). Z wnioskiem o zmianę przeznaczenia działek nr 113/3 i 121/1, ark. 25, obręb Junikowo, w obowiązującym planie wystąpiły osoby fizyczne. Wniosek dotyczył zmiany przeznaczenia

ww. działek z łąk, zieleni naturalnej i zalesień w klinie zieleni na zabudowę mieszkaniową i działalność gospodarczą, na co pozwoliło Studium uchwalone w 2014 r., gdzie analizowany obszar włączony został do terenów o specjalnych warunkach zabudowy i zagospodarowania, na których możliwa jest zabudowa, ale o ograniczeniach wynikających z konieczności ochrony zasobów środowiska i krajobrazu (**MN***). Obecnie analizowany obszar użytkowany jest w części na cele prowadzenia sprzedaży nagrobków oraz na cele parkingowe. Ponieważ ww. działki położone są przy skrzyżowaniu ulic Grunwaldzkiej i Cmentarnej, w bezpośrednim sąsiedztwie Cmentarza Komunalnego nr 2 Junikowo, uznano, że zlokalizowanie na nich zabudowy pozwoli na racjonalne zagospodarowanie przestrzeni wokół ww. skrzyżowania. W celu zapewnienia prawidłowej obsługi komunikacyjnej przyszłej zabudowy, w granice nowo opracowywanego planu włączony został również przyległy do ww. działek odcinek ulicy Cmentarnej. Sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego pozwoli określić nowe rozwiązania funkcjonalno-przestrzenne, parametry i wskaźniki dla projektowanych obiektów oraz wskaże rozwiązania układu komunikacyjnego dla obsługi przedmiotowego terenu.

W projekcie mpzp w miejscu terenu łąk, zieleni naturalnej i zalesień w klinie zieleni (**5Kz-RL**) ustalono teren zabudowy usługowej o symbolu **U**. Natomiast dla fragmentu ul. Cmentarnej, podobnie jak w obowiązującym mpzp, ustalono teren drogi publicznej klasy lokalnej, oznaczony symbolem **KD-L**. Dla terenu zabudowy usługowej **U** ustalono lokalizację zgodnie z wyznaczonymi na rysunku liniami zabudowy wolno stojących budynków usługowych, przy czym ustalono zakaz lokalizacji zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, domów opieki społecznej, szpitali, warsztatów samochodowych, blacharni, lakierni, zabudowy zamieszkania zbiorowego, z wyjątkiem hoteli. Natomiast w przypadku lokalizacji usług handlu, ograniczono powierzchnię sprzedaży do nie więcej niż 300 m² w jednym budynku. Dla terenu **U** dopuszczono lokalizację na działce budowlanej jednego lokalu mieszkalnego o powierzchni użytkowej nie większej niż 200 m², usytuowanego w budynku usługowym oraz lokalizację stacji transformatorowych, wolno stojących lub przylegających do ściany budynku o innym przeznaczeniu lub wbudowanych w budynki o innym przeznaczeniu, a także wiat.

W kontekście powyższego opracowania szczególnie istotne są ustalenia projektu w zakresie zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego. W tym zakresie ustalono:

- zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem przedsięwzięć dopuszczonych pozostałymi ustaleniami planu oraz inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej;
- nakaz zagospodarowania zielenią strefy zieleni, wskazanej na rysunku planu, oraz wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia;
- zachowanie i uzupełnienie istniejących zadrzewień, a w przypadku kolizji z planowaną i istniejącą infrastrukturą lub zabudową dopuszczenie ich przesadzenia lub usunięcia, przy czym:
 - w przypadku usunięcia wymaga się wprowadzenia nowych nasadzeń drzew na działce budowlanej lub terenie,
 - na terenie **KD-L** nowe nasadzenia drzew w pasie drogowym dopuszcza się pod warunkiem, że nie koliduje to z parametrami drogi i infrastrukturą techniczną;
- odprowadzenie wód opadowych i roztopowych do sieci kanalizacji deszczowej, z dopuszczeniem zagospodarowania na działce budowlanej;
- w zakresie kształtowania komfortu akustycznego w środowisku i w budynkach:
 - zapewnienie wymaganych standardów akustycznych na granicach z terenami o zdefiniowanych wymaganiach akustycznych w środowisku,
 - w przypadku lokalizacji na terenie **U** hotelu, zapewnienie w granicach działki budowlanej, na której zlokalizowana będzie taka zabudowa, dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku jak dla terenów zabudowy zamieszkania zbiorowego,
 - dopuszczenie stosowania zasad akustyki budowlanej i architektonicznej w budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi;
- dopuszczenie stosowania indywidualnych systemów grzewczych, przy czym zakazuje się stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe.

Korzystnym ustaleniem projektu planu w dziedzinie zagadnień dotyczących akustyki środowiska, sformułowanym w zakresie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu zabudowy usługowej **U**, jest zakaz lokalizacji na tym terenie zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, domów opieki społecznej, szpitali, a także warsztatów samochodowych, blacharni, lakierni, jak również zakaz lokalizacji zabudowy zamieszkania zbiorowego, z wyjątkiem hoteli.

Korzystnym ustaleniem projektu mpzp w zakresie kształtowania zieleni jest również wymóg wprowadzenia strefy zieleni na terenie zabudowy usługowej **U**, wzdłuż wschodniej granicy projektu planu, w której ustala się zagospodarowanie zielenią.

W „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania” z 2014 r. obszar projektu mpzp położony jest w granicach terenu o specjalnych warunkach zabudowy i zagospodarowania, w kategorii terenów pod zabudowę, oznaczonego symbolem **MN***, tj. tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, dla którego ustala się:

- wiodący kierunek przeznaczenia – zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna (wolno stojąca, bliźniacza, szeregową, atrialną),
- uzupełniający kierunek przeznaczenia – zabudowa usługowa towarzysząca zabudowie mieszkaniowej, zieleń (np.: parki, skwery), tereny sportu i rekreacji, tereny komunikacji i infrastruktury technicznej.

Ulica Cmentarna znajduje się w Studium w granicach terenu o specjalnych warunkach zabudowy i zagospodarowania – terenu drogi lokalnej istotnej dla transportu autobusowego, oznaczonego symbolem **kdL**. Należy zatem uznać, że rozwiązania funkcjonalne, zaproponowane w analizowanym projekcie mpzp dla terenu w rejonie ulic Cmentarnej i Grunwaldzkiej w Poznaniu są zgodne z zapisami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania.

W przypadku odstąpienia od uchwalenia i realizacji ustaleń mpzp dla terenu w rejonie ulic Cmentarnej i Grunwaldzkiej zasady kształtowania sposobu postępowania w sprawach przeznaczania omawianych terenów na określone cele oraz ustalania zasad ich zagospodarowania będą określone w obowiązującym planie miejscowym dla obszaru części północnej „POŁUDNIOWO-ZACHODNIEGO KLINA ZIELENI” w Poznaniu – obszar B. W obowiązującym planie analizowany w prognozie obszar położony jest w granicach terenu zieleni, współtworzącego klinowy system zieleni miasta, przeznaczonego pod łąki, zieleń naturalną i zalesienia w klinie zieleni (**SKz-RL**). Dla terenu **SKz-RL** ustalono zakaz lokalizacji budynków, dopuszczenie lokalizacji placów gier i zabaw dla dzieci, miejsc biwakowych, parkingów rowerowych, obiektów małej architektury służących rekreacji lub utrzymaniu porządku, zadaszeń, stołów, ławek, tablic informacyjnych i znaków, a także dopuszczenie zalesienia gruntów niezadrzewionych na podstawie planu zalesienia, zgodnie z przepisami odrębnymi. Zatem odstąpienie od realizacji ustaleń analizowanego projektu planu będzie skutkowało pozostawieniem przedmiotowego obszaru jako niezabudowanego terenu przeznaczonego pod zieleń, a ewentualne zainwestowanie terenu może być związane jedynie z jego rekreacyjnym użytkowaniem.

W piątej części prognozy omówione zostały podstawowe cele ochrony środowiska, formułowane na szczeblu międzynarodowym, w tym wspólnotowym i krajowym. Odniesiono się do zapisów następujących dokumentów:

- na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym - Europejskiej Konwencji Krajobrazowej, Konwencji o różnorodności biologicznej, Dyrektywy 96/62/WE Rady w sprawie oceny i zarządzania jakością otaczającego powietrza, Dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko;
- na szczeblu krajowym - Strategii Rozwoju Kraju 2020, Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020), Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Poznania na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 roku.

Rozdział szósty w całości poświęcono omówieniu potencjalnych oddziaływań realizacji ustaleń mpzp dla terenu w rejonie ulic Cmentarnej i Grunwaldzkiej w Poznaniu na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego. Wskazano również ustalenia projektu mpzp, których realizacja służyć będzie ochronie środowiska przyrodniczego.

Realizacja ustaleń mpzp powodować będzie oddziaływania na środowisko przyrodnicze o zróżnicowanym charakterze i intensywności. Negatywne oddziaływania na środowisko wystąpią na terenie zabudowy usługowej **U**, na którym realizowane będą nowe inwestycje budowlane. Zmiany wynikające z realizacji analizowanego planu będą obserwowane długofalowo w zakresie podstawowych elementów środowiska. Do trwałych lub długoterminowych oddziaływań na środowisko zaliczono: ingerencję w rzeźbę terenu (wykopy, niwelacje terenu) i warunki gruntowo-wodne (m.in. zagęszczenie podłoża), zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnych oraz pogorszenie warunków infiltracyjnych gruntu w miejscach realizacji zabudowy, dojazdów, miejsc postojowych, zwiększenie odpływu wód opadowych i roztopowych za pośrednictwem kanalizacji deszczowej, usunięcie części istniejącej zieleni niskiej w miejscach realizacji nowej zabudowy i elementów

towarzyszących zabudowie, nieznaczne zwiększenie emisji (zanieczyszczeń powietrza i hałasu) w związku z funkcjonowaniem nowej zabudowy usługowej. Ze względu na niewielką skalę projektowanych inwestycji budowlanych, ich charakter oraz stosunkowo niedużą powierzchnię, na jakiej będą lokalizowane, stwierdzono, że ich realizacja nie spowoduje znaczących, negatywnych oddziaływań na środowisko.

Realizacja ustaleń w zakresie ochrony i kształtowania środowiska i przyrody pozwoli na ograniczenie skali negatywnych oddziaływań na środowisko, jakie pojawią się w konsekwencji wprowadzenia na tereny nowego sposobu zagospodarowania i użytkowania. Warunkiem niezbędnym dla ograniczania negatywnych skutków dla środowiska będzie precyzyjne wyegzekwowanie ustaleń planu miejscowego, zwłaszcza tych w zakresie ochrony środowiska oraz restrykcyjne przestrzeganie przez inwestorów przepisów i wymogów ochrony środowiska, wynikających z przepisów odrębnych, zwłaszcza w zakresie prawidłowego prowadzenia gospodarki wodno-ściekowej, ochrony jakości powietrza, ochrony przed hałasem, a także ochrony i kształtowania zieleni.

Istotnym warunkiem zachowania prawidłowego funkcjonowania środowiska będzie przestrzeganie zapisów określających maksymalną powierzchnię zabudowy działek budowlanych, utrzymanie, określonego w projekcie planu, minimalnego udziału powierzchni biologicznie na poszczególnych terenach oraz wprowadzanie nowej zieleni na wszystkich nieutwardzonych fragmentach terenów. Wprowadzana zieleń powinna składać się z jak największej ilości drzew i krzewów, złożonych głównie z gatunków rodzimych, dostosowanych do lokalnych warunków siedliskowych. Skład gatunkowy, gęstość nasadzeń i fizjonomia zieleni powinny być dostosowane do pełnionych funkcji, zarówno środowiskotwórczych, sanitarnych, jak i estetycznych. W tym zakresie bardzo ważnym elementem zagospodarowania terenu będzie zieleń nasadzona w obrębie strefy wskazanej na rysunku planu wzdłuż wschodniej granicy planu. Odpowiednio zaprojektowane nasadzenia (odpowiednio zróżnicowane gatunkowo i gęste) oraz prawidłowo pielęgnowane pozwolą na stworzenie bariery, osłony ekologicznej dla Potoku Junikowskiego.

W siódmej części odniesiono się do zagadnień związanych z analizą skutków realizacji postanowień planu miejscowego. Zwrócono uwagę na konieczność monitorowania zwłaszcza sposobu realizacji ustaleń mpzp, dotyczących zagadnień związanych z utrzymaniem wysokiego minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej i zachowania określonych parametrów zabudowy (realizowane na etapie wydawania decyzji pozwoleń na budowę), a także wykształceniem wzdłuż wschodniej granicy planu strefy zieleni.

W części ósmej prognozy odniesiono się do rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projekcie planu.

Zwrócono uwagę, że możliwość rozważania różnych, odmiennych sposobów zagospodarowania terenu znajdującego się w granicach projektu mpzp dla terenu w rejonie ulic Cmentarnej i Grunwaldzkiej w Poznaniu została ograniczona przez obowiązujące od 2014 r. „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania”, które wyznaczyło nowy kierunek zagospodarowania przestrzennego dla analizowanego terenu. Z terenu wyłączonego z zabudowy, przeznaczonego pod zieleń, został on włączony do grupy terenów przeznaczonych pod zabudowę, o specjalnych warunkach zabudowy i zagospodarowania.

Ponadto, zwrócono uwagę, że na analizowanym terenie obecnie obowiązuje plan miejscowy dla obszaru części północnej „POŁUDNIOWO-ZACHODNIEGO KLINA ZIELENI” w Poznaniu – obszar B, w którym to stanowi on teren wyłączony z zabudowy, przeznaczony pod łąki, zieleń naturalną i zalesienia w klinie zieleni (**SKz-RL**). Zatem z przyrodniczego punktu widzenia, biorąc pod uwagę położenie analizowanego terenu w bezpośrednim sąsiedztwie Potoku Junikowskiego, rozwiązania funkcjonalne ustalone w planie obowiązującym są bardziej korzystne i w większym stopniu zapewniają podbudowę biologiczną potokowi jako lokalnemu korytarzowi ekologicznemu. Stąd jedynym rozwiązaniem alternatywnym jaki można w tym przypadku brać pod uwagę jest wariant zerowy (0), a więc odstąpienie od realizacji ustaleń projektu planu i zachowanie obecnie obowiązującej struktury funkcjonalnej dla analizowanego obszaru. Z drugiej strony podkreślono, że pomimo obowiązywania dla analizowanego obszaru planu miejscowego od 2008 r., to stanowi on obecnie przestrzeń mocno przekształconą antropogenicznie (głównie na skutek wykorzystania terenu jako zaplecza budowlanego w trakcie przebudowy ul. Grunwaldzkiej), całkowicie pozbawioną drzew, krzewów i biorąc pod uwagę stan jego obecnego zagospodarowania nie pełni on funkcji przyrodniczych, które zostały ustalone dla niego w obowiązującym planie miejscowym. Stąd jego obecna wartość przyrodnicza jest mała. Biorąc powyższe pod uwagę, a także to, że teren położony jest w bezpośrednim sąsiedztwie Cmentarza Komunalnego nr 2 Junikowo oraz przy ruchliwym skrzyżowaniu ulic Grunwaldzkiej i Cmentarnej,

uznano, że zlokalizowanie na nim ekstensywnej zabudowy usługowej pozwoli na racjonalne zagospodarowanie przestrzeni wokół ww. skrzyżowania.